

Spraakunst van het hedendaagsche Spaansch. Deel 1

Johan Brouwer

bron

Johan Brouwer, *Spraakunst van het hedendaagsche Spaansch. Deel 1*. W.J. Thieme, Zutphen 1946
(vierde druk)

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/brou016spra03_01/colofon.php

Let op: werken die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn.

Voorbericht.

Op verzoek van de Uitgevers W.J. Thieme en Cie heb ik deze Spaanse spraakkunst gemaakt, welke bestemd is voor allen die het hedendaagse, beschaafde Spaans (Castiliaans) willen leren. Hiertoe heb ik uit de beste schrijvers van deze tijd een groot aantal zinnen bij elkaar gezocht, en deze heb ik als uitgangspunt van de grammaticale en syntactische opmerkingen genomen. Alle voorbeelden en alle zinnen uit de Spaanse oefeningen zijn dus aan goede, hedendaagse schrijvers ontleend, en zij zijn slechts opgenomen als het daarin vervatte taalverschijnsel als levend en algemeen kan beschouwd worden. Voorzover ik weet is dit het eerste Spaanse leerboek dat dit beginsel als uitgangspunt heeft.

Als aanvulling van deze spraakkunst zal een Spaans leesboek verschijnen, dat van hetzelfde beginsel uitgaat en uit een keur van stukken uit goede, moderne werken bestaat.

Voor uitvoeriger consultatie-werken, bijvoorbeeld voor de lectuur van schrijvers uit de Gouden Eeuw, verwijs ik naar de spraakkunst van de Spaanse Academie, en de werken van Bello-Cuervo, Baist, Hansen, Wiggers e.a. Zij die Spaans leren met de bedoeling dit te gaan onderwijzen mogen niet verzuimen o.a. de spraakkunst van Montoliu, *Gramática Castellana*, 3 grados, Barcelona; Lenz, *La oración y sus partes*, Madrid; Lerch, *Spanische Sprache und Wesensart*, in 'Spanienkunde' Frankfurt a. M., en het voortreffelijke werk van Krüger, *Einführung in das Neuspanische*, Berlijn, te raadplegen. Ik zou hen ook willen opmerkzaam maken op het boekje van F.M. Torner, *La enseñanza del idioma*, Madrid.

Ik betuig hierbij mijn dank aan Dr. G.J. Geers, met wien ik allerlei moeilijke vraagpunten uit de Spaanse spraakkunst heb besproken, en aan mejuffrouw A.E.C. Beunderman, die de eerste drukproeven heeft gecorrigeerd.

J. BROUWER.

's-Gravenhage, Voorjaar 1937.

Voorbericht bij de tweede druk.

In deze tweede druk zijn enige verbeteringen aangebracht en leemten in de woordenlijsten zijn aangevuld. Ik betuig mijn vriendelijke dank aan degenen die me opmerkzaam hebben gemaakt op tekortkomingen. Met name zou ik den heer C.K.J. Breedveld, leraar Spaans M.O. te Rotterdam, willen bedanken voor de correcties en toevoegingen welke hij me heeft voorgesteld.

J.B.

Voorbericht bij de derde en vierde druk.

Op verzoek van wijlen mijn man is de heer C.K.J. Breedveld te Rotterdam zo vriendelijk geweest nog enige verbeteringen en toevoegingen aan te geven die naar zijn mening gewenst waren. Voor zijn goede zorg in deze betuig ik hem hierbij mijn hartelijke dank.

E.R. BROUWER-KLUYVER.

De uitspraak

Als grondslag van de uitspraakregels van het Spaans nemen wij de zeer verzorgde uitspraak, de litterair gekuiste taal dus. Het is voor den vreemdeling het best zich daaraan te houden. Een veelvuldig verkeer met Spanjaarden kan het oor openen voor de vele varianten van de werkelijk levende taal, waarvan de uitspraak niet of nauwelijks door het schriftbeeld wordt bepaald. Wij raden den beginnening aan enige gramophoonplaten met declamaties herhaaldelijk af te draaien om de klankbeelden in zich op te nemen.

Het meest gezaghebbende boek over de uitspraak van het Spaans is de *Manual de pronunciación española* van T. Navarro Tomás¹⁾ hetwelk wij in dit beknopte overzicht hoofdzakelijk volgen.

Het Spaanse alfabet bestaat uit dertig letters als men de **k** en **w**, gebruikelijk slechts in enige vreemde woorden en namen, mederekent, n.l. **a, b, c, ch, d, e, f, g, h, i, j, (k), l, ll, m, n, ñ, o, p, q, r, rr, s, t, u, v, (w), x, y, z.**

Klinkers

De **a** klinkt als de **a** van het Fr. **part**, of het D. **was** in betoonde lettergrepen, bijv. **caro** duur, el **gasto** de uitgave. Een weinig meer palataal, als in het Fr. **patte**, Eng. **ask**, klinkt de **a** in betoonde lettergrepen voor **ch, ll, ñ** en **y**, en de tweeklank **ai**, bijv. el **muchacho** de jongen, la **calle** de straat, el **año** het jaar, el **rayo** de straal. Meer naar achter in de mond, tegen het zachte gehemelte aan, wordt de **a** uitgesproken voor **j** (= Ned. **ch**), **g, l** + medeklinker, voor **u** en **o**, bijv. **bajo** laag, el **lago** het meer, **alto** hoog, la **causa** de oorzaak, **aún** nog, el **caos** de chaos. Deze klank heeft de **a** ook als het woord grote nadruk krijgt, bij declamatie en dergelijke.

De niet betoonde **a** wordt in een gebonden woordgroep verzwakt uitgesproken, bijna als onze stomme **e**.

De betoonde **e** wordt iets opener uitgesproken dan de **e** van het Fr. **parler**, dus tussen ons **ven** en **veen** in, bijv. el **peso** het gewicht, el **pecho** de borst, el **sello** het zegel. In gesloten lettergrepen, voor **c, l, p, r, rr, t, mp, nt**, en in de tweeklank **ei** en **ey** klinkt de **e**

1) Uitgave *Centro de Estudios Históricos*, Madrid.

als in ons woord **rest**, bijv. **recto** recht, el **papel** het papier, el **concepto** het begrip, el **templo** de tempel, la **ley** de wet.

De onbetoonde **e** wordt in een gebonden woordgroep zwak uitgesproken.

De betoonde **i** klinkt in een open lettergreep iets minder gesloten dan onze **ie** van **niet** (in: niet groot) bijv. el **vino** de wijn. In gesloten lettergreep klinkt de **i** meer als de **ie** tussen **vriend** en **vrind**, bijv. el **edicto** het edict.

Als de **i** van ons **mooi**, **nooit** klinkt de **i** in de tweeklanken **ai**, **ei**, **oi** bijv. el **baile** de dans, el **aceite** de olie, **estoico** Stoicijns. Als de Fr. **i** van **bien** klinkt de **i** als zij de eerste klank van een tweeklank of drieklank is, bijv. **tierno** teder, **variáis** jullie wijzigt.

De betoonde **o** klinkt ongeveer als de **o** van ons **grove**, iets minder gesloten dan het Fr. **chose**, bijv. la **cosa** de zaak. Voor een **r**, **rr**, **j** en in gesloten lettergrepen wordt de **o** als onze **o** tussen **vort** en **voort** uitgesproken. Evenzo in de tweeklank **oi** (**oy**) bijv. la **torre** de toren, la **troj** de graanzolder, el **golpe** de slag, **soy** ik ben.

De onbetoonde **o** wordt in een verbonden woordgroep zwak uitgesproken.

De **u** klinkt als onze **oe**, bijv. **puro** zuiver, la **junta** de vergadering, de raad. Als onze **w** in de tweeklanken **ua**, **ue**, **ui**, **uo** bijv. la **puerta** de deur. Als onze kort uitgesproken **oe** in de tweeklank **au**, **eu** bijv. la **pausa** de pauze.

Medeklinkers

De **b** (= la be) en **v** (ve) klinken gelijk. Men noemt de **b** dan ook wel **b alta**, zoals wij spreken van ‘lange ij’.

De **b** en **v** klinken als onze zachte **b** aan het begin van een woord, vooraan de zin of na een pauze, bijv. **buenas noches** goeden avond, **vamos** laten wij gaan, kom aan. Verder na **n** of **m**, bijv. **invitar** uitnodigen, **ambos** beiden.

Tussen twee klinkers worden de **b** en **v** met niet geheel gesloten lippen uitgesproken. De klank ligt tussen onze **v** en **w** in, bijv. el **lobo** de wolf, la **velada** de feestelijke avond. Deze zelfde klank hebben de **b** en **v** in alle overige gevallen, behalve de gevallen van assimilatie voor **m** en **s** + een of meer medeklinkers, bijv. el **su(b)marino** de onderzeeër, **o(b)scuro** donker, **su(b)scribir** intekenen.

De **c** (= la ce) wordt voor **e** en **i** uitgesproken als een scherpe Engelse **the**, nog meer tussen de tanden echter, bijv., el **placer** het genoeg, **ciego** blind. Voor **a**, **o**, **u**, een medeklinker en aan het einde

VI

van een gesloten lettergreep klinkt de **c** als onze **k**, bijv. **cantar** zingen, la **colcha** de spreij, el **actor** de toneelspeler. Als slotmedeklinker van een woord komt de **c** slechts voor in uit andere talen overgenomen woorden, en klinkt dan heel zacht als **k** of wordt niet uitgesproken, bijv. el **frac** de rok. In verbinding **cc** en **cn** klinkt de (eerste) **c** als de **k** van ons woord **boekband**, bijv. **faccioso** oproerig, la **técnica** de techniek.

De **ch** (= la che) klinkt iets scherper en korter dan de Eng. **ch** van **church**, bijv. el **muchacho** de jongen, **charlar** praten, babbelen.

De **d** (= la de) wordt uitgesproken met de punt van de tong tegen de binnenkant van de bovensnijtanden aan het begin van een woord (na een pauze of aan het begin van een zin), en na **l** en **n**, bijv. **dentro** binnen, el **caldo** de bouillon, el **mundo** de wereld.

Tussen **a - o** wordt de **d** nauwelijks meer uitgesproken, de vreemdeling doet echter beter een meer letterlijke uitspraak te volgen, dit past beter bij zijn over het geheel 'geconstrueerde' taal, bijv. el **lado** de kant (van iets), met zachte **d**.

In alle andere gevallen wordt de **d** als een zeer zachte tussentandletter uitgesproken, zachter dan de zachte Eng. **th**, bijv. la **orden del día** de dagorder, el **bandido** de bandiet, **Madrid**.

De **f** (= la efe) klinkt als in het Nederlands.

De **g** (la ge) klinkt voor **a**, **o**, **u** aan het begin van een woord, na een pauze, als de **g** van het Fr. **gant**, bijv. **ganar** verdienen, **gobernar** regeren, evenzo na **n**, bijv. el **rango** de rang. Deze klank wordt voor **e** en **i** voorgesteld door **gu**, bijv. **guerra** oorlog, **guinda** (zwarte) kers, kriek. Midden in een woord of woordgroep wordt de **g** voor **a**, **o**, **u**, of medeklinker uitgesproken met een licht schuringsgeluid bijv. el **higo** de vijg, **cargar** belasten, **seguir** volgen. De **g** voor **e** en **i** klinkt als onze **ch**, bijv. el **general** de generaal.

De **h** (= la hache) wordt niet uitgesproken.

De **j** (= la jota) klinkt als de **ch** van het Ned. **kachel**, bijv. la **jarra** de kruik, la **reja** het traliewerk. Aan het eind van een woord wordt hij niet of nauwelijks uitgesproken, bijv. el **reloj** (spreek uit **relò**) het horloge, la **troj** de graanzolder.

De **k** (= la ka) komt alleen in ontleende woorden voor en wordt uitgesproken als de Ned. **k**, bijv. **kilo(gramo)**.

VII

De **l** (= la ele) klinkt als onze dikke **l** aan het begin of het einde van een woord of tussen twee klinkers, bijv. la **leche** de melk, el **portal** het portaal, los **portales** de portalen. De **l** wordt voor de tussentandse sisklank ook tussen de tanden uitgesproken, bijv. el **cielo** de hemel, **alzar** (zie **z**) verheffen. Voor de **t** en **d** wordt de **l** tegen de boventanden uitgesproken, **alto** hoog, el **molde** de (giet)vorm.

De **ll** (= la elle) klinkt als een dikke **l** + **j**, bijv. **llamar** roepen, noemen, el **pollo** het kuiken.

De **m** (= la eme) klinkt als in het Nederlands. De **m** aan het eind van een woord wordt gewoonlijk als **n** uitgesproken, en als gevolg daarvan worden vreemde woorden of plaatsnamen die oorspronkelijk op een **m** eindigden met een **n** geschreven, bijv. el **harén** de harem, **Jerusalén**.

De **n** (= la ene) klinkt als in het Ned. Wordt de **n** met een **b** (**v**) of **p** verbonden, dan klinkt hij als een **m**, bijv. **un buen** chico, een beste jongen, el **invierno** de winter, **un portero** een portier.

De plaats van articulatie van de **n** schuift op naar die van de letter waarmee hij wordt verbonden, dus tegen de tanden voor een **d** of **t**, bijv. la **tinta** de inkt; tussen de tanden voor **c** (-e, i) en **z**, bijv. **incidente**; tegen de huig in el **banco** (bangko) de bank, el **rango** de rang; tegen het gehemelte met een **j** bijklank voor **ch**, **y**, **ll** en **ñ**, bijv. **un chico** een jongen, la **cónyuge** de echtgenote.

De **ñ** (= la eñe) klinkt als de **gn** van het Fr. **ligne**, **vigne**, **montagne**, bijv. la **viña** de wijngaard, el **puño** de vuist.

De **p** (= la pe) klinkt vrijwel als onze **p**, volstrekt zonder aspiratie echter. Voor een **t** wordt de **p** nauwelijks meer gehoord, in de verzorgde, naar het schriftbeeld gerichte uitspraak wordt hij zwak, zonder uitstoting van lucht uitgesproken, bijv. el **rapto** de schaking, de geestverrukking, el **concepto** het begrip, **se(p)tiembre** September, **sé(p)timo** zevende. (De beide laatste woorden worden ook wel zonder **p** geschreven.) Voor **c** (-e, -i) en **s** wordt de **p** stemhoudend als de betrokken lettergreep niet betoond is, bijv. la **suscripción** de ondertekening, het abonnement, **eclipsar** eclipseren. De **p** voor de **s** aan het begin van een woord wordt niet uitgesproken, bijv. la **psicología** de zielkunde. De **p** is in de spelling uitgevallen in de samenstelling met **(p)seudo**, bijv. el **seudónimo** het pseudoniem.

De **q** (= la cu) komt slechts voor in de verbinding **qu** voor **e** en

VIII

i om de **k** klank aan te geven, bijv. Carlos **Quinto** Karel de Vijfde, **querer** willen, liefhebben.

De **r** (= la ere) klinkt aan het begin van een woord, na een pauze of begin van een zin, en na **l, n, s** als een flinke, rollende **r**, bijv. **rastra** schoffel, **alrededor**, rondom, la **honra** de eer. In de andere gevallen wordt de **r** als onze **r** uitgesproken, behalve tussen twee klinkers en aan het slot van een woord, waar hij zeer slap, of als een zeer zachte sisklank, of in het geheel niet wordt uitgesproken.

De **rr** (= la erre) is een flinke, rollende **r**, bijv. el **carro** de wagen, la **torre** de toren.

De **s** (= la ese) wordt in het Spaans met de punt van de tong tegen het boventandvlees uitgesproken, heel scherp met het bijgeluid van een **j**, (dus *enigszins* overeenkomstig aan de Fr. **ch**), bijv. el **sello** het zegel, la **esfera** de sfeer, la **casa** het huis. Aan het eind van een lettergreep, voor stemhoudende medeklinkers, wordt de **s** licht stemhoudend, bijv. **los dedos** de vingers, **mismo** zelf. Voor de **r** wordt de **s** geassimileerd, bijv. **lo(s) romanos** de Romeinen.

De **t** (= la te) klinkt als onze **t**, maar volstrekt zonder aspiratie, bijv. el **toro** de stier, la **tinta** de inkt. Aan het eind van een lettergreep wordt de **t** licht stemhoudend, bijv. el **ritmo** de klankmaat.

De **w** (= la v doble) komt slechts in enkele ontleende woorden voor, bijv. **wat, whisky**. In andere ontleende woorden wordt de **w** vervangen door **v**, bijv. el **vals** de wals.

De **x** (= la equis) klinkt als onze **s** voor een medeklinker, bijv. **extenso** uitvoerig. Tussen klinkers en voor **h** klinkt hij als een zachte **k + s**, bijv. el **éxito** het succes, el **examen** het onderzoek, het examen, **exhalar** uitademen. De **k** klank verdwijnt in de gewone spreektaal steeds meer en wordt bijv. in el **auxilio** de hulp, **exacto** juist, niet of vrijwel niet gehoord.

De **y** (= la ye, of i griega) klinkt aan het begin van een woord, na een pauze, aan het begin van een zin en tussen twee klinkers als onze **j**, bijv. **ya** reeds, **ayer** gisteren. Na **n** en **el** komt er een lichte, stemhoudende sisklank bij (bijna als in het Eng. **agility**), bijv. el **yunque** het aanbeeld, el **cónyuge** de echtgenoot.

Het voegwoord **y** en, klinkt als **i** tussen medeklinkers en als onze **j** tussen klinkers.

De **z** (= la zeda, of zeta) klinkt geheel als de **c** voor **e** en **i**, en geeft deze tussentandse sisklank weer voor **a**, **o**, **u** en medeklinkers, bijv. la **zor**ra de vos, la **ra**za het ras. Aan het eind van een woord of lettergreep gevolgd door een stemhebbende medeklinker wordt de **z** stemhoudend, bijv. la **paz del cora**zón de vrede des harten, **ju**zgar oordelen.

De **z** komt ook voor **e** en **i** voor in enkele ontleende woorden, bijv. **zinc** (ook **cinc**), **zigzag**, **zenit** (ook **cenit**).

Tweeklanken

De Spaanse tweeklanken worden verdeeld in zgn. stijgende tweeklanken, **ia**, **ie**, **io**, **iu**, **ua**, **ue**, **ui**, **uo**, waarin het eerste element een halfklinker is, resp. **j** en **w**, bijv. **aci**ago rampzalig, **vie**jo oud, **sabio** wijs, **ciudad** stad, **cuadro** schilderij, **fuerza** kracht, **vacuo** leeg, **cuidar** zorgen, en in dalende tweeklanken, **ai** (**ay**), **au**, **ei** (**ey**), **eu**, **oi** (**oy**), **ou**, waarin het tweede element een halfklinker, resp. **j** en **w** is, bijv. **baile** dans, **hay** er zijn, **causa** oorzaak, **ley** wet, **feudal** feodaal, **hoy** heden, **bou** het vissen met een zegen (net). Men merke dus op dat **eo**, **ea**, **oe**, **ao**, **oa** twee lettergrepen vormen.

Drieklanken

Drieklanken zijn **iai**, **iei**, **uai**, **uei**, waarbij het accent op de **a** of **e** valt, bijv. **buey** (spreek uit bwei) os.

Klemtoon

De klemtoon wordt in het Spaans **niet** door een accentteken aangegeven, ten eerste, als hij valt op de voorlaatste lettergreep van woorden die op een klinker of **n** of **s** eindigen, bijv. **ca**ra gezicht, **lar**go lang, **jo**ven jong, **mar**tes¹⁾ Dinsdag, ten tweede als hij valt op de laatste lettergreep van woorden die op een medeklinker eindigen (behalve **n** en **s**) bijv. **pap**el papier, **ten**edor vork, **bond**ad goedheid.

In alle andere gevallen wordt het accentteken²⁾ aangegeven, bijv. **bur**gués burgerlijk, **Martín** **pidi**ó un **terrón** de **azú**car, Martin vroeg een klontje suiker.

Wordt in het meervoud een lettergreep toegevoegd dan houdt men zich aan deze regels, bijv. **terrón**, mrv. terrones; **jo**ven, mrv. jóvenes; **ca**sa, mrv. casas; **fusi**l (geweer), mrv. fusiles; **cónsul**, mrv. cónsules.

- 1) Men schrijft in het Spaans de namen van dagen en maanden gewoonlijk met een kleine letter. Over 't geheel is het gebruik van hoofdletters schaars in het Spaans.
- 2) Het accentteken is gewoonlijk acuut (´), maar in moderne geschriften ziet men wel, ter bijzondere bepaling van de aandacht of om typografische redenen, het accentteken[˘].

Het werkwoord behoudt zijn klemtoonteken ook als het door aanhechting van een voornaamw. niet meer nodig is, bijv. **mandé** ik zond, **mandélo** ik zond het. Is echter een accentteken nodig bij toevoeging van voornaamwoorden dan plaatst men het, bijv. **explicando**, uitleggende, **explicándolo**, het uitleggende.

Eenlettergrepige woorden krijgen een accentteken ter onderscheiding van gelijkkluidige, bijv. **mas** maar, **más** meer; **se** zich, **sé** ik weet.

Men gewenne zich er aan de woorden duidelijk uit te spreken, en de klemtoon krachtig aan te geven. Men spreke alle letters goed uit, tot men de vaardigheid heeft gebonden woordgroepen te maken. Hiervoor is veel Spaans horen noodzakelijk. Verder verwijs ik naar Navarro Tomás.

Leestekens en afkorting.

Behalve het accentteken heeft het Spaans nog de **tilde**, het teken van de ñ, en de **crema** (of **trema** of **diéresis**) boven de **u** in lettergrepen als **güe**, **güi**, ter aanduiding dat de **u** hier uitgesproken moet worden. De afkorting geschiedt naar lettergrepen, men bedenke daarbij dat **rr** en **ll** niet gescheiden mogen worden, dus **pe-rro** hond, **rodi-lla** knie. Voorvoegsels worden als een lettergreep beschouwd, bijv. **deflación**, **in-flación**. Volgt er een **s** + medeklinker op het voorvoegsel, dan wordt de **s** bij het voorvoegsel getrokken, **sus-cripción**, **cons-tante**.

De namen der leestekens zijn: **,** **la coma**; **,** **el punto y coma**; **:** **dos puntos**, **.** **punto final**, **...** **puntos suspensivos**, **¿?** **la interrogación** het vraagteken, dat ook vòòr de vraag staat, en wel op zijn kop, **¡!** **la admiración** het uitroepteken, insgelijks dubbel, **()** of **[]** **paréntesis**, het eerste **curvo** het tweede **rectangular**, **- la raya**, **×** **el asterisco**, **“** **las comillas**, **[** of **{** **el corchete** of **la llave**, **-el guión** het verbindingssteken.

Eerste les. Het lidwoord.

Het bepalend lidwoord (**el artículo definido** of **determinado**) is in het Spaans voor manlijke zelfstandige woorden **el**, meervoud **los**, en voor vrouwelijke zelfstandige woorden **la**, meervoud **las**, *behalve* voor de vrouwelijke woorden die met **a** of **ha** beginnen en daarop de klemtoon hebben, bijv. **ave** vogel, **hambre** honger, **águila** arend. Deze hebben in het enkelvoud **el** (afkorting van het vroegere *ela*) en in het meervoud **las**. Dit geldt niet voor bijvoeglijke naamwoorden die met een beklemtoonde **a** of **ha** beginnen, bijv. **la áspera estación** het ruwe jaargetijde.

Het lidwoord van onbepaaldheid (**el artículo indefinido** of **indeterminado**) is in het Spaans voor het manlijk **un** (meervoud **unos** met de betekenis *enige, verscheidene*), voor het vrouwelijk **una**, behalve voor woorden als **ave**, **hambre**, **águila** welke **un** hebben, meervoud **unas**.

Het Spaans heeft geen onzijdige woorden zoals het Nederlands, bijv. het boek, het licht. Onzijdig zijn in het Spaans slechts de zelfstandig gebruikte bijvoeglijke naamwoorden, en deze hebben het lidwoord **lo**, hetwelk uiteraard geen meervoud heeft. Bijv. **lo bueno** het goede, **lo malo**, het slechte.

Het gebruik van het lidwoord verschilt enigszins in het Spaans en in het Nederlands. In het Spaans plaatst men het lidwoord van bepaaldheid voor titels, bijv. **la reina Isabel** koningin Isabella, **el conde Carlos de Azores** graaf Karel van Azores, **el doctor Fernández** dokter F. Ook staat het in de omgangstaal voor de voornamen van vrouwen en meisjes, **la Panchita**. Verder voor stofnamen en abstracte zelfst. nmwr. bijv. **el hierro es pesado** ijzer is zwaar, **la bondad es rara** goedheid is zeldzaam.

Het lidwoord van bepaaldheid staat in het Spaans **niet** als het zelfst. nmwr. reeds voldoende is bepaald, bijv. **San Pedro** de heilige Petrus, **fué a misa**, **a capitania** hij ging naar de mis, naar het hoofdkwartier. Het gebruik van het onbepaalde lidwoord is in het Spaans beperkter dan bij ons, omdat het zijn betekenis als telwoord sterker heeft bewaard. Het staat bijv. **niet** voor aanduidingen van nationaliteit, bijv. **Juan es español** Jan is een Spanjaard, en **vrijwel nooit** na een ww. met een

ontkenning. Zelfstandig gebruikt is de ml. vorm **uno**, dan telwoord dus, één.
 Bijvoorbeeld: ¿**Tienes coche?** Heb je een auto? **Si, tengo uno, nuevo** zeker, ik heb (er) een, een nieuwe.

Voorbeelden

el padre	de vader	meervoud los padres
la madre	de moeder	meervoud las madres
el perro	de hond	meervoud los perros
el ave ¹⁾	de vogel	meervoud las aves
lo bueno	het goede	
un hombre	een man, een mens	
unos hombres	enige mannen	
una mujer	een vrouw	
un águila	een adelaar	

De voorzetsels **de** en **a** worden met het manlijk artikel **el** samengetrokken tot **del** en **al**.

Het meervoud van de zelfstandige naamwoorden wordt in het Spaans aangegeven door toevoeging van **s** of **es**. De zelfstandige naamwoorden die op een **klinker** eindigen krijgen gewoonlijk **s**, die welke op een **medeklinker** eindigen gewoonlijk **es** (zie vgl. les).

Het bijvoeglijk naamwoord voegt zich in geslacht en getal naar het woord waar het bij hoort. Het vrouwelijk wordt bij een aantal bijvoeglijke naamwoorden aangegeven door de uitgang **a**, bijv. **bueno, buena, buenos, buenas** (zie les III).

Woordenlijst

<i>el padre</i>	de vader
<i>el hermano</i>	de broer
<i>el médico</i>	de dokter
<i>el alcalde</i>	de burgemeester
<i>el jefe</i>	de chef
<i>el transeúnte</i>	de voorbijganger
<i>el empleado</i>	de beambte
<i>el maestro</i>	de onderwijzer
<i>el hijo</i>	de zoon

1) Dichterlijk woord, ook gebruikt in de samenstelling **ave de rapiña** roofvogel.

<i>el viajero</i>	de reiziger
<i>el viajante</i>	de handelsreiziger
<i>el conserje</i>	de conciërge
<i>la madre</i>	de moeder
<i>la hermana</i>	de zuster
<i>la mujer</i>	de vrouw
<i>la criada</i>	het dienstmeisje
<i>la ociosidad</i>	de lediggang, het nietsdoen
<i>la casa</i>	het huis
<i>la carta</i>	de brief
<i>la dirección</i>	de directie, het adres
<i>la necesidad</i>	de behoefte, noodzaak
<i>el recadero</i>	de loopjongen, boodschappenjongen
<i>el jardín</i>	de tuin
<i>el tronco</i>	de romp, (boom) stam
<i>el cuerpo</i>	het lichaam
<i>el cuarto</i>	het vertrek (ook

<i>el hayuco</i>	wel de <i>gehele</i> woning van een flat)
<i>el cristal</i>	het beukennootje
<i>el sol</i>	de (venster)ruit
<i>el caballo</i>	de zon
<i>el enfermo</i>	het paard
<i>el coche</i>	de zieke
<i>el ruido</i>	het rijtuig, de auto
<i>el consuelo</i>	het lawaai, het geluid
<i>el mozo</i>	de troost
<i>el niño</i>	de jongeman, de kruier, de kellner
<i>el árbol</i>	het kind (in het algemeen)
<i>el calor</i>	de boom
<i>el alumbrado</i>	de warmte
<i>el vicio</i>	de verlichting
<i>el fruto</i>	de ondeugd
<i>el día</i>	de vrucht
<i>el mendigo</i>	de dag
<i>sano</i>	de bedelaar
<i>corto</i>	gezond
<i>largo</i>	kort
<i>duro</i>	lang
<i>pesado</i>	hard
<i>rojo</i>	zwaar
<i>blanco</i>	rood
<i>frío</i>	wit, blank
<i>húmedo</i>	koud
<i>contrario</i>	vochtig
<i>pequeño</i>	tegenovergesteld
<i>el alimento</i>	klein
<i>la cabeza</i>	het voedsel
<i>la ropa</i>	het hoofd
<i>la oficina</i>	de kleren, het wasgoed
	het kantoor

<i>la limosna</i>	de aalmoes
<i>el agua</i> (v.)	het water
<i>el ave</i> (v.)	de vogel
<i>el águila</i> (v.)	de arend
<i>el hambre</i> (v.)	de honger
<i>el haya</i> (v.)	de beuk
<i>el haba</i> (v.)	de boon
<i>la encina</i>	de eik
<i>la patata</i>	de aardappel
<i>la abeja</i>	de bij
<i>la avellana</i>	de noot
<i>la invención</i>	de uitvinding
<i>la pierna</i>	het been
<i>la niebla</i>	de nevel
<i>la harina</i>	het meel
<i>la sal</i>	het zout
<i>la hoja</i>	het blad, de bladzijde
<i>la madera</i>	het hout
<i>la parte</i>	het deel
<i>la azada</i>	de spade, de schop
<i>la piel</i>	de huid
<i>la liebre</i>	de haas
<i>la fruta</i>	het fruit
<i>la noche</i>	de nacht
<i>la luz eléctrica</i>	het elektrisch licht
<i>el animal doméstico</i>	het huisdier
<i>molesto</i>	hinderlijk
<i>amplio</i>	ruim
<i>recto</i>	recht
<i>de</i>	van
<i>con</i>	met
<i>a</i>	aan
<i>en</i>	in

Oefening 1 A

El padre de Juan es (= *is*) médico. **La** madre de Juan es **la** hermana **del** alcalde. **El** empleado entrega (= *overhandigt*) **la** carta **al** jefe. **El** ruido **del** coche es molesto. **La** oficina de **la** dirección es amplia. **El** viajero da (= *geeft*) **las** maletas **al** mozo. **Los** niños juegan (= *spelen*) en **el** jardín. **El** sol es **el** consuelo de **los** enfermos. **El** hijo **del** conserje es recadero **del** banco. **Los** transeúntes dan (= *geven*) una limosna **al** mendigo. La encina es **un árbol**. **El** calor **del** sol no (= *niet*) es molesto. **Los** cristales **del** cuarto son (= *zijn*) pequeños. **La** piel de **la** liebre es roja o (= *of*) blanca. **La** azada es **un** instrumento. **El** águila

es **un** ave de rapiña. **La** cabeza, el tronco y (= *en*) **las** piernas son partes **del** cuerpo. **Los** perros y **los** caballos son animales domésticos. **Unos** hombres y **unas** mujeres hablan (= *spreken*) en **el** cuarto **del** maestro. **La** necesidad es madre de **las** invenciones. **La** niebla es fría y húmeda. **El** hayuco es **el** fruto **del** haya. **Las** hayas son árboles. **El** agua es buena. **Lo** malo es **lo** contrario de **lo** bueno. **El** haba es **un** fruto.

Oefening 1 B

De broer van Jan is dokter. Het dienstmeisje geeft (= *da*) het wasgoed aan den concierge. Het hout van de eik is hard en zwaar. Het huis van den burgemeester is wit. De dagen zijn kort. De kruier geeft een koffer aan den handelsreiziger. De lediggang is de moeder van de ondeugden. Het elektrisch licht is goed voor (= *para*) de bomen. De zoon van den dokter is chef van de directie. De aardappel is een gezond voedsel. Noten en bonen zijn goed voor kinderen. Het lawaai van de auto's is hinderlijk in de nacht. De vogel. De vogels. De boon. De bonen. De arend. De arenden. Het goede. Het slechte. De bij. De bijen. De honger. Het paard is een huisdier. Het kind speelt (= *juega*) met een hond. De verlichting van het huis is goed. De hazen. De voorbijganger geeft aalmoezen aan de bedelaars. De nachten zijn lang en koud. De nevels zijn vochtig. Het huis van den onderwijzer is ruim.

Samenvatting van de les

el enfermo,	meervoud los enfermos
la maleta,	meervoud las maletas
un hombre,	meervoud unos hombres
una casa,	meervoud unas casas
el ave, el haba,	meervoud las aves, las habas
un ave, un haba,	meervoud unas aves, unas habas
lo bueno, lo malo.	

Tweede les

Het zelfstandig naamwoord

el perro	los perros
el hombre	los hombres
el café	los café
el crystal	los crystal
el buey	los bueyes
la casa	las casas
el ave	las aves
la mujer	las mujeres
la ley	las leyes

Door de voornoemde voorbeelden ziet men, dat de meervoudsvorming van de zelfstandige naamwoorden (**los sustantivos**) geschiedt door toevoeging van **s** bij woorden welke op een **klinker** eindigen en door toevoeging van **es** bij woorden welke op een **medeklinker** eindigen. Enkele, weinig voorkomende, woorden met een beklemtoonde klinker aan het eind (**alelí** violier, **tisú** brocaat, e.a.) hebben insgelijks - **es**: **alelés**.

el pez	de vis,	los peces	la voz de stem, las voces
el joven	de jongeman,	los jóvenes	la posición de plaats, positie, las posiciones

In de woorden welke op **-z** eindigen wordt het letterteken in het meervoud veranderd in **c**. De uitspraak blijft gelijk. Zie het overzicht over de uitspraak in de inleiding. De klemtoon blijft ongewijzigd (**joven, jóvenes**), het accentteken wordt weggelaten of aangebracht al naar gelang de regels der orthographie zulks vereisen. Voor deze regels zie insgelijks de inleiding. In slechts heel weinige woorden verspringt de klemtoon, en wel in el **carácter**, los caracteres; el **régimen**, los **regímenes**; el **espécimen**, los **especímenes**.

la éxtasis ,	las éxtasis	de verrukking, de extase
la crisis ,	las crisis	de crisis
el lunes	los lunes	de Maandag
el fénix ,	los fénix	de phoenix

De woorden die op **-s** of **-x** eindigen, en de klemtoon **niet** op de laatste lettergreep hebben, blijven in het meervoud onveranderd

Een eigenaardigheid van de Spaanse taal is de bijkomende betekenis van het meervoud van woorden als **padre, rey, conde**, en dergelijke.

los padres	de ouders
los reyes	de koning en de koningin
lot condes	de N. de graaf en de gravin van N.
los señores de González	de heer en mevrouw G.

Zoals in vele andere talen zijn er ook in het Spaans woorden die slechts in de meervoudsvorm voorkomen. Bijv.:

las gafas	de bril
las tijeras	de schaar
las tinieblas	de duisternis
los funerales	de begrafenis

Woordenlijst

<i>el chico</i>	de knaap, de de jongen
<i>el periódico</i>	de krant
<i>el baúl</i>	de hutkoffer
<i>el cambista</i>	de geldwisselaar
<i>el dinero</i>	het geld
<i>el banquero</i>	de bankier
<i>el clima</i>	het klimaat
<i>el mundo</i>	de wereld
<i>el refrán</i>	het spreekwoord
<i>el mapa</i>	de (land)kaart
<i>el encerado</i>	} het schoolbord
<i>el pizarrón</i>	} het schoolbord
<i>el balcón</i>	het balkon
<i>el edificio</i>	het gebouw
<i>el lápiz</i>	het potlood
<i>el verano</i>	de zomer
<i>el otoño</i>	de herfst
<i>el invierno</i>	de winter
<i>el infierno</i>	de hel
<i>el servidor</i>	de dienaar

<i>el objeto</i>	het voorwerp
<i>el nogal</i>	de noteboom
<i>el dedo</i>	de vinger
<i>el conejo</i>	het konijn
<i>el león</i>	de leeuw
<i>el ojo</i>	het oog
<i>el trabajo</i>	het werk, de arbeid
<i>el oso</i>	de beer
<i>la voz</i>	de stem
<i>la calle</i>	de straat
<i>la dehesa</i>	de weide
<i>la revelación</i>	de openbaring
<i>la plata</i>	het zilver
<i>la escuela</i>	de school
<i>la fachada</i>	de gevel
<i>la pared</i>	de wand, de muur
<i>la nuez</i>	de (wal)noot
<i>la vida</i>	het leven
<i>la nariz</i>	de neus
<i>la vista</i>	het gezicht (het zien)
<i>la cara</i>	het gezicht (het gelaat)
<i>la cáscara</i>	de bast, de schil
<i>la clase</i>	de klas(se), de soort
<i>la planta</i>	de plant, voetzool
<i>la raíz</i>	de wortel
<i>la rama</i>	de tak
<i>la fuerza</i>	de kracht
<i>la primavera</i>	de lente
<i>la estación</i>	het station, het jaargetijde
<i>la reina</i>	de koningin
<i>agudo</i>	scherp, schel
<i>el este</i>	het Oosten
<i>oval</i>	ovaal
<i>tres</i>	drie
<i>cuatro</i>	vier

nueve

negen

hay

er is, er zijn

según

volgens

sobre

op

por

door

para

voor, ten behoeve van

el sur

het Zuiden

<i>el oeste</i>	het Westen
<i>el norte</i>	het Noorden
<i>mucho</i>	veel
<i>la mano</i>	de hand
<i>el mes</i>	de maand
<i>angustioso</i>	smartelijk
<i>severo</i>	streng
<i>el río</i>	de rivier
<i>el pie</i>	de voet
<i>y</i> (voor woorden beginnen <i>e</i>)	die met <i>i</i> of <i>hi</i> en
<i>o</i> (voor woorden beginnen <i>u</i>)	die met <i>o</i> of <i>ho</i> of

Woordgeslacht

el padre	de vader	la madre	de moeder
el hermano	de broer	la hermana	de zuster
el amigo	de vriend	la amiga	de vriendin
el sol	de zon	la ciudad	de stad
el señor	de heer	la señora	de mevrouw
el joven	de jongeman	la joven	het jongemeisje
el cliente	de klant	la clienta	de vrouwl. klant

In het Spaans zijn **manlijk** de namen van manlijke wezens. Het vrouwelijk wordt voor namen van vrouwelijke wezens meestal aangeduid door de uitgang **-a**, in andere gevallen alleen door het lidwoord. Soms bestaat er voor het vrouwelijk een afzonderlijk woord of een bijzondere uitgang. De woorden op **-o**, vele op **-e**, **-l**, **-r**, **-s** zijn manlijk. Die op **-a** en **-ión**, **-sión**, **-zón** zijn merendeels vrouwelijk. Zie verder les IV.

Oefening 2 A

Las **voces** de los chicos que juegan (= *spelen*) en la calle son agudas. El viajante tiene (= *heeft*) un baúl y varias maletas. En Madrid hay muchos **cafés**. Los cambistas cambian (= *wisselen*) dinero. El jefe del banco lleva (= *voert*) correspondencia con varios banqueros. Madrid tiene nueve **meses** de invierno y tres **meses** de infierno,

según un refrán. Las **leyes** son severas. El mundo pasa (= *gaat*) por **crisis** angustiosas. Los **bueyes** pastan (= *grazen*) en la dehesa. Las formas de las **narices** son diversas. El agua es necesaria para la vida de las plantas. El sol es el rey de la luz. Los banqueros son los **reyes** del mundo. Los hombres hacen (= *maken*) las **leyes**. Las **raíces** de las plantas y de los **árboles**. Aquí (= *hier*) hay tres **lápices**. Las **gafas** del joven. El carácter es la revelación del hombre en la vida. En invierno los rayos del sol no tienen tanta (= *zoveel*) fuerza como (= *als*) en las otras (= *andere*) **estaciones** del año. La cáscara de las **nueces** ennegrece (*maakt zwart*) los dedos. La madera de las hayas y de los **nogales** es buena para (= *voor*) la construcción de muchos objetos. Los caballos son buenos **servidores** de los hombres. Los **lápices** y las plumas son de los niños de la escuela. Los **leones** son **animales**. La chica

da las **tijeras** a la maestra. En los **ríos** hay varias clases de **peces**. Los osos marchan (= *lopen*) sobre las plantas de los **pies**. Las **estaciones** del año son, la primavera etc.

Oefening 2 B

De stammen van de beukebomen zijn recht en de bladeren zijn ovaal. In de scholen zijn (= *hay*) landkaarten, schoolborden, potloden en pennen. De leeuwen zijn dieren. Het kantoor heeft (= *tiene*) een gevel op (= *a*) het Zuiden en op het Westen. De walnoten zijn vruchten van de noteboom. De jongemeisjes. De jongemannen. De neus is het sieraad (= *el adorno*) van het gelaat, volgens een spreekwoord. De straten van de stad zijn in de winter slecht. De bomen hebben (= *tienen*) takken en wortels. Het vlees (= *la carne*) van de konijnen en de hazen is goed. De vriendinnen van de jongemeisjes. De vrienden van den heer N. De moeder en de zusters van mevrouw (= *la señora de*) N. De stem van den jongen is schel. De hand van de vrouw van den dokter is blank. De dochters van den burgemeester zijn onderwijzeres(sen). De ogen van de adelaars. De posities van de zoons van den onderwijzer zijn goed. De wet. De wetten. De karakters. Spreekwoorden. De crisis. Vissen. De ruiten van de café's. Vrouwen. De dienaren van den koning. Het jaar heeft vier jaargetijden.

Samenvatting van de les

los perros de los médicos
 los cristales de los cafés
 las casas de las ciudades
 la posición del **joven**
 las posiciones de los jóvenes
 la nuez, las nueces
 la ley, las leyes
 las tinieblas de la noche

los señores de N.,
 la **señora** de N.,
 el **señor** N.,

de heer en mevrouw N.
 mevrouw N.
 de heer N.

Derde les

Het bijvoeglijk naamwoord

Un hombre viejo	een oude man
una casa vieja	een oud huis
un criado trabajador	een ijverige knecht
una criada holgazana	een luie meid
un músico pobre	een arme musicus
una casa grande	een groot huis

Zoals men uit de voorbeelden ziet hebben sommige bijvoeglijke naamwoorden (**adjetivos**) voor het vrouwelijk een afzonderlijke uitgang, andere hebben die uitgang niet. De bijvoeglijke nmwr. die eindigen op **-o, -án, -ón, -ote, -ete, -in, en -dor** en die welke afgeleid zijn van **namen van landen en steden** hebben de uitgang **-a** voor het vrouwelijk. Hierbij voegt zich het woord **burgués**, vr. **burguesa** burgerlijk. (De bijv. nmwr. **belga** Belgisch, en **persa** Perzisch zijn voor het ml. en vr. gelijk).

Alle andere bijv. nmwr. zijn voor het ml. en vr. gelijk. De meervoudsvorming van de bijv. nmwr. geschiedt op dezelfde wijze als die van de overeenkomstige zelfst. nmwr. Het bijv. nmwr. komt in geslacht en getal overeen met het woord waar het bij hoort. Behoort een bijv. nmwr. bij verscheidene zelfst. nmwr. dan krijgt het, als het levende wezens geldt, de ml. uitgang, bij zaken het geslacht van het woord dat het dichtst bij staat.

Muchachos y muchachas traviosos	ondeugende jongens en meisjes
Varios grupos y clases	verschillende groepen en klassen

Een bijv. nmwr. dat bij verschillende zelfst. nmwr. behoort staat in het meervoud. Bijv.:

La música y la literatura españolas	de Spaanse muziek en letterkunde
--	----------------------------------

In distributieve functie kan een adj. in het enkelv. bij een zelfst. nmwr. in het meerv. staan. Bijv.:

Las literaturas holandesa y española	de Nederl. en de Spaanse letterkunde
---	--------------------------------------

In het Spaans is er een grote vrijheid voor de plaatsing van het attributief gebruikte bijv. nmwr., bijv. el gato **negro**, la **blanca** mano.

Over het geheel genomen kan men zeggen dat **zakelijke** bepalingen **achter** het zelfst. nmwr. komen te staan (kleur, hoeveelheid, grootte, vorm). De bijv. nmwr. die overdrachtelijk worden gebruikt en die welke een essentiële, niet van het betrokken zelfst. nmwr. te scheiden geachte eigenschap aanduiden, of die welke een persoonlijke, dichterlijke nuance hebben staan **voor** het zelfst. nmwr.

Sommige bijv. nmwr. ondergaan een werkelijke betekenisverandering al naar gelang zij **voor** of **achter** het zelfst. nmwr. staan, bijv.:

el músico pobre	de arme (behoefte) musicus
el pobre músico	de arme (beklagenswaardige) musicus
la casa nueva	het nieuwe (pas gebouwde) huis
la nueva casa	het nieuwe (d.i. het andere, pas betrokken) huis

In het Spaans zijn weinig stoffelijke bijv. nmwr. De enkele die er zijn worden overdrachtelijk gebruikt, bijv. **áureo** gulden, gouden, **férreo** ijzeren, resp. in: la edad **áurea** het gulden tijdvak, la **férrea** voluntad, de ijzeren wil. In alle andere gevallen wordt ons stoffelijk bijv. nmwr. in het Spaans uitgedrukt door het betrokken zelfst. nmwr. en het voorzetsel **de**, dus **de oro** van goud, gouden; **de hierro** van ijzer, ijzeren.

Enige bijvoeglijke naamwoorden worden afgekort als zij onmiddellijk voor een zelfstandig naamwoord in het enkelvoud staan van het *manlijk* geslacht. Bijv.:

el hombre es **bueno**
el buen hombre.

Deze afkorting hebben de adjectieven **bueno**, **malo**, **primero** (eerste), **tercero** (derde), **postrero** (laatste), **uno** en de samenstellingen van **uno**, **alguno** (een of ander, een zeker), **ninguno** (geen), welke bij verlies van de **o** een accentteken op de **u** krijgen.

un **mal** hombre
el **primer** hombre
algún hombre
ningún hombre

Het bijvoeglijk naamwoord **grande** groot, wordt **voor** manlijke en vrouwelijke zelfstandige naamwoorden afgekort tot **gran**, en krijgt dan vaak een figuurlijke betekenis. Bijv.:

un hombre grande	een grote man (weinig gebruikelijk, gewoner is un hombre alto)
un gran hombre	een groot man

Het bijvoeglijk naamwoord **santo** heilig, wordt **voor** de manlijke eigennamen afgekort tot **San**, bijv. San Juan de la Cruz, San Pedro, maar **Santa** Teresa, **Santa** Ana. Ter vermijding van vergissingen heeft deze afkorting niet plaats voor namen als Domingo, Toribio, Tomás. (De namen van de eilanden San Domingo, San Tomás worden dan ook door goede *Spaanse* schrijvers geschreven **Santo** Domingo, **Santo** Tomás).

Woordenlijst

<i>poco</i>	weinig
<i>práctica</i>	practisch
<i>complicado</i>	ingewikkeld, gecompliceerd
<i>industrioso</i>	vindingrijk, handig, nijver
<i>cultivado</i>	beplant, bewerkt
<i>esencial</i>	werkelijk, essentieel
<i>dócil</i>	gezegkelijk
<i>bonito</i>	aardig, mooi
<i>barato</i>	goedkoop
<i>caro</i>	duur
<i>sincero</i>	oprecht
<i>comestible</i>	eetbaar
<i>leal</i>	trouw, echt
<i>verde</i>	groen
<i>fino</i>	fijn, fijngevoelig, exquis
<i>exigente</i>	veeleisend
<i>duro</i>	hard
<i>sabroso</i>	smakelijk
<i>cortés</i>	hoffelijk, beleefd
<i>hábil</i>	handig
<i>atento</i>	voorkomend
<i>feliz</i>	gelukkig
<i>azul</i>	blauw
<i>agradable</i>	aangenaam
<i>capaz de</i>	in staat tot
<i>la uva</i>	de druif
<i>la torre</i>	de toren

<i>la alfombra</i>	het tapijt, het vloerkleed
<i>la iglesia</i>	de kerk
<i>el pedazo</i>	het stuk
<i>los modales</i>	de omgangsvormen, manieren
<i>el paseo</i>	de wandelweg, de wandeling
<i>la nieve</i>	de sneeuw
<i>el mármol</i>	het marmer
<i>el hierro</i>	het ijzer
<i>español</i>	Spaans (in het Sp. met kleine letter)
<i>inglés</i>	Engels
<i>francés</i>	Frans
<i>catalán</i>	Catalaans
<i>alemán</i>	Duits
<i>holandés</i>	Nederlands
<i>cordobés</i>	Cordobees
<i>belga</i>	Belgisch } <i>voor m. en vr. gelijk.</i>
<i>persa</i>	Perzisch } <i>voor m. en vr. gelijk.</i>
<i>el oro</i>	het goud
<i>el vino</i>	de wijn
<i>el cielo</i>	de hemel
<i>común</i>	gemeenschappelijk, algemeen
<i>frío</i>	koud
<i>ancho</i>	wijd, breed
<i>frecuente</i>	veelvuldig
<i>general</i>	algemeen
<i>locuaz</i>	spraakzaam
<i>burgués (vr. burguesa)</i>	burgerlijk
<i>fácil</i>	gemakkelijk
<i>difícil</i>	moeilijk
<i>la lengua</i>	de tong, de taal
<i>las herramientas</i>	het gereedschap
<i>la bellota</i>	de eikel
<i>maduro</i>	rijp
<i>la palabra</i>	het woord
<i>escaso</i>	schaars

<i>el libro</i>	het boek
<i>la miel</i>	de honing
<i>la tinta</i>	de inkt
<i>el papel</i>	het papier
<i>el sombrero</i>	de hoed
<i>el ala</i> (vr.)	de vleugel, de rand v.e. hoed
<i>la pintura</i>	de schilderkunst

<i>la manzana</i>	de appel
<i>el aspecto</i>	het voorkomen
<i>pero</i>	maar
<i>el tráfico</i>	het verkeer
<i>animado</i>	druk
<i>el albañil</i>	de metselaar
<i>el uso</i>	het gebruik
<i>humilde</i>	nederig, bescheiden
<i>la tierra</i>	het land
<i>la plaza</i>	het plein
<i>dulce</i>	zoet
<i>amable</i>	vriendelijk
<i>la tienda</i>	de winkel

Oefening 3 A

Algunas clases de bellotas son **comestibles** para el hombre. Los lápices y las plumas son de uso **frecuente** en las escuelas y en las oficinas. Las herramientas de los albañiles no son **complicadas**. En los jardines hay pedazos de tierras **cultivadas** y paseos para la gente (= *de mensen*). Las abejas son muy (= *zeer*) **industriosas**. El agua es uno de los elementos **esenciales** de la vida. La plaza de la ciudad es **bonita** y las calles son anchas. La torre de la iglesia es **alta**. El **pobre** hombre pide (= *vraagt*) una limosna. La vida es **barata** en España. Los modales del médico son muy **finos**. El público de los teatros **españoles** y **franceses** es **exigente**. Pedro es un amigo **sincero** y **leal**. Las uvas **verdes** no son **dulces**. Las invenciones **modernas** son muy **útiles** para la vida **práctica**. La mujer de mi (= *mijn*) amigo español es **cortés**, atenta y **amable**. La casa de Pedro es una casa **burguesa**. Los sombreros **cordobeses** tienen alas **anchas**. La manzana **madura** es un fruto **sabroso**. Juan es capaz de aprender (= *leren*) la lengua española en **pocos** meses. El **duro** hierro, la **blanca** nieve, el **frío** mármol. La manzana **dura**, la mano **blanca**, la noche **fría**. La casa es **baja** y tiene aspecto **humilde**. La criada es muy **hábil** pero **locuaz**. Hay muchas jóvenes **españolas** que (= *die*) son muy **bonitas**. **San** Pedro de Alcántara es un **santo español** y **Santa** Teresa es una **santa** española. **Algunas** niñas de la clase no son **dóciles**. Las lenguas **portuguesa** y **castellana** difieren (= *verschillen*) mucho (= *zeer*) en la pronunciación.

Oefening 3 B

Verscheidene bomen uit (= *van*) de tuin hebben rijpe vruchten. De bladeren van de bomen zijn groen. De burgemeester van X. is een ijverig man. Piet is heel (= *muy*) werkzaam. De vader van Jan is een groot man. De jongens van de Spaanse scholen zijn gezeglijk, de tucht (= *la disciplina*) en de meesters zijn heel streng. Het electrisch licht is slecht in de oude schouwburg, in de nieuwe is het (*niet vert.*) goed. De wandelpaden van de tuin zijn mooi. De nijvere bij. Oprechte vrienden. Dure vruchten. De Spaanse taal is moeilijk. Kinderen zijn

veeleisend. De uitspraak van deze (= *estas*) woorden is gemakkelijk. De torens van de nieuwe kerk zijn hoog. Volgens mijn (= *mi*) Fransen vriend zijn de Spaanse vrouwen vriendelijk en voorkomend. Haar (= *sus*) stemmen zijn scherp, schreeuwerig (= *chillón*). De dokter is een (*niet vertalen*) man van goede manieren. Handige en ijverige dienstmeisjes zijn schaars volgens de waardin (= *la huésped*) van het Catalaanse pension. Duitse boeken. Belgische winkels. Engelse huizen. De goedkope wijnen zijn in Spanje heel algemeen. De honing van bijen is zoet. In de zomer is de Spaanse hemel blauw. Een brede straat met druk verkeer. Perzische tapijten. Gelukkige kinderen. Het gemeenschappelijke leven. Spaanse correspondentie. Burgerlijke huizen. Een dure hoed. Een rechte neus. De Franse taal en letterkunde. De Engelse en Belgische schilderkunst.

Samenvatting van de les

el caballo blanco
el criado trabajador
un hombre locuaz
un buen hombre, een braaf man
un hombre **bueno**, een goed man
los obreros belgas, de Belgische werklieden
los gobiernos italiano y español
la casa bonita
las criadas trabajadoras
una mujer **locuaz**
una buena mujer

Vierde les

Het woordgeslacht

In het Spaans zijn **manlijk (masculino)** de namen van manlijke wezens, van bergen, rivieren, winden, windstreken, maanden, de dagen van de week, de namen van de getallen en van de muzieknoden. Manlijk zijn ook de woorden die uitgaan op **-o**, behalve **la mano** de hand¹⁾, die op **-e, -i, -u, -j, -l, -r, -s, -t**, met een groot aantal uitzonderingen welke men door het gebruik moet leren. **Vrouwelijk (feminino)** zijn de namen van vrouwelijke wezens en de namen van de letters. Vrouwelijk zijn vele woorden welke uitgaan op **-a**, behalve de aan het Grieks ontleende geleerde woorden zoals **el programa, el problema** e.a., die welke ml. beroepen aanduiden zoals **el cura** de pastoor, **el guía** de gids, en enige andere, bijv. **el día** de dag, **el tranvía** de tram. De woorden die eindigen op **-ión, -sión, en -zón** (uitgezonderd **el corazón** het hart, **el buzón** de brievenbus) en vele op **-dad**. Men gewenne zich er aan steeds een woord met zijn lidwoord te leren.

Sommige zelfst. nmwr. hebben voor het vrouwelijk een afzonderlijke uitgang, bijv. **-a**, zoals **cliente, clienta; huésped** gastheer, pensionhouder, gast, vr. **huésped, empleado, empleada** beambte. Andere hebben voor het vrouwelijk een geheel eigen vorm. Bijv.:

el conde	de graaf,	vr. la condesa
el príncipe	de prins, de vorst,	vr. la princesa
el poeta	de dichter,	vr. la poetisa
el rey	de koning,	vr. la reina

Een aantal woorden is naar gelang van betekenis manlijk of vrouwelijk. Bijv.:

el guía	de gids (man)	la guía	de gids (boekje)
el capital	het kapitaal	la capital	de hoofdstad
el cura	de pastoor	la cura	de genezing, behandeling
el frente	het front	la frente	het voorhoofd
el orden	de orde, de regeling, de rangorde	la orden	het bevel, de geestelijke orde, de bestelling
el espada	de stierenvechter	la espada	het zwaard, de degen.

1) Ook **la seo** de kathedraal, voornl. in Aragón gebruikelijk, en het dichterlijke **la nao** het schip.

Het woord **arte** kunst is in het enkelvoud meestal manlijk, el arte **moderno**, in het meervoud altijd vrouwelijk, las artes **plásticas**. **Mar** zee, is als aardrijkskundige benaming manlijk. Dichterlijk en overdrachtelijk gebruikt is **mar** vrouwelijk, ook in vele vaststaande zegswijzen en samenstellingen als **altamar**, **pleamar** vloed, **bajamar** eb, **hacerse a la mar** zee kiezen.

Bij een aantal woorden, die personen aanduiden, geeft slechts het lidwoord het geslacht aan, bijv.

el, la compatriota	de landgenoot(e)
el, la cómplice	de medeplichtige
el, la testigo	de getuige
el, la reo	de schuldige
el, la mártir	de martelaar, martelares
el, la ciclista	de fietser

Voor sommige dieren zijn er twee namen al naar gelang van het geslacht, bijv. **el gallo** de haan, **la gallina** de kip. Voor andere is er slechts één benaming, bijv. **la rana** de kikvors, **el buitro** de gier. Wil men duidelijk doen uitkomen of men het mannetje of het wijfje bedoelt dan voegt men **macho** mannetje, **hembra** wijfje, aan het woord toe, bijv. la liebre **macho** de mannetjehaas, el buitro **hembra** de wijfjesgier.

Woordenlijst

<i>la esquina</i>	de hoek (v.e. straat)
<i>el medio de transporte</i>	het vervoermiddel
<i>la tienda</i>	de winkel
<i>el nombre</i>	de naam, de voornaam
<i>el conocimiento</i>	de kennis (van iets)
<i>la semana</i>	de week
<i>el género</i>	het geslacht
<i>el idioma</i>	de taal
<i>la comida</i>	het maal, de maaltijd
<i>el plato</i>	de schotel, het gerecht
<i>la condición</i>	de voorwaarde
<i>el centra</i>	het middelpunt
<i>la declamación</i>	de declamatie,

<i>el ramo</i>	het voordragen
<i>el estilo</i>	de tak
<i>la preparación</i>	de stijl
<i>la tontería</i>	de voorbereiding
<i>la ciencia</i>	de dwaasheid
<i>el clima</i>	de wetenschap
<i>el tema</i>	het klimaat
<i>el mármol</i>	het thema, het onderwerp
<i>la conversación</i>	het marmer
<i>el cambio</i>	het gesprek
<i>el placer</i>	de verandering
<i>el daño</i>	het genoeg
<i>la salud</i>	de schade
<i>el pueblo</i>	de gezondheid
<i>la nube</i>	de plaats, het dorp, het volk
<i>fugaz</i>	de wolk
<i>masculino</i>	vluchtig
<i>feminino</i>	manlijk
<i>especial</i>	vrouwelijk
<i>abundante</i>	bijzonder
<i>delicioso</i>	overvloedig
	heerlijk

<i>hábil</i>	handig, behendig
<i>fácil</i>	gemakkelijk
<i>lánguido</i>	kwijnend, langdradig
<i>complicado</i>	ingewikkeld
<i>defectuoso</i>	gebrekkig
<i>brusco</i>	ruw, plotseling
<i>grave</i>	ernstig
<i>débil</i>	zwak
<i>sucio</i>	vuil
<i>muchas veces</i>	dikwijls
<i>barato</i>	goedkoop
<i>necesario</i>	noodzakelijk
<i>cada</i> (onveranderlijk)	ieder
<i>la miel</i>	de honing
<i>la hiel</i>	de gal
<i>la situación</i>	de omstandigheid, de situatie
<i>el, la dote</i>	de bruidsschat (mv. de gaven)
<i>el alcalde</i>	de burgemeester
<i>la alcaldesa</i>	de vrouw van den burgemeester
<i>la influencia</i>	de invloed
<i>la nación</i>	de natie
<i>la alfombra</i>	het tapijt
<i>el siglo de oro</i>	de gouden eeuw
<i>el estado</i>	de staat
<i>la imagen</i>	het beeld
<i>la diferencia</i>	het verschil
<i>el sueño</i>	de slaap, de droom
<i>el país</i>	het land
<i>la literatura</i>	de literatuur
<i>la libertad</i>	de vrijheid
<i>la tranquilidad</i>	de rust
<i>la población</i>	de bevolking

<i>la pensión</i>	het kosthuis
<i>la lección</i>	de les
<i>la falta</i>	het gemis, de fout
<i>la excepción</i>	de uitzondering
<i>el hotel</i>	het hotel
<i>el escritorio</i>	de schrijftafel
<i>la puerta de entrada</i>	de huisdeur
<i>el valor</i>	de waarde
<i>la cantidad</i>	de hoeveelheid
<i>la razón</i>	de rede
<i>el ejemplo</i>	het voorbeeld
<i>el huevo</i>	het ei
<i>la virgen</i>	de maagd
<i>el museo</i>	het museum
<i>el don</i>	de gave
<i>la guerra civil</i>	de burgeroorlog
<i>el coche blindado</i>	de gepantserde auto
<i>la traducción</i>	de vertaling
<i>el verso</i>	het vers
<i>el poema</i>	het gedicht
<i>la altura</i>	de hoogte
<i>a consecuencia de</i>	tengevolge van
<i>la paciencia</i>	het geduld
<i>la aplicación</i>	de ijver, toewijding
<i>dos</i>	twee
<i>cerca de</i>	dicht bij
<i>derecho</i>	rechts
<i>izquierdo</i>	links
<i>¿porqué?</i>	waarom? ¹⁾
<i>porque</i>	omdat, want
<i>por ejemplo</i>	bijvoorbeeld
<i>frito</i>	gebakken
<i>cocido</i>	gekookt

1) In het Spaans plaatst men ook een vraagteken vooraan de vraagzin. Dit eerste vraagteken staat op z'n kop.

<i>coma quiera</i>	hoe ook, zoals u maar wilt
<i>excelente</i>	uitstekend
<i>extranjero</i>	buitenlands
<i>espacioso</i>	ruim
<i>la obra</i>	het werk
<i>la cosa</i>	de zaak
<i>el cuaderno</i>	het schrift
<i>la ventana</i>	het raam, het venster
<i>la mesa</i>	de tafel
<i>rico</i>	rijk
<i>había</i>	er was, er waren
<i>el escritor</i>	de schrijver
<i>tenía libros</i>	hij, zij had boeken
<i>la provincia</i>	de provincie
<i>el buzón</i>	de brievenbus
<i>dijo</i>	hij, zij zeide
<i>el acusado</i>	de aangeklaagde
<i>el sastre</i>	de kleermaker
<i>estrecho</i>	smal
<i>engañoso</i>	bedrieglijk
<i>también</i>	ook
<i>¿verdad?</i>	niet waar?
<i>la muerte</i>	de dood
<i>Dios</i>	God

<i>único</i>	enig
<i>ardiente</i>	brandend
<i>puro</i>	zuiver, rein
<i>subido</i>	hoog (van rekening bijv.)
<i>en relación con</i>	in verhouding tot
<i>económico</i>	economisch
<i>tímido</i>	schuchter, verlegen
<i>fuerte</i>	krachtig
<i>sin</i>	zonder
<i>la cuenta</i>	de rekening
<i>la regla</i>	de regel
<i>yo</i>	ik
<i>tú</i>	jij
<i>el, ella</i>	hij, zij
<i>usted</i>	u
<i>nosotros</i>	wij
<i>vosotros</i>	gijlieden, jullie
<i>ellos, ellas</i>	zij
<i>ustedes</i>	ulieden

(usted wordt als derde persoon gebruikt, vgl. ons *u heeft*); voor gebruik der pers. vrnw. zie les XIII.

Oefening 4 A

En la esquina de **la calle** hay una tienda. **Los nombres de los días** de la semana son masculinos, domingo, lunes, martes, miércoles, jueves, viernes, sábado. **Las ciudades** de España tienen un carácter especial. Las comidas españolas son abundantes, algunos (= *enkele, sommige*) platos son deliciosos. **El corazón** es el centro de la vida, dijo (= *zeide*) el joven poeta. La joven **poetisa** era (= *was*) muy (= *zeer*) hábil en **el arte** de la declamación. La lectura de esta (= *dit*) obra no es fácil, el estilo es lánguido y complicado. **Los guías** en España tienen una preparación defectuosa, muchas veces dicen (= *zeggen*) tonterías. Es mejor comprar (= *het is beter te kopen*) **una guía de** las ciudades que se visita (= *die men bezoekt*). **El clima** español es muy bueno, pero **el tema** de las conversaciones españolas muchas veces versa (= *gaat over*) los bruscos cambios de la temperatura con sus graves daños para **la salud**. **El cura** de este (= *dit*) pueblo es hermano de la alcaldesa. España es una nación débil. En el siglo de

oro fué (= *was het*) **un estado** fuerte, pero nunca (= *nooit*) fué **una nación** fuerte. Hay que notar (= *men moet opmerken*) la diferencia de las dos cosas. España es **un país** rico, necesita (= *het heeft nodig*) buena administración, justicia, libertad y tranquilidad. Sin estas condiciones la población quedará (= *zal blijven*) pobre. ¿Cómo (= *hoe*) son **las pensiones** españolas? Buenas, pero hay excepciones. En Extremadura las pensiones y **los hoteles** muchas veces son malos y sucios. ¿Son caros? No, son baratos y **la comida** es buena. El escritorio está (= *staat*) cerca de **la pared**, a mano derecha (of: a la derecha) de la ventana. ¿Qué (= *wat*) esté a la izquierda de la puerta de entrada? **El buzón**. Sobre la mesa hay **una gran cantidad** de libros y cuadernos. ¿Comprende (= *begrijpt*) usted porqué los nombres de los ríos en España son masculinos? Si señor, la razón es que se sobreentiende (= *men er in gedachten bijvoegt*) el **sustantivo** ‘río’, por ejemplo, el (río) Tajo, el (río) Turia.

Oefening 4 B

De waardin van het pension bracht (= *trajo*) gebakken eieren en zeide: ‘De eerste schotel van een Spaanse maaltijd is eieren, gebakken gekookt of hoe ook.’ De gids zeide, dat de hoofdstad van de provincie een mooi museum had van plastische kunsten. In de burgeroorlog waren er in enige (= *algunas*) steden gepantserde auto's. De vrouwelijke getuige was de medeplichtige van de aangeklaagde. De vertaling van de verzen van dezen (= *este*) Spaansen dichter is uitmuntend. In de Spaanse litteratuur zijn (= *hay*) invloeden van vele buitenlandse schrijvers. De levensomstandigheden van vele Spanjaarden zijn slecht tengevolge van het gemis aan orde en goede administratie. De rekening van den kleermaker is hoog. Hij is een bekwaam man maar duur. De vensters van het ruime vertrek waren smal in verhouding tot de hoogte. Ik wil (= *quiero*) een Perzisch tapijt. Dat niet (= *ésa no*), dat is een Belgisch tapijt. Het economische vraagstuk is een onderwerp van vele gesprekken. Veel geduld en grote ijver zijn de noodzakelijke voorwaarden voor goed werk. De kennis van enige talen is nodig voor iedere tak van wetenschap. De trams van Madrid zijn gebrekkige verkeersmiddelen. De sentimentele dichteres maakt (= *hace*) lange gedichten over de blanke sneeuw, het tedere hart, de blauwe hemel, de vluchtige wolken, de bedriegelijke genoegens van het leven, het koude marmer en de brandende zon. Ook over de honing en de gal van het leven, niet?, want deze (= *estas*) woorden rijmen (= *riman*) in het Spaans. Ja, en zij spreekt (= *habla*) over de zoete slaap, het beeld van de dood, de schuchtere maagd en het reine voorhoofd. De lectuur van deze verzen is een goede les voor de regels van het manlijk of vrouwelijk geslacht van de woorden, dat (*eso*) is hun (= *su*) enige waarde. De kunst is een gave van God, volgens een Hollandsen dichter.

Vijfde les

De regelmatige werkwoorden op -ar

Er zijn in het Spaans drie hoofdgroepen van werkwoorden. Men onderscheidt ze naar de uitgang van de onbepaalde wijs (**infinitivo**), *comprar*, *vender*, *vivir*. Elk van deze groepen heeft zijn eigenaardigheden in de vervoeging, bepaald door de **a**, **e**, of **i**. In het gebruik van de werkwoordsvormen maakt de Spaanse taal een fijner onderscheid in tijden (**tiempos**) en wijzen (**modos**) dan het Nederlands. Een toelichting op de namen is daarom wel nodig.

Een werkwoord vermeldt een handeling of een feit met betrekking tot het heden (**presente**), verleden (**pretérito**) of de toekomst (**futuro**). Elk van deze tijden kan enkelvoudig (**simple**) of samengesteld (**compuesto**) naar vorm zijn. Verder maakt het Spaans een subtiel verschil in de verleden tijd, zodat de **pretérito** in drie fasen is te verdelen, de **pretérito imperfecto**, de **pretérito definido**, en de **pretérito indefinido**, welke wij zullen noemen **presente perfecto**. De **pretérito imperfecto** duidt een *toestand*, een gewoonte, een herhaling aan, de **pretérito definido** geeft een zakelijke mededeling omtrent een voltooide *handeling* uit een afgesloten verleden, of het begin van een handeling. De **pretérito indefinido** vermeldt een feit, een resultaat van een handeling die binnen de sfeer van het heden wordt betrokken. De handeling en de gevolgen ervan worden als nog heden doorwerkende voorgesteld en gevoeld. Vandaar ook de naam **presente perfecto** voor het **pretérito indefinido**. Het gebruik van deze tijden zal nader besproken worden.

Ook in het gebruik van de wijzen, **modos**, is het Spaans subtieler en fijner geschakeerd dan het Nederlands. Werkelijke feiten en handelingen, of die welke zo worden voorgesteld, worden uitgedrukt door de aantonende wijs (**indicativo**). Iedere door een werkwoord uitgedrukte *denkbeeldige* toestand of handeling wordt door de aanvoegende wijs (**subjuntivo**) aangegeven. Een werkwoord, dat afhankelijk is van een ander werkwoord of een voegwoord dat een wenselijkheid, noodzakelijkheid, mogelijkheid, onzekerheid, of ontroering uitdrukt, staat in het Spaans doorgaans in de **subjuntivo**. Het gebruik van de **subjuntivo**, in de verschillende tijden, zal nader worden behandeld.

De vervoeging van de regelmatige werkwoorden op **-ar** luidt in de enkelvoudige tijden van het actief aldus:

Infinitivo**comprar** kopen**Presente****INDICATIVO****compro** ik koop¹⁾**compras** jij koopt**compra** hij, zij, u koopt**compramos** wij kopen**compráis** jullie, gijlieden koopt**compran** zij, ulieden kopen**SUBJUNTIVO**que **compre** dat ik kopeque **compres** dat jij enz.que **compre**que **compremos**que **compréis**que **compren****Preterito imperfecto****compraba** ik kocht enz.**comprabas****compraba****comprába mos****comprabais****compraban**que **comprara** of **comprase** dat ik kocht enz.que **compraras** of **comprases**que **comprara** of **comprase**que **compráramos** of **comprásemos**que **comprarais** of **compraseis**que **compraran** of **comprasen****Preterito definido****compré**

ik kocht (ik heb gekocht) enz.

compraste**compró****compramos**

1) In het Spaans gebruikt men het pers. vnmw. slechts als de nadruk er op valt of om misverstand te voorkomen.

comprasteis

compraron

Futuro

compraré ik zal kopen enz,

si **comprare** indien ik zal (mocht) kopen
enz.

comprarás

si **comprares**

comprará

si **comprare**

compraremos

si **compráremos**

compraréis

si **comprareis**

comprarán

si **compraren**

Condicional

(Soms als een derde vorm van de subjuntivo van het imperfecto te beschouwen).

compraría	ik zou kopen enz.
compraría s	
compraría	
compraría mos	
compraría is	
compraría n	

Imperativo

compra	(tú) koop (jij)
compre	(usted) koop (u)
comprad	(vosotros) koopt (gijlieden)
compren	(ustedes)
no compres	koop niet enz.
no compre	
no compréis	
no compren	

Gerundio

Comprando kopend, door te kopen. Deze vorm wordt hoofdzakelijk bijwoordelijk gebruikt, is dus **onveranderlijk**. Hij treedt ook vaak in de plaats van het in onbruik geraakte tegenwoordig deelwoord. Zie les X. Het verleden deelwoord is **comprado**, gekocht.

Het *lijdend voorwerp*, of het onmiddellijk voorwerp van de handeling uitgedrukt door het werkwoord wordt in het Spaans vaak aangeduid door het voorzetsel **a** ter nadere, persoonlijke bepaling. Dit taalverschijnsel zal nader behandeld worden. Juan **pega a** Pedro, Jan slaat Piet.

Het *onderwerp* staat in het Spaans zeer dikwijls achter het werkwoord, voornamelijk als de nadruk op het werkwoord valt.

Van een aantal werkwoorden die op **-iar**, en **-uar** eindigen, zoals **confiar** toevertrouwen, **enviar** zenden, **resfriarse** verkouden worden, **fluctuar** schommelen (van koersen en prijzen), **exceptuar** een uitzondering maken, worden resp. de **i** en **u** geaccentueerd in de drie personen enkelv. en de derde pers. meerv. van de tegenw. tijd, indic. en subj. en de imper., bijv.: **confío**, **fluctúan**, **envíe**.

Werkwoorden op -ar

dar

geven

hablar

spreken

aquietar

tot rust brengen, geruststellen

<i>bajar</i>	naar beneden gaan, afstappen, uitstappen
<i>evacuar</i>	ontruimen
<i>doblar</i>	verdubbelen
<i>doblar la esquina</i>	de hoek (v.e. straat) omslaan
<i>descorchar</i>	ontkurken
<i>cortar</i>	snijden
<i>tomar</i>	nemen
<i>tomar asiento</i>	plaatsnemen
<i>tomar parte en</i>	deel nemen aan
<i>publicar</i>	publiceren
<i>estallar</i>	ontploffen, losbarsten
<i>fundar</i>	stichten
<i>llegar</i>	(aan)komen
<i>engañar</i>	bedriegen
<i>escuchar</i>	luisteren naar
<i>callar</i>	zwijgen
<i>pisar</i>	met de voet drukken op, betreden
<i>anunciar</i>	aankondigen
<i>bailar</i>	dansen
<i>cantar</i>	zingen
<i>alabar</i>	prijzen
<i>armonizar</i>	overeenstemmen
<i>estudiar</i>	studeren, bestuderen
<i>pintar</i>	schilderen
<i>trabajar</i>	werken
<i>viajar</i>	reizen
<i>limpiar</i>	schoonmaken
<i>hallar</i>	vinden
<i>contestar</i>	antwoorden
<i>llevar</i>	dragen, wegbrengen, meenemen
<i>representar</i>	(iets) voorstellen
<i>ganar</i>	verdienen
<i>gastar</i>	verteren, uitgeven

<i>marchar</i>	gaan, lopen
<i>notar</i>	optekenen, opmerken
<i>cobrar</i>	innen
<i>formar</i>	vormen
<i>peinar</i>	kammen
<i>consagrar a</i>	wijden aan
<i>estrechar la mano</i>	de hand drukken
<i>mandar</i>	gelasten, zenden
<i>enseñar</i>	onderrichten, aanwijzen
<i>arreglar</i>	in orde brengen, regelen
<i>pasar</i>	doorkomen, voorbijkomen
<i>llamar</i>	roepen, noemen
<i>lavar</i>	wassen
<i>planchar</i>	strijken
<i>almidonar</i>	stijven
<i>llenar</i>	vullen
<i>dejar</i>	laten, achterlaten, verlaten
<i>regalar</i>	ten geschenke geven
<i>telegrafiar</i>	telegraferen

Woordenlijst

<i>pasar de una mano a otra</i>	van hand tot hand gaan
<i>la entrada</i>	de toegang, het toegangsbewijs
<i>el concierto</i>	het concert
<i>el orador</i>	de redenaar
<i>en volandas</i>	vliegensvlug
<i>el anillo</i>	de ring
<i>la muchedumbre</i>	de menigte
<i>cargado de</i>	belast met
<i>la piedra tallada</i>	de gehouwen steen
<i>fuerte</i>	sterk, krachtig
<i>rudo</i>	ruw, hard
<i>la seguridad</i>	de zekerheid, de veiligheid

la casa de socorro

wijkgebouw voor eerste hulp bij
ongelukken

el carro

de kar

<i>debajo de</i>	onder
<i>el aparato</i>	het apparaat
<i>el aparato de radio</i>	het radiotoestel
<i>el puente</i>	de brug
<i>la lavandera</i>	de wasvrouw
<i>el vaso</i>	het glas
<i>la canción</i>	het lied
<i>la cofia</i>	de (boeren)muts
<i>el delantal</i>	het schort
<i>la ventanilla</i>	het raampje
<i>rayado</i>	gestreept
<i>rayado de negro</i>	met zwarte strepen
<i>los zuecas</i>	de klompen
<i>el pañuelo</i>	de (zak)doek
<i>el zapato</i>	de schoen
<i>el maletín</i>	het koffertje
<i>la ruta</i>	de weg, route
<i>la suma</i>	de som
<i>la rodilla</i>	de knie
<i>luego</i>	vervolgens, daarna
<i>la pista</i>	de (dans)vloer
<i>mientras</i>	terwijl
<i>el brazo</i>	de arm
<i>el duro</i>	geldstuk ter waarde van vijf pesetas
<i>el abuelo</i>	de grootvader
<i>el gusto</i>	de smaak
<i>la edad</i>	de leeftijd
<i>parar</i>	stoppen (bijv. voertuig)
<i>delante de</i>	voor (v. plaats)
<i>olvidar</i>	vergeten
<i>mi</i>	mijn (bezitt. voornaamw.)
<i>ordenar</i>	gelasten
<i>el pariente</i>	het familielid

<i>el banquero</i>	de bankier
<i>un rato</i>	een ogenblik, een poosje
<i>el relato</i>	het verhaal
<i>el héroe</i>	de held
<i>el cuello</i>	de hals, de boord
<i>la camisa</i>	het (over)hemd
<i>en honor de</i>	ter ere van
<i>la botella</i>	de fles
<i>la champaña</i>	de champagne
<i>el juego</i>	het spel
<i>la noticia</i>	het bericht
<i>la dimisión</i>	het ontslag
<i>la resignación</i>	de berusting
<i>la estancia</i>	het vertrek, verblijf
<i>el portal</i>	het portaal
<i>el acelerador</i>	de gaspedaal
<i>el diario</i>	het dagblad
<i>la bailarina</i>	de danseres
<i>la gorra</i>	de pet, de muts
<i>el paño</i>	het laken
<i>un traje de paño</i>	een lakens pak
<i>el promedio</i>	het gemiddelde
<i>la velocidad</i>	de snelheid
<i>el nombre</i>	de (voor)naam
<i>el apellido</i>	de familienaam
<i>el extranjero</i>	de buitenlander
<i>precioso</i>	kostbaar
<i>atravesar</i>	oversteken
<i>el palco</i>	de loge
<i>el comerciante</i>	de koopman
<i>el cuadro</i>	het schilderij
<i>precioso</i>	kostbaar

Oefening 5 A

El músico **regalaba** entradas para los conciertos. El orador **hahlaba** con voz fuerte y ruda. **Bajó** del coche una mujer elegante, con varios anillos preciosos en los dedos. Los transeúntes **llevaron** al enfermo en volandas a la casa de socorro. Los estudiantes **descorcharon** una botella de champaña en honor de su (= *hun*) amigo. Los niños **tomaban** parte en el juego. Un día (= *op zekere dag*) **estalló** una bomba debajo de un puente. El empleado **escuchó** la noticia de su dimisión con resignación, luego **atravesó** la estancia y **bajó** al portal. **Pise** usted el acelerador. Los diarios **anuncian** en grandes letras a una bailarina negra. Los jóvenes **tomaron** asiento en un palco mientras sus amigos **bailaban** en la pista. El mendigo **cantaba** una canción melancólica, su mujer **llevaba** un niño en brazos. En algunas provincias holandesas muchas

mujeres **llevan** cofias blancas, delantales rayados de azul y zuecos, y muchos hombres **llevan** un pañuelo al (= *om de*) cuello, zapatos finos y una gorra de paño. El automóvil **marchaba** a cincuenta (= *vijftig*) kilómetros por hora, promedio máximo de velocidad por (hier = *op*) la ruta. El portero del hotel **notó** el nombre, el apellido, la edad, la naturaleza (hier = *geboorteplaats*) y la profesión de los viajeros. Los diez (= *tien*) duros que **cobraba** cada (= *iedere*) sábado **formaron** en pocos meses una suma respetable. Juan **consagraba** sus ratos **libres** a **visitar** a sus parientes. El niño **estaba sentado** (= *zat*) sobre las rodillas del abuelo y **escuchaba** muchas veces el relato de la hazaña (= *grootse daad*) del héroe nacional. El padre **estrechó** a su hijo contra (= *tegen, aan*) su corazón. La madre **ordenó** a la criada que (= *dat*) **lavara** y **peinara** a los niños. La joven **arreglaba** el cuarto con gusto. Los caracteres de Pedro y de Juan no armonizan.

Oefening 5 B

De Engelsen reizen veel (= *mucho*). Roep het dienstmeisje. Ik vind het boek niet. De wasvrouw wast, stijft en strijkt de boorden en de overhemden. De auto stopte voor het huis. Zij vulden hun (= *sus*) glazen. Hij verdient veel geld en geeft veel geld uit. De onderwijzers onderrichten de kinderen en werken met hen (= *con ellos*). De meisjes zullen de kamers in orde brengen en de jongens zullen hout hakken (= *cortar leña*). De kinderen zongen Spaanse liederen. De ouders prezen het kind. Hij antwoordt. Hij zal antwoorden. Vergeet niet. Zij vonden. Enige kooplieden van deze (= *esta*) stad verzenden radio-toestellen naar Spanje. Hij zal van mening (= *opinión*) veranderen. Zij kwamen een kar beladen met gehouwen steen voorbij. Mijn vader zal het vraagstuk bestuderen. De studenten kochten hun mondvoorraad (= *provisiones*) in de dorpen welke (= *que*) zij doorkwamen. Het schilderij stelt een landschap (= *el paisaje*) voor. Praat niet. De boeken van deze (= *este*) schrijver (= *autor*) gaan van hand tot hand. Ik zal zwijgen en zal gelasten dat de bedienden zwijgen. De auto verdubbelde de snelheid. Hij zong. Zij zullen veel geld verteren. Indien zij mochten komen. Zij zouden aankondigen. Hij gelast dat zijn kinderen studeren. Het dienstmeisje maakt de kamer schoon. De bevolking ontruimt de stad. Ik vertrouw het geld aan mijn bankier toe.

Zesde les

Het hulpwerkwoord **haber**

Een der belangrijkste hulpwerkwoorden (**verbos auxiliares**) in het Spaans is het hulpwerkwoord **haber**. Hiermede worden *ook* de samengestelde tijden van de *onovergankelijke* werkwoorden gevormd **he llegado** ik ben gekomen, zodat in het Nederlands **haber** afwisselend door *hebben* en *zijn* moet worden vertaald. Behoudens enkele gevallen komt **haber** niet als een zelfstandig werkwoord voor. Ons werkwoord *hebben*, in de betekenis van *bezitten* wordt in het Spaans weergegeven met het werkwoord **tener**. Zie elfde les.

De vervoeging van het hulpwerkwoord **haber** is als volgt:

Presente perfecto

INDICATIVO

he comprado ik heb gekocht

has comprado jij hebt gekocht

ha comprado hij, zij, u heeft gekocht

hemos comprado wij hebben gekocht

habéis comprado gijlieden, jullie hebt gekocht

han comprado zij, ulieden hebben gekocht

SUBJUNTIVO

que **haya** comprado dat ik gekocht heb(be) enz.

" **hayas** "

" **haya** "

" **hayamos** "

" **hayáis** "

" **hayan** "

Pluscuamperfecto

había comprado ik had gekocht enz.

que **hubiera** of **hubiese** comprado dat ik gekocht had(de) enz.

habías comprado ik had gekocht enz.

" **hubieras** of **hubieses** "

había comprado ik had gekocht enz.

" **hubiera** of **hubiese** "

habíamos comprado ik had gekocht enz.

" **hubiéramos** of **hubiésemos** "

habíais comprado ik had gekocht enz.

" **hubierais** of **hubieseis** "

habían comprado ik had gekocht enz.

" **hubieran** of **hubiesen** "

Preterito perfecto

INDICATIVO

hube	comprado ik had gekocht enz.
hubiste	"
hubo	"
hubimos	"
hubisteis	"
hubieron	"

Futuro perfecto

habré comprado ik zal gekocht hebben enz.	si hubiere comprado indien ik gekocht mocht (zal) hebben enz.
habrás "	si hubieres "
habrá "	si hubiere "
habremos "	si hubiéremos "
habréis "	si hubiereis "
habrán "	si hubieren "

Condicional perfecto

habría	comprado ik zou gekocht hebben enz.
habrías	"
habría	"
habríamos	"
habrías	"
habrían	"

Gerundio

habiendo	comprado door te hebben gekocht.
-----------------	----------------------------------

Het gebruik van de vormen **he comprado, había comprado, hube comprado** zal later uitvoeriger behandeld worden. Wij volstaan hier met deze essentiële opmerking:

Juan había comprado nueces	Jan had noten gekocht
-----------------------------------	-----------------------

Evenals **ha comprado** legt **había comprado** de nadruk op het *gevolg*, het *resultaat* van een handeling: hij **had** de noten dus. Indien de nadruk moet vallen op de *handeling* zelf wordt of het **pretérito definido** gebruikt: Juan **compró**, hetwelk dus in het Nederlands dikwijls door *had gekocht* en dgl. moet worden vertaald, of **hubo comprado**. Deze laatste vorm komt slechts na bepaalde voegwoorden voor zoals **así que, luego que, después que** zodra, onmiddelijk nadat, **apenas que** nauwelijks, e.a.

Het werkwoord van het tweede lid van de zin staat dan in de **pretérito definido**,
bijv.:

Luego que Juan **hubo comprado** los onmiddellijk nadat Jan de kaartjes had
billetes los **entregó** a sus amigos gekocht gaf hij ze aan zijn vrienden

Het verleden deelwoord **comprado** is in het actief steeds onveranderlijk. Bijv.:

Juan ha **comprado** libros Jan heeft boeken gekocht
Los libros que Juan ha **comprado** de boeken welke Jan heeft gekocht

De samengestelde tijden vormen een eenheid. De ontkenning gaat aan het hulpwerkwoord vooraf. Het voorwerp volgt op het deelwoord. Het onderwerp staat geheel voorop of achteraan, al naar gelang van de nadruk. Bijv.:

Juan no ha comprado libros Jan heeft niet (geen)boeken gekocht

In vraagzinnen volgt het pers. vrnw. op het deelwoord, daarop volgt het voorwerp. Bijv.:

¿Ha comprado **usted** libros? heeft u boeken gekocht?

De subjuntivo **hubiera** of **hubiese comprado** wordt behalve in de vermelde gevallen waarin het Spaans een aanvoegende wijs vereist, ook gebruikt bij **onvervulbare** of **onwerkelijke** voorwaarden of veronderstellingen. Het werkwoord uit het tweede lid van de zin staat dan insgelijks in de aanvoegende wijs, of in de **condicional**, welke doorgaans de waarde van een aanvoegende wijs heeft.

Voorbeeld

Si Juan **hubiera** (**hubiese**) llegado me als Jan gekomen was (hij is *niet*
habría (**hubiera**) avisado gekomen) zou hij me gewaarschuwd
 hebben

De aanvoegende wijs van het **futuro perfecto** (zeer weinig gebruikelijk) vermeldt een vaag waarschijnlijk maar mogelijk feit.

Voorbeeld

Si Juan **hubiere** llegado als Jan gekomen is (mocht zijn)
habrá hallado mi carta zal hij mijn brief hebben gevonden

Woordenlijst

<i>tranquilizar</i>	tot rust, bedaren brengen
<i>la tardanza sacar</i> (zie les XII)	de vertraging trekken uit, te voorschijn halen
<i>sacar fotografías</i>	fotograferen
<i>la ventaja</i>	het voordeel
<i>sacar ventaja de</i>	voordeel trekken van
<i>lloviznar</i>	motregen

<i>cesar de, dejar de</i>	ophouden met
<i>presentar</i>	aanbieden, voorstellen, laten zien
<i>mirar</i>	aankijken, beschouwen
<i>aceptar</i>	aannemen
<i>saludar</i>	groeten
<i>afirmar</i>	bevestigen, verklaren
<i>tratar</i>	(hier) behandelen
<i>resultar</i>	blijken
<i>preparar</i>	voorbereiden

<i>calcular</i>	berekenen
<i>enterar</i>	op de hoogte stellen
<i>recaudar</i>	innen, ontvangen
<i>la coartada</i>	het alibi
<i>esperar</i>	hopen, verwachten
<i>explicar</i>	uitleggen
<i>caminar</i>	wandelen, lopen
<i>bien</i> (bijw.)	goed, wel
<i>el acreedor</i>	de schuldeiser
<i>el huelguista</i>	de staker
<i>los ingresos</i>	de inkomsten
<i>la cuota</i>	de persoonlijke bijdrage
<i>el turismo</i>	het vreemdelingenverkeer
<i>la tarjeta</i>	het visitekaartje, de briefkaart
<i>la sala de espera</i>	de wachtkamer
<i>despacio</i> (bijw.)	langzaam
<i>de prisa</i> (bijw. uitdrukking)	haastig
<i>el obrero</i>	de arbeider
<i>la grosería</i>	de grofheid
<i>con grosería</i> (bijw. uitdrukking)	grof
<i>el inventor</i>	de uitvinder
<i>el proyecto</i>	het plan
<i>juntos</i>	gezamenlijk
<i>la frase</i>	de zin
<i>la ropa</i>	het wasgoed
<i>el paso</i>	de pas (schrede)
<i>la llegada</i>	de aankomst
<i>el tren</i>	de trein
<i>la fortuna</i>	het vermogen, de fortuin
<i>el cheque</i>	de cheque
<i>la ventanilla</i>	het raampje
<i>el punto de vista</i>	het gezichtspunt
<i>desde</i>	van.... af, uit

<i>el interventor</i>	de bemiddelaar, opzichter
<i>proporcionar</i>	verschaffen
<i>fomentar</i>	bevorderen
<i>el puesto</i>	de plaats, de betrekking
<i>tirar</i>	werpen
<i>saltar a la comba</i>	touwtje springen
<i>otro</i>	een ander (als adj. altijd zonder onb. lidw.)
<i>casi</i>	bijna
<i>el partido</i>	de partij
<i>acelerar</i>	versnellen
<i>olvidar</i>	vergeten
<i>el principio</i>	het beginsel
<i>el alumno</i>	de leerling
<i>ayer</i>	gisteren
<i>los negocios</i>	de zaken
<i>ahora</i>	nu
<i>la abundancia</i>	de overvloed
<i>el ladrón</i>	de dief
<i>la huida</i>	de vlucht

Oefening 6 A

El maestro **había** enseñado a los niños los principios de la gramática. Algunos hombres **habían** tranquilizado a la muchedumbre. **Hemos** hablado con el jefe de la oficina y **hemos** explicado la razón de la tardanza. El alumno **ha** sacado grandes ventajas de la enseñanza del maestro. **Había** cesado de lloviznar. El poeta **había** aceptado un puesto en la redacción de un periódico. Ayer afirmaron los directores de esta casa (hier: *zaak*) que los negocios marchaban bien, y ahora resulta que **han** engañado a sus acreedores. Los huelguistas calcularon los ingresos que **habían** recaudado por cuotas. El estado **ha** proporcionado dinero para fomentar la propaganda del turismo. Luego que **hubo** presentado su tarjeta entró en la sala de espera. Los transeúntes **habían** caminado despacio y no **habían** dejado de mirar al gran hombre. **Había** saludado de prisa a los empleados. Los obreros **han** tratado con grosería al interventor. Si le (= *hem*) **hubieran** enterado de la situación **habría** aceptado con gusto la proposición. Ya **habrá** hallado

el libro que le (= *hem*) he mandado. Los estudiantes **han** formado el proyecto de viajar juntos por España. ¿**Ha** mandado usted a la criada que arregle los cuartos? El maestro **ha** alabado a los niños porque **han** trabajado bien. Su hermano **ha** fundado un banco y el dinero llega en abundancia. La frase ‘si Pedro **mandara** dinero yo lo (= *het*) **gastaría**’ significa que Pedro no ha mandado dinero ni (= *en ook niet*) yo espero que lo mande. El pretérito de esta frase es la forma compuesta (= *samengesteld*) ‘si Pedro **hubiera** mandado dinero yo lo **habría** gastado.’ Así que **hubieron** entrado en la casa cerraron (= *sloten zij*) las puertas y las ventanas. Los ladrones **habían** preparado la huída y la coartada.

Oefening 6 B

Zij hadden hun (hier = *de*) pas versneld. De kinderen zullen de woorden van deze les vergeten hebben. De voorbijgangers hebben het kind de richting gewezen. Enige jongelui hadden de aankomst van de trein afgewacht (= *esperar*). Aan het eind van deze (= *este*) maand zal hij zijn (= *su*) vermogen verdubbeld hebben. Heb je de cheque geïnd? Het kind heeft zijn zakdoek uit het raampje van de trein geworpen. Het zal spoedig (= *pronto*) ophouden met motregen. Hebben de meisjes touwtje gesprongen? De studenten hadden plaats genomen op de eerste rij (= *la primera fila*) van de engelenbak (= *el paraíso*). De ouders zullen de dingen van een ander gezichtspunt hebben beschouwd dan (= *que*) de kinderen. Bijna allen (= *todos*) zouden zijn partij (= *su partido*) hebben gekozen (hier = *nemen*) als zij naar zijn woorden hadden geluisterd. In je (= *tu*) laatste brief heb je de komst (hier: *la venida*) van je (= *tu*) broer aangekondigd, maar tot nu (= *hasta ahora*) is hij niet gekomen. Zou (vert. *zal*) hij aangekomen zijn in de trein van deze avond (= *esta noche*)? Jullie hebt ijverig (= *con aplicación*) gewerkt. Heb je opgemerkt dat Jan niet aangekomen is? Hij had gelast dat zij hun (= *su*) kamer in orde zouden brengen (subj. imperf.). Het meisje zou het wasgoed hebben gewassen en gestreken maar zij is te laat (= *tarde*) gekomen. De kruier heeft de koffers naar het station gebracht. Zij zouden gezwegen hebben. Hadden jullie geroepen? Hebben zij de cheque geïnd? Wij zullen gereisd hebben. Hij had geprezen. Kinderen, drukt niet op de gaspedaal. Zij zouden de kinderen gewassen en gekamd hebben, maar hebben het (= *lo*, vóór het hulpwerkwoord plaatsen) vergeten.

Zevende les**De regelmatige werkwoorden op - er**

Als voorbeeld van de vervoeging van de regelmatige werkwoorden op - er nemen wij **vender** verkopen.

Presente**INDICATIVO**

vendo ik verkoop
vendes jij verkoopt
vende hij, zij, u verkoopt
vendemos wij verkopen
vendéis jullie, gij lieden verkoopt
venden zij, ulieden verkopen

SUBJUNTIVO

que **venda** dat ik verkope enz.
 que **vendas**
 que **venda**
 que **vendamos**
 que **vendáis**
 que **vendan**

Preterito imperfecto

vendía ik verkocht enz.	que vendiera of vendiese dat ik verkocht enz.
vendías	que vendieras of vendieses
vendía	que vendiera of vendiese
vendíamos	que vendiéramos of vendiésemos
vendíais	que vendierais of vendieseis
vendían	que vendieran of vendiesen

Preterito definido

vendí ik verkocht, ik heb verkocht, enz.
vendiste
vendió
vendimos
vendisteis
vendieron

Imperativo

vende (tú)	verkoop (jij)	no vendas	verkoop niet (jij)
venda (usted)	verkoop (u)	no venda	verkoop niet (u)
vended (vosotros)	verkoopt (gijl.)	no vendáis	verkoopt niet (gijl.)
vendan (ustedes)	verkoopt (ulieden)	no vendan	verkoopt niet(ulieden)

Futuro

venderé ik zal verkopen enz.	si vendiere indien ik zal (mocht) verkopen enz.
venderás	si vendieres
venderá	si vendiere
venderemos	si vendiéremos
venderéis	si vendiereis
venderán	si vendieren

Condicional

vendería ik zou verkopen enz.
venderías
vendería
venderíamos
venderíais
venderían

GERUNDIO

vendiendo verkopend, door te verkopen

PARTICIPIO PASADO

vendido verkocht

Presente perfecto

he vendido ik heb verkocht enz.	que haya vendido dat ik verkocht heb(be) enz.
--	--

Pluscuamperfecto

había vendido ik had verkocht enz.	que hubiera of hubiese vendido dat ik verkocht had(de) enz.
---	---

Preterito perfecto

hube vendido ik had verkocht enz.

Futuro perfecto

habré vendido ik zal verkocht hebben enz. si **hubiere vendido** indien ik verkocht zal (mocht) hebben enz.

Condicional perfecto

habría vendido ik zou verkocht hebben enz.

Werkwoorden op - er

<i>beber</i>	drinken
<i>barrer</i>	vegen
<i>ceder</i>	wijken, afstaan
<i>conceder</i>	toestaan
<i>coser</i>	naaien
<i>comer</i>	eten
<i>correr</i>	(hard) lopen
<i>recorrer</i>	doorreizen, doortrekken
<i>prometer</i>	beloven

<i>deber</i>	moeten
<i>depender de</i>	afhangen van
<i>esconder</i>	verbergen
<i>ofender</i>	beledigen
<i>temer</i>	vrezen, bang zijn voor
<i>meter</i>	plaatsen in, stoppen in
<i>acometer</i>	aanvallen
<i>someter</i>	onderwerpen
<i>prender</i>	vastpakken, gevangen nemen
<i>comprender</i>	begrijpen
<i>emprender</i>	ondernemen
<i>aprender</i> (voor inf. met <i>a</i>)	leren
<i>reprender</i>	berispen
<i>sorprender</i>	verrassen

Woordenlijst

<i>en casa de</i>	ten huize van
<i>la falta</i>	de fout
<i>cometer faltas</i>	fouten begaan
<i>el suelo</i>	de grond
<i>la escoba</i>	de bezem
<i>la circunstancia</i>	de omstandigheid
<i>tocar¹⁾ la flauta</i>	fluitspelen
<i>próximo a</i>	dicht bij
<i>el estudio</i>	de studie, het atelier
<i>el desastre</i>	de ramp
<i>el zócalo</i>	de sokkel, de plint
<i>la facilidad</i>	het gemak, de gemakelijkheid
<i>maravilloso</i>	wonder(baar)lijk
<i>la soltura</i>	de losheid, de vlotheid

1) Zie les XII.

<i>según</i>	volgens
<i>la proposición</i>	het voorstel
<i>honrado</i>	eerlijk, fatsoenlijk
<i>el vecino</i>	de buur
<i>el interés</i>	het belang
<i>el cuidado</i>	de zorg (voor iets)
<i>la preocupación</i>	de bezorgdheid
<i>la conducta</i>	het gedrag
<i>la gente</i>	de mensen
<i>la dirección</i>	de richting, het adres
<i>la desgracia</i>	het ongeluk,
<i>el accidente</i>	het ongeval
<i>el puesto</i>	de plaats, de betrekking
<i>la guardilla</i>	de zolderkamer
<i>acceder a</i>	inwilligen
<i>proceder</i>	handelen, te werk gaan
<i>la costumbre</i>	de gewoonte
<i>así</i>	zoo, aldus
<i>hoy</i>	heden, vandaag
<i>el débil</i>	de zwakke
<i>sentimental</i>	gevoels -, sentimenteel
<i>comercial</i>	commercieel
<i>la súplica</i>	het verzoekschrift
<i>la esperanza</i>	de hoop, de verwachting
<i>los montes de oro</i>	de gouden bergen
<i>el prójimo</i>	de naaste
<i>el dialecto</i>	het dialect, de tongval
<i>la provincia</i>	de provincie
<i>meter ruido</i>	lawaai maken
<i>el derecho</i>	het recht
<i>el explorador</i>	de ontdekkings-reiziger
<i>corre, corre</i>	haast je; vlug, vlug
<i>el bolsillo</i>	de zak (van een) jas of broek), tasje
<i>suceder</i>	volgen, gebeuren
<i>el detalle</i>	de bijzonderheid

<i>responder a</i>	antwoorden op
<i>responder por</i>	instaan voor
<i>por descuido</i>	uit nalatigheid
<i>la mala fe</i>	de kwade trouw
<i>el extranjero</i>	het buitenland
<i>corresponder a</i>	beantwoorden aan
<i>conocer</i>	(leren) kennen
<i>socorrer</i>	} te hulp komen
<i>acudir en socorro</i>	} te hulp komen
<i>toda clase de</i>	allerlei

In het Spaans vervangt men dikwijls een bijwoord door een zelfstandig naamwoord (zonder lidwoord) met voorzetsel. Bijv.:

hablar **con** soltura

vlot spreken

Oefening 7 A

Esta noche **comeremos** en casa del médico. Mañana **emprenderé** un viaje. La noticia de la muerte de este señor **ha sorprendido** mucho a sus amigos. Muchos **venden** caro lo que (= *hetgeen*) han comprado barato. ¿**Habéis comprendido** lo que dice (= *zegt*) este señor? Un refrán español dice ‘no digas (= *zeg niet*) de esta agua no beberé.’ Significa este refrán que todos **cometen** faltas. **Habría sometido** este proyecto a mi maestro pero él **había emprendido** un viaje a España. Muchas criadas españolas **barren** el suelo con una escoba. La llegada del ministro **dependerá** de varias circunstancias. En una guardilla próxima al estudio del pintor, un niño **aprendía** a tocar la flauta. A los primeros triunfos **habían sucedido** los desastres. Un zócalo de madera **corría** alrededor del cuarto. Este joven **ha aprendido** el español con una facilidad maravillosa y lo habla (= *spreekt het*) con soltura. **Habría accedido** a su proposición si me hubiera enseñado los detalles. No **cederemos**, suceda lo que **sucediere**. **Temo** que no haya terminado el libro. Ellos **temían** que **sucediera** así. Si **hubiese respondido** a la carta **habría procedido** como hombre honrado, pero no **respondió** y **comprendo** que es su costumbre **tratar** a la gente con grosería. Te mando (= *ik zend je*) mi dirección en Madrid por si me (= *voor het geval dat mij*) **sucediese** alguna desgracia. Este accidente **sucedió** por descuido. **Hemos sorprendido** a la criada al (= *bij het*) escuchar a la puerta. ¿**Teméis** vosotros que así **suceda**? Yo no. **Responda** pronto, porque según comprendo, todo **dependerá** de usted. **Cederían** una parte de su (= *hun*) derecho si no **temiesen** la mala fe de sus adversarios. Luego que **hubo prometido** un puesto al joven **comprendió** que su decisión **había** dependido de razones sentimentales, no (= *niet*) comerciales. Juan **metió** el libro en el (vertaal = *zijn*) bolsillo.

Oefening 7 B

Hebt jullie je (vertaal: *de*) les geleerd? Wij hebben niet de les van vandaag geleerd maar (hier: *sino*) de les van gisteren. Drinkt geen (vertaal: *niet*) koud water. De vader heeft zijn zoon berispt. Zijn komst hing van allerlei omstandigheden af. Deze staat zal zijn burens onder-

werpen en de andere staten zullen de zwakken niet te hulp komen. Als je een reis naar het buitenland mocht ondernemen moet je de talen leren van de landen die (= *que*) je zult doortrekken. Zij stonden voor hem in, want hij had beloofd dat hij de belangen van de zaak (= *la casa*) zou behartigen. De nacht had den reiziger overvallen. De ouders zouden de kinderen wel (*onvertaald laten*) begrepen hebben als dezen (= *éstos*) hun zorgen niet hadden verborgen. Heeft u geantwoord op zijn verzoekschrift? Zij hadden niet aan mijn verwachtingen beantwoord. Hij zal gouden bergen beloven. Jullie hebt een deel van je (= *vuestros*) rechten afgestaan. Wij zullen eten en drinken. Het meisje liep hard door (= *por*) het huis en maakte veel lawaai. Draagt zorg voor de belangen van de naasten. Wij hadden Spanje doorreisd en de dialecten van de verschillende provincies geleerd. Berispt de kinderen niet. Zij moeten hun (= *su*) les leren. Maak geen (vertaal: *niet*) lawaai. Antwoord spoedig. Zijn gedrag heeft niet aan de verwachting beantwoord. Zij zouden niet gevreesd hebben. Hadt gijlieden geleerd? Hij zou verrast hebben. Wijkt niet. Zij hadden Spanje moeten doortrekken, dan (= *en este caso*) zouden zij land en volk (vertaal beide woorden met lidw.) hebben leren kennen. De ouders gelastten dat de kinderen op hun belangen zouden letten (subj. imperf.). Indien hij gouden bergen mocht beloven zou mij (= *me*, vóór het werkwoord, na ontkenning) dat (*onvertaald laten*) niet verrassen. Onmiddellijk nadat de ontdekkingsreiziger het land had doorgetrokken zond hij bericht (hier: *noticias*) aan zijn vrienden. Vreest niet. Zij hadden hard gelopen. Vlug, vlug.

Achtste les

De regelmatige werkwoorden op - ir

De vervoeging van de regelmatige werkwoorden op - **ir** is op enkele vormen na gelijk aan die van de regelm. ww. op - **er**. De afwijkende vormen zijn de eerste en tweede persoon meervoud van de aantonende wijs van de tegenwoordige tijd, **vivimos** wij leven, **vivís** gijlieden leeft, de gebiedende wijs tweede persoon meerv., **vivid** leeft, en zoals vanzelf spreekt, de vormen afgeleid van de onbepaalde wijs, **viviré** ik zal leven, **viviría** ik zou leven.

Werkwoorden op - ir

<i>acudir a</i>	toelopen naar, zijn toevlucht zoeken bij, te hulp komen
<i>añadir</i>	toevoegen
<i>aplaudir</i>	applaudisseren
<i>confundir</i>	verwarren
<i>cumplir</i>	vervullen
<i>decidir</i>	besluiten
<i>desistir de</i>	afzien van
<i>difundir</i>	verspreiden
<i>discutir</i>	bespreken
<i>discutir sobre</i>	van gedachten wisselen over
<i>dividir</i>	verdelen
<i>exprimir</i>	uitpersen, uitdrukken
<i>insistir en</i>	aandringen op
<i>interrumpir</i>	onderbreken
<i>omitir</i>	weglaten, overslaan (woorden bijv.)
<i>permitir</i>	veroorloven, toestaan
<i>partir</i>	verdelen, vertrekken, uitgaan van
<i>persuadir</i>	overtuigen, overreden
<i>recibir</i>	ontvangen
<i>remitir</i>	(geld) zenden
<i>residir en</i>	verblijf houden te
<i>urdir</i>	samenweven, ineenzetten (bijv. complot)

<i>subir</i>	bestijgen, naar boven gaan (ook v. prijzen)
<i>sacudir</i>	schudden, afschudden
<i>suprimir</i>	opheffen, schrappen, intrekken
<i>sufrir</i>	lijden, verduren, dulden, toelaten
<i>vivir</i>	leven, wonen
<i>unir</i>	verenigen

Woordenlijst

<i>la prisa</i>	de haast
<i>corre prisa</i>	er is haast bij
<i>la partida</i>	het vertrek
<i>la cuesta</i>	de helling
<i>en cuesta</i>	oplopend (v. weg)
<i>el fardo</i>	het pak, de baal
<i>el error</i>	de dwaling
<i>sufrir un error</i>	in een dwaling verkeren
<i>la cuenta</i>	de rekening
<i>toda la casa</i>	het gehele huis
<i>todo el mundo</i>	de gehele wereld, iedereen
<i>todos los hombres</i>	alle mensen
<i>el socio</i>	het lid (v.e. vereniging), de vennoot
<i>la cuenta sube a</i>	de rekening belooft...
<i>la asociación</i>	de vereniging
<i>la ayuda</i>	de hulp
<i>el dinero</i>	het geld
<i>la cantidad</i>	de hoeveelheid, de som
<i>la tela</i>	het weefsel
<i>infundir miedo</i>	vrees inboezemen
<i>la semana</i>	de week
<i>la semana pasada</i>	verleden week
<i>el proyecto</i>	het plan
<i>el intento</i>	het voornemen
<i>la lista</i>	de lijst
<i>mucho tiempo</i>	lange tijd
<i>el café</i>	de koffie, het café
<i>la instrucción</i>	het voorschrift
<i>pronto</i>	spoedig, te vroeg
<i>el cuadro</i>	het schilderij
<i>la película</i>	de film

<i>llevar</i>	dragen, voeren, leiden
<i>solitario</i>	eenzaam
<i>el reflejo</i>	de afspiegeling
<i>la conciencia</i>	het geweten
<i>cuando</i> (voegw.v.tijd)	toen
<i>definir</i>	verklaren
<i>reunir</i>	bijeenbrengen
<i>segun</i>	overeenkomstig
<i>cumplir con</i>	gestand doen, houden (woord)
<i>a expensas de</i>	op kosten van
<i>el sueño</i>	de slaap, de droom
<i>la imaginación</i>	de verbeeldingskracht
<i>bien</i>	goed (bijwoord)
<i>mal</i>	slecht (bijwoord)
<i>el aviso</i>	het bericht, de waarschuwing
<i>la oportunidad</i>	de geschiktheid, de gepastheid (het ter zake dienende)
<i>el duro</i>	een vijf peseta's stuk
<i>la medida</i>	de maatregel
<i>en breve</i>	binnenkort
<i>la noveld</i>	de roman
<i>la ganancia</i>	de winst
<i>el instante</i>	het ogenblik
<i>al instante</i>	op staande voet
<i>el coche</i>	het rijtuig, de auto
<i>el valor</i>	de waarde
<i>la pieza</i>	het comediestuk
<i>la acción</i>	de handeling, het aandeel
<i>pose usted</i>	kom u binnen
<i>la propina</i>	de fooi
<i>la uva</i>	de druif
<i>el zumo de uvas</i>	het druivensap
<i>el relato</i>	} het verslag
<i>la reseña</i>	} het verslag
<i>el reposo</i>	de rust

<i>con reposa</i>	rustig
<i>la equidad</i>	de billijkheid
<i>la temperatura</i>	de temperatuur
<i>la renta</i>	de rente
<i>la devaluación</i>	de devaluatie
<i>la alegría</i>	de vreugde
<i>antes de</i>	voor
<i>después de</i>	na
<i>el precio</i>	de prijs

Oefening 8 A

No **insista** usted, porque no corre prisa. Si usted lo (= *het*) **permite suprimiré** estas palabras. El padre de mi amigo **recibió** con resignación la noticia de la partida. No **hubiera decidido** comprar este

cuadro si mi (= *mijn*) amigo no lo hubiese recomendado. Por una calle en cuesta, que **partía** de la plaza, **subían** varios hombres cargados de fardos. ¿**Omitisteis** las palabras sobre que (= *waarover*) **hemos discutido**? **Sufrís** un error, no **he recibido** cartas para (= *voor*) vosotros. Todo el mundo **acudió** a esta película. **Vivo** a mi gusto. Mis (= *mijn*) amigos **viven** bien, vosotros **vivís** mal. El **habría reunido** todos los socios de la asociación si **hubiera recibido** aviso de la oportunidad de esta medida. En breve la redacción del periódico para que trabajo **remitirá** dinero. Sus padres **viven** en un pueblo, llevan una vida retirada. Usted me **ha persuadido** por la fuerza de la verdad. **Definan** ustedes el concepto de la novela sobre que **discuten**. Dividid las ganancias entre los socios. **Permita** usted que yo **parta** al instante. **Subieron** a un coche que **partía** con gran velocidad. Al caer (= *bij het vallen*) de la noche **acudieron** los viajeros a la casa solitaria. Todos **aplaudisteis** y no **sufristeis** que otros **discutiesen** el valor de la pieza. **Acudiremos** en su ayuda con pequeñas cantidades de dinero. No había pasado mucho tiempo cuando **recibió** la orden de vender las acciones. Mozo, **suba** usted mis maletas. ¿**Recibe** la señora? Si señor, pase usted. No **interrumpas** al que (= *dengene die*) habla. Me **habéis infundido** miedo. Este filósofo **partió** de que (= *ging uit van het idee dat*) el mundo es el reflejo de la conciencia.

Oefening 8 B

Heb je het geld ontvangen dat ik je (= *te*) verleden week heb gezonden (*pret. def.*)? Hij heeft zijn woord niet gehouden. Dringt niet aan, wij zien van het voornemen af. Ik zou de namen verward hebben als ik niet een lijst had ontvangen. De bediende heeft enige woorden weggelaten in de brief. Wij hadden besloten niet toe te staan dat zij van gedachten wisselden (*subj. imperf.*) vóór de pauze. Heeft u lange tijd in Madrid gewoond? In vele café's in Spanje heeft men (*vertalen met derde persoon meerv.*) de fooien afgeschapt en men heeft de prijzen verhoogd. In Spanje en Portugal perst men de druiven uit en drinkt men het druivensap. Laat deze woorden weg in het verslag. Duld niet dat men dit gedeelte schrap (*subj. pres.*). Hij die (= *el que*) discuteert moet rustig spreken. Het bericht verspreidde vreugde in het dorp. Wij hadden veel geld bijeengebracht maar zij stonden niet toe dat wij hen (= *les*) te hulp kwamen (*subj. imperf.*). Heb je in de brief geschrap wat (= *lo que*) zij er aan (*onvertaald laten*) had toegevoegd? Jullie verdeelt de winst niet overeenkomstig recht en billijkheid (*met lidw.*). De temperatuur is gestegen. Omschrijft het plan. Applaudisseert niet. Hebben zij de voorschriften ontvangen? Zij hadden hem (= *le*,

vóór het hulpww.) overtuigd. Vertrek niet. Jullie zocht toevlucht bij je (= *vuestros*) ouders. Hij gelastte dat de kruier de koffers naar boven zou brengen. Zij leefden van hun rente, na de devaluatie leven zij op kosten van hun (= *sus*) verwanten. De rekening beliep enige *duros*. Zijn (= *su*) verbeeldingskracht weefde het weefsel van zijn dromen. Dit bericht heeft mij (= *me*, vóór het hulpww. plaats) vrees ingeboezemd. Gijlieden ontvangt. Dult dit gedrag niet. Zij zullen de winst verdelen. Jullie zoudt je woord niet hebben gehouden als men daarop (= *en ello*, na het werkwoord plaats) had aangedrongen. Je zult spoedig vertrekken.

Negende les**De vervoeging en het gebruik van het werkwoord ser**

De vervoeging van **ser** zijn, worden, luidt als volgt:

Presente**INDICATIVO**

soy ik ben
eres jij bent
es hij, zij is, u is
somos wij zijn
sois jullie, gijlieden bent
son zij, ulieden zijn

SUBJUNTIVO

que **sea** dat ik ben ('zij') enz.
 que **seas**
 que **sea**
 que **seamos**
 que **seáis**
 que **sean**

Preterito imperfecto

era ik was enz.	que fuera, fuese dat ik was ('ware'), zou zijn enz.
eras	que fueras of fueses
era	que fuera of fuese
éramos	que fuéramos of fuésemos
erais	que fuerais of fueseis
eran	que fueran of fuesen

Preterito definido

fuí ik was, ben geweest enz.
fuiste
fué
fuimos
fuisteis
fueron

Imperativo

sé (tú) wees (jij)

sea (usted) wees (u)

sed (vosotros) weest (jullie, gijl.)

sean (ustedes) weest (ul).

no seas (tú) wees niet

no sea (usted) wees niet

no seáis (vosotros) weest niet

no sean (ustedes) weest niet

Futuro

seré ik zal zijn enz.

serás

será

seremos

seréis

serán

si **fuere** indien ik zal (mocht) zijn enz.

si **fueres**

si **fuere**

si **fuéremos**

si **fuereis**

si **fueren**

Condicional

sería ik zou zijn enz.

serías

sería

seríamos

seríais

serían

Presente perfecto

he sido ik ben geweest enz.

has sido enz.

que **haya sido** dat ik geweest ben ('zij', 'ware') enz.

que **hayas** sido enz.

Pluscuamperfecto

había sido ik was geweest enz.

que **hubiera, hubiese sido** dat ik geweest was ('ware') enz.

Preterito perfecto

hube sido ik was geweest enz.

Futuro perfecto

habré sido ik zal geweest zijn

si **hubiere sido** indien ik geweest zal
(mocht) zijn

CONDICIONAL PERFECTO

habría sido ik zou geweest zijn

GERUNDIO

siendo zijnde, door te zijn

Het werkwoord **ser** wordt in het Spaans in verscheidene functies en betekenissen gebruikt.

Ten eerste als zelfstandig werkwoord, in de betekenis van bestaan: yo **soy** ik ben, ik besta.

Ten tweede als koppelwerkwoord met de bijzondere betekenis van inderdaad, naar wezen iets zijn, afkomstig zijn van, toebehoren

aan, naar aard, van beroep, van geloof iets zijn. **Ser** duidt een werkelijke essentiële, van het onderwerp niet of nauwelijks te scheiden, of een duurzame eigenschap, staat of geaardheid aan. Ter onderscheiding van **ser** zie men de betekenis van **estar** in de volgende les.

Voorbeelden

el mármol es frío	marmer is koud
este vino es de Jerez	deze wijn komt uit Jerez
este libro es de Pedro	dit boek is van Piet
Pedro es amable, bueno	Piet is vriendelijk, goed van aard
Juan es periodista	Jan is journalist
Juan es católico, protestante	Jan is katholiek, protestant
Pedro es español	Piet is een Spanjaard

Ten derde dient het werkwoord **ser** als hulpwerkwoord in de, zeer weinig gebruikte, passieve vorm. Het heeft dan de betekenis van **worden**.

El culpable ha sido castigado	de schuldige is gestraft geworden
--------------------------------------	-----------------------------------

In deze passieve constructie - het verleden deelwoord met het hulpwerkwoord **ser** - richt zich het deelwoord in geslacht en getal naar het onderwerp. Bijv.:

Las cartas fueron (han sido) entregadas	de brieven werden overhandigd, zijn overhandigd
--	---

Sido blijft onveranderlijk. Het gebruik van deze passieve vormen is in de gewone omgangstaal zeldzaam. Zij komen voornamelijk in de onbepaalde wijs en in de samengestelde tijden voor. Het Spaans heeft een voorkeur voor het actief, en zinnen als 'ik word geroepen', 'hij wordt geslagen' vertalen men met 'zij roepen me', 'zij slaan hem', me llaman, le pegan. Over andere manieren om ons 'worden' weer te geven zal in les XIV nader worden gesproken.

Ten vierde wordt het werkwoord **ser** gebruikt in tal van onpersoonlijke uitdrukkingen als

es preciso que	} het is nodig, dat
es menester que	} het is nodig, dat
es necesario que	} het is nodig, dat
es probable que	het is waarschijnlijk, dat

Na uitdrukkingen als deze, die de noodzakelijkheid, wenselijkheid of mogelijkheid van iets uitdrukken, staat het afhankelijke werkwoord in de **subjuntivo**.

In vele andere persoonlijke uitdrukkingen als ‘de zaak is dat’, ‘het is waar’, ‘het is vroeg’, ‘het is een toeval’, ‘het is iets van de

laatste mode' wordt het voornaamwoord in het Spaans niet aangegeven: **es que, es verdad, es temprano, es una casualidad, es una cosa de (la) ultima moda.**

Ook in uitdrukkingen als deze: 'ik ben het', 'wij zijn het', wordt het onpersoonlijk voornaamwoord in het Spaans niet vermeld, het persoonlijk voornaamwoord komt *achter* het werkwoord: soy **yo**, somos **nosotros**. In de tijdsbepalingen wordt evenmin ons onpersoonlijk voornaamwoord vermeld.

¿Qué hora es?	hoe laat is het? (letterlijk: welk uur is het?)
Son las cinco, es la una	het is vijf uur, het is één uur

Zinswendingen als 'het is te hopen' geeft men in het Spaans weer met **es de esperar**, en ook in uitdrukkingen als 'het is een knappe jongen', 'het is een onbeduidend man', wordt in het Spaans geen voornaamwoord vermeld: **es un chico inteligente, es un hombre insignificante.**

Llegar a ser betekent letterlijk: komen te zijn, dus, worden:

Su hijo llegó a ser general	zijn zoon bracht het tot generaal
------------------------------------	-----------------------------------

Onze uitdrukking 'wat is er van hen geworden?' geeft men in het Spaans ook met **ser** weer: ¿qué **ha sido** de ellos?

Een zeer gebruikelijke aanhef van een zin is **es que** de zaak is dat. Hierbij is het onderwerp (de zaak, het feit, en dgl.) weggelaten. Bijv.:

Es que llegó tarde	de zaak is dat hij (te) laat is gekomen
---------------------------	---

Woordenlijst

<i>la conjetura</i>	de gissing, de veronderstelling
<i>poco grande</i>	niet erg groot
<i>un poco de agua</i>	een beetje water
<i>audaz</i>	vermetel, gewaagd
<i>un poco audaz</i>	een beetje gewaagd
<i>cotidiano</i> (bijv. nmwr.)	dagelijks
<i>moreno</i>	donker, bruin
<i>rubio</i>	blond
<i>tostado</i>	verbrand (door de zon)
<i>el pato</i>	de eend
<i>el estanque</i>	de vijver

<i>asustar</i>	bang maken
<i>el sujeto</i>	het onderwerp, individu
<i>el burlón</i>	de spotter, grappenmaker
<i>el embustero</i>	de leugenaar, bedrieger
<i>accesible</i>	toegankelijk, vatbaar
<i>la casualidad</i>	de toevallige omstandigheid
<i>el parecer</i>	de mening, het inzicht
<i>valiente</i>	dapper, moedig
<i>bueno fuera si</i>	het zou wat moois zijn als
<i>el ladrón</i>	de dief
<i>acaso</i>	bijgeval, wellicht, soms
<i>hacendoso</i>	ijverig, werkzaam
<i>el gusto</i>	de smaak, de voorkeur

<i>por gusto</i>	(hier:) omdat zij daar zelf schik in had
<i>friolero</i>	kouwelijk
<i>incansable</i>	onvermoeibaar
<i>el recurso</i>	de toevlucht, het redmiddel
<i>la expresión</i>	de uitdrukking
<i>la mezcla</i>	de mengeling
<i>la confusión</i>	de verlegenheid
<i>la amabilidad</i>	de vriendelijkheid
<i>el capricho de moda</i>	de modegril
<i>la excepción</i>	de uitzondering
<i>travieso</i>	ondeugend
<i>la invitación</i>	de uitnodiging
<i>prudente</i>	voorzichtig, verstandig
<i>razonable</i>	redelijk
<i>la negociación</i>	de onderhandeling
<i>ya</i>	reeds
<i>ya no</i>	niet meer
<i>un hombre importante</i>	een man van betekenis
<i>el dueño</i>	de eigenaar, meester
<i>la técnica</i>	de techniek
<i>todo</i>	alles, al
<i>siempre</i>	altijd
<i>con aplicación</i>	ijverig
<i>la profesión</i>	het beroep
<i>el capricho</i>	de gril
<i>cuanto antes</i>	zo spoedig mogelijk
<i>uno</i>	een
<i>dos</i>	twee
<i>tres</i>	drie
<i>cuatro</i>	vier
<i>cinco</i>	vijf
<i>seis</i>	zes
<i>siete</i>	zeven

<i>ocho</i>	acht
<i>nueve</i>	negen
<i>diez</i>	tien
<i>tonto</i>	dwaas
<i>abrir</i>	openen
<i>reprehender</i>	berispen
<i>el toren</i>	de stierenvechter
<i>es lástima que</i> (met subj.)	het is jammer, dat
<i>fatal</i>	noodlottig
<i>preguntar</i>	vragen
<i>ser echado de la escuela</i>	} van school gejaagd worden
<i>herir</i>	wonden
<i>¿dónde?</i>	waar?

Oefening 9 A

La conjetura **fué** un poco audaz. En los sueños **es** fácil todo lo fantástico y difícil todo lo cotidiano. El señor P. **es** muy rico. Las hermanas de Juan **son** morenas, su hermano **es** rubio. El jardinero **es** un viejo de cara tostada. Los principios **fueron** duros. Pedro **es** empleado de un Banco y espera **llegar a ser** director. Los patos del estanque **son** blancos como la nieve. ¿Quién (= *wie*) llama? **Soy** yo. ¿**Eres** tu, Juan? No **seas** tonto, abre la puerta. Entra sin llamar. **Es que** me asusta la idea de entrar en casa. ¿Porqué? **Es** probable que me reprehendas. Ya **son** las nueve, **es** muy tarde. **Eres** un mal sujeto. Verdad **es** (nadrukkelijker dan: **es** verdad). Si, siempre **has sido** un burlón, un embustero. Ayer **fuiste** echado de la escuela y después de **ser** (= **haber sido**) castigado **es** de temer que no **seas** accesible a buenas razones.

Fué pura casualidad que todos los viajeros **eran** españoles. El invierno **ha sido** muy frío, **es** de esperar que la primavera **será** agradable. **Fué preciso** mandar por el médico. Este torero **es** muy valiente, **ha sido** herido varias veces. Mis padres **fueron** de parecer que no **era** necesario vender las casas. Si **hubierais sido** razonables no **habría sido** necesario vender las acciones. Sus sombreros **fueron** siempre

de (la) última moda. Si **fuere** verdad **sería** un caso extraordinario. Bueno **fuera** si ahora resultase que **era** indispensable **ser** estudiante para **ser** admitido a esta reunión. Temo que **sea** necesario llamar al médico. El temía que **fuera** necesario llamar al médico. **Es** mediodía. **Era** media noche cuando entraron los ladrones. ¿Acaso no **es** él dueño de su vida? La chica **era** hacendosa por gusto. **Sería** injusto que no comprasen estos libros raros, porque **son** muy ricos y los libros **fueron** antes de la biblioteca de su padre. **Somos** cuatro (= *wij zijn met zijn vieren*). La conferencia **es** en español. ¿Dónde **es** la reunión? La escena **es** en Burgos (*het stuk speelt in B.*).

Oefening 9 B

Het ijzer is hard. Jan is kouwelijk. Zij zijn altijd onvermoeibaar geweest. Zou (vertaal: *zal*) het waar zijn dat het verkopen van ('van' niet vertalen) zijn huis zijn laatste toevlucht is geweest? Als dat zo is, zijn wij van mening dat het noodzakelijk is zijn vader te waarschuwen (= *avisar*). De uitdrukking van zijn gezicht was een mengeling van vriendelijkheid en verlegenheid. Men dient (vertaal: *es cosa de*) te weten (= *saber*) dat het mogelijk is dat zij het geld verzonden hebben. De ouders van Jan zijn katholiek, het zijn Spanjaarden en de Spanjaarden zijn bijna zonder uitzondering katholiek. Hoe lang (= *cuánto tiempo*) ben je student geweest? De ondeugende meisjes zijn gestraft geworden door (= *por*) de onderwijzers. Het is jammer dat hij dokter is (*subj.*). Het gebrek aan techniek is den Romeinen noodlottig geweest. Ben jij het geweest? Als je student was geweest zou men (*derde pers. plur.*) je (= *te*, vóór het hulpww.) een uitnodiging hebben gezonden. Zij zijn niet heel (= *muy*) verstandig geweest. Het zou een grote vergissing zijn geweest als zij niet redelijk waren geweest in deze onderhandelingen. Als je ijverig werkt zul je een man van betekenis worden in je beroep. Hij heeft gevraagd wat er van onze (= *nuestros*) vrienden is geworden. Het is te hopen dat zij niet te laat komen. Hoe laat is het? Het is vier uur. Het is waar dat zij alleen (= *sólo*) hoeden draagt van de laatste mode, maar het is waarschijnlijk dat zij in de andere dingen de modegrillen afkeurt (= *desapruebe*). Het zal nodig zijn dat wij zo spoedig mogelijk schrijven.

Tiende les

De vervoeging en het gebruik van het werkwoord **estar**

Het werkwoord **estar** geeft, als zelfstandig werkwoord, hulpwerkwoord en koppelwerkwoord, een bijzondere rijkdom van uitdrukingsmogelijkheden aan het Spaans. Het betekent: zich bevinden, (gesteld) zijn, in de toestand verkeren van, bezig zijn met. Het duidt, als koppelwerkwoord en als hulpwerkwoord, een *voorbijgaande gesteldheid* van het onderwerp aan.

Ter onderscheiding van **ser** vergelijk men de volgende voorbeelden.

La nieve es blanca, fría	sneeuw is wit, koud (van nature)
La nieve está sucia	de sneeuw is (nu) vuil
Pedro es bueno, malo	Piet is goed, slecht
Juan está bueno, malo	Jan gevoelt zich wel, niet wel
Pedro es ciego	Piet is blind
Juan está ciego	Jan is verblind (door het licht, door drift, door tijdelijke aandoening der ogen)

Sommige bijvoeglijke naamwoorden, zoals **feliz**, **infeliz** worden *nooit* met **estar** verbonden, andere krijgen een andere betekenis.

Juan es rico	Jan is rijk
La sopa está rica	de soep is lekker

De vervoeging van **estar** luidt als volgt:

Presente

INDICATIVO

estoy ik ben enz.
estás
está
estamos
estáis
están

SUBJUNTIVO

que **esté** dat ik ben ('zij') enz.
 que **estés**
 que **esté**
 que **estemos**
 que **estéis**
 que **estén**

Preterito imperfecto**INDICATIVO**

estaba ik was (verder als compraba)

SUBJUNTIVO

que **estuviera** of **estuviese** dat ik was ('ware') enz.

que **estuvieras** of **estuvieses**

que **estuviera** of **estuviese**

que **estuviéramos** of **estuviésemos**

que **estuvierais** of **estuvieseis**

que **estuvieran** of **estuviesen**

Preterito definido

estuve ik was, ben geweest enz.

estuviste

estuvo

estuvimos

estuvisteis

estuvieron

Futuro

estaré ik zal zijn (verder als compraré) si **estuviere** indien ik zal (mocht) zijn enz.

si **estuvieres**

si **estuviere**

si **estuviéremos**

si **estuviereis**

si **estuvieren**

Condicional

estaría ik zou zijn

Imperativo

está (tú)	wees (jij)	no estés wees niet enz.
esté (usted)	wees (u)	no esté
estad (vosotros)	weest (jullie, gijlieden)	no estéis
estén (ustedes)	weest (ulieden)	no estén

De samengestelde tijden zijn als van comprar: **he estado enz.**

Gerundio

estando zijnde, door te zijn

Het gebruik van estar als hulpwerkwoord

Verbonden met het **gerundio** betekent **estar** bezig zijn met:

estoy aprendiendo los verbos ik ben bezig de ww. te leren

Het **gerundio** is onveranderlijk: **estamos aprendiendo** wij zijn bezig te leren. Het verleden deelwoord krijgt in de verbinding met **estar** geheel de betekenis van een bijvoegl. nmwr. Het verleden deelwoord van sommige onovergankelijke ww. kan dus ook met **estar** worden verbonden. Het richt zich in geslacht en getal naar het onderwerp. Bijv.:

Estoy cansado, estamos cansados ik ben (gevoel mij) moe, wij enz.
 Los niños **están dormidos** de kinderen zijn in slaap gevallen

Slechts zeer zelden kan een zelfst. naamwoord praedicatief worden gebruikt met **estar**. Indien zulks het geval is heeft het zelfst. nmwr. de betekenis van een bijv. nmwr.¹⁾ Bijv.:

El oficial **estuvo prisionero** de officier zat gevangen

Estar de betekent gevestigd zijn als, bezig zijn met:

Su hermano **está de** médico en Burgos zijn broer is dokter te B.
Están de viaje, de caza zij zijn op reis, op jacht

Estar en betekent te staan komen op, kosten:

Este traje me está en dit pak kost me....

Estar por betekent geneigd zijn om, van zins zijn te:

Estuvo por reprehender al niño hij had neiging om het kind te berispen

Estar por kan ook beduiden, dat wat gebeuren moest nog niet is gebeurd, bijv.

Los campos **están por** labrar de akkers moeten **nog** bewerkt worden, wachten op ontginning

Estar para (= estar en punto de) betekent op het punt zijn om, gereed zijn tot, bijv.:

Estamos para partir wij zijn op het punt te vertrekken

1) Het zelfst. nmwr. heeft in het Spaans wel vaker de betekenis en de functie van een bijv. nmwr. Bijv. **El es muy hombre** hij is een flinke kerel.

Woordenlijst

<i>estar sentado</i>	zitten
<i>estar de pie</i>	staan
<i>delante de</i>	voor (v. plaats)
<i>¿dónde?</i>	waar? (vragend bijw. v. plaats)
<i>donde</i>	waar
<i>aquí</i>	hier
<i>el piso</i>	de verdieping, de étage
<i>atestado</i>	stampvol, propvol
<i>pastar</i>	grazen
<i>arruinar</i>	ruineren
<i>el aparador</i>	het buffet
<i>lleno</i> (gevolgd door <i>de</i> , hetwelk in het Ned. onvertaald blijft)	vol
<i>el plato</i>	het bord, de schotel (ook in de betekenis van gerecht)
<i>la pradera</i>	de wei

<i>el río</i>	de rivier
<i>furioso contra</i>	woedend op
<i>el tranvía</i>	de tram
<i>rodear</i>	omgeven
<i>la cabecera</i>	het hoofdeinde (van een bed)
<i>chico</i>	klein
<i>el chico, la chica</i>	de jongen, het meisje
<i>estar al concluir</i>	bijna geëindigd zijn
<i>comprometido</i>	verbonden, verloofd, betrokken in
<i>el oficial</i>	de officier
<i>la tarea</i>	de taak
<i>atareado</i>	druk bezet
<i>terminar</i>	afmaken, eindigen
<i>charlar</i>	een praatje maken, babbelen
<i>el rato</i>	het poosje
<i>estar en flor</i>	in bloei staan
<i>atento</i>	beleefd
<i>para con</i>	jegens
<i>el turista</i>	de toerist
<i>alquilar</i>	huren, verhuren
<i>llamar por (of al) teléfono</i>	opbellen
<i>claro</i>	helder, duidelijk
<i>claro está</i>	natuurlijk
<i>me está bien el sombrero</i>	de hoed staat me goed
<i>no estar para bromas</i>	geen lust hebben om grappen te maken
<i>guapo</i>	aardig, knap (van voorkomen)
<i>bastante</i>	tamelijk
<i>la cama</i>	het bed
<i>la conspiración</i>	de samenzwering
<i>la prima</i>	de nicht (cousine)
<i>loco</i>	gek
<i>la tarde</i>	de middag
<i>abierto</i>	geopend, open

<i>vestido</i>	gekleed
<i>la disposición</i>	de beschikking, de gesteldheid
<i>la exposición</i>	de tentoonstelling
<i>mil</i>	duizend
<i>el florín</i>	de gulden
<i>¿verdad?</i>	heus?
<i>el público</i>	het publiek
<i>cincuenta</i>	vijftig
<i>fiero</i>	woest, kwaadaardig
<i>estar en un error</i>	in een dwaling verkeren, zich vergissen
<i>injusto</i>	onrechtvaardig
<i>estar injusto con</i>	zich onrechtvaardig gedragen jegens
<i>manso</i>	tam, mak
<i>estar obligado a</i>	gehouden zijn tot, verplicht zijn te
<i>situado</i>	gelegen
<i>principal</i>	voornaam
<i>seco</i>	droog
<i>murmurar</i>	mompelen
<i>pálido</i>	bleek
<i>la cocina</i>	de keuken
<i>el pasillo</i>	de gang
<i>el fin</i>	het eind
<i>estar seguro, cierto, de</i>	zeker zijn van
<i>el cine(ma)</i>	de bioscoop
<i>está bien peinada</i>	zij is goed gekapt
<i>cansado</i>	moe
<i>estar al cabo de su latín</i>	ten einde raad zijn
<i>el telegrama</i>	het telegram
<i>estar levantado</i>	op(gestaan) zijn
<i>estar de paseo</i>	aan het wandelen zijn
<i>la foto(grafía)</i>	de foto
<i>la primera sección</i>	de eerste voorstelling
<i>estar enterado</i>	goed op de hoogte zijn
<i>¡cuidado!</i>	opgepast! pas op!
<i>cambiar de propósito</i>	van plan veranderen

ocurrir

gebeuren

todavía

nog

juntos

samen

acompañar

vergezellen

Oefening 10 A

Los amigos **estaban sentados** en un banco delante de la casa. ¿Dónde **está** Pedro?

Aquí **estuvo** antes (= *vroeger*) la casa de mis

abuelos. Los tres balcones del piso primero **estaban atestados** de flores. Es lástima que esta casa **esté arruinada**. El aparador **está lleno** de platos fríos. **Estaré libre** a las cuatro. Los bueyes pastan en las praderas que **están próximas** al río. No entraría en casa si todavía **estuviera furioso** contra mí. Los tranvías **estuvieron atestados** de gente. La casa era bastante oscura pues **estaba rodeada** de edificios altos. El interior del coche **estaba ocupado** por maletas y fardos. El teléfono **está** a la cabecera de la cama. El teatro **estaba lleno**, es verdad que era muy chico. Todo **estuvo preparado**. Si la misa **estuviere** al concluir (= *op het eind lopen*) no entramos en la iglesia. Todos los oficiales de este regimiento **estuvieron comprometidos** en la conspiración. Si no **estuviéramos** tan (= *zo*) **atareados** terminaríamos ahora, para charlar un rato. ¿**Estuvisteis atentos** para con los turistas? Pedro y Juan **estarán recorriendo** los campos. ¿**Está** la señora? (= *Is mevrouw thuis?*) Si señor, **está**. ¿Es verdad que esta casa **está** para alquilar? No señor, **estuvo** (= *het heeft wel te huur gestaan*); **está vendida**. Sus padres **estarán** muy **tristes** por las malas noticias. Dicen (= *men zegt*) que **estabais** de viaje cuando ocurrió el accidente. **Estuve por** llamar pero cambié de propósito. **Estábamos** para salir (= *vertrekken*) cuando nos (= *ons*) llamaron por teléfono. **Estuvimos** muy **sorprendidos**, claro **está**. El cielo **estaba** azul. Comprendió el ministro que la partida **estaba ganada** por la oposición. El nuevo sombrero te (= *je*) **está** muy bien. Las primas de Pedro **estaban** muy guapas con el traje elegante. Los chicos **han estado** muy alegres. ¡Cuidado! Este perro **está** muy fiero. Que no (= *wel neen*), **estás** en un error. Es un animal muy manso. Juan **estuvo** loco de alegría. **Estamos obligados** a partir. Si **estuvieras** solo como yo, comprenderías porqué **estoy** triste. La casa del médico era espaciosa, **estaba situada** en una de las calles principales de la ciudad. Todo el verano los ríos **han estado** secos. Juan **estuvo** un poco injusto con usted. **Estoy** viejo (= *ik voel me oud*), **estoy** malo, la vida pasa y la muerte **está** cerca, murmuró el pobre hombre. Las últimas semanas las noches **han estado** muy frías. Espere un momento, **estamos terminando**, todo **está preparado**. Tu hermano **está** muy pálido.

Oefening 10 B

De keuken ligt aan het eind van de gang. Ik ben zeker van de komst van mijn (= *mis*) ouders. De bioscopen zijn de hele middag en avond open (vertaal: .. *zijn open de ..*). Bijna alle Spaanse vrouwen en meisjes zijn goed (= *bien*) gekleed en gekapt. Jan voelt zich niet goed, hij is op (vertaal: *in*) zijn kamer, hij is moe. Verleden jaar was hij in Madrid, nu zal hij wel (*onvertaald laten*) in Sevilla zijn. Hij lag uitgestrekt onder een boom. Als wij samen waren zouden wij niet zo (= *tan*) bezorgd

zijn. Zij waren ten einde raad. Wij zijn voor niemand (= *para nadie*) thuis. Zij was nog heel (= *mu*) zwak en zij was zeer bleek. Als je bijna klaar was (= *estar para terminar*) zou ik even wachten. Wij waren op reis toen hij het telegram zond. Waren zij gisteren verrast door het bericht? Ik ben bezig het boek door te lopen. Waar ben je? Wij zijn hier, wij zijn zeer bezet. Hé, Jan, ben je al op? Natuurlijk, ik zit een brief te schrijven. Heb je het erg druk? Neen, wij zijn vandaag vrij. Waar zijn je broers? Zij zijn al (= *ya, vooraan de zin*) aan het wandelen, ik heb mijn brief bijna af (vertaal: *ik ben op het punt de brief af te maken*) en ben dadelijk tot je beschikking. De wanden van het vertrek hingen (vertaal: *waren*) vol schilderijen en foto's. Zij waren heel tevreden over het succes (= *éxito*) van het boek. Het postkantoor (= *la casa de correos*) stond vroeger op het plein (= *la plaza*), nu staat het bij de rivier. Als de bioscopen niet zo (= *tan*) vol waren zouden wij met je meegaan (vertaal: *je vergezellen*; je = *te*, vóór het ww.). De eerste voorstelling is bijna afgelopen, bij (vertaal: *in*) de tweede voorstelling zal de bioscoop met vol zijn. Is dit huis te koop (vertaal: *dit huis is te koop*)? Hoe vaak (= *cuántas veces*) is u in Spanje geweest? Zij zijn goed op de hoogte van de moderne kunst (= *el arte moderno*), zij zijn bezig een tentoonstelling te organiseren (= *organizar*). Het grote publiek is te veel (= *demasiado*) bezet met andere dingen. Als jullie thuis was geweest zouden wij je (= *os*, vóór het hulpww.) hebben opgebeld, maar de meid zei (= *dijo*) dat jullie aan het wandelen waart. Welneen man, (= *queno, hombre*) wij zaten te studeren en wij hadden gezegd (= *habíamos dicho*) dat wij voor niemand te spreken waren. Gisteren stonden de aandelen laag, nu staan zij op (= *a*) vijftig. Dit schilderij is me (= *me*, vóór het ww.) op duizend gulden komen te staan. Heus? Zeker, ik heb geen lust grappen te maken. De bomen stonden in bloei.

Elfde les**De vervoeging van het werkwoord tener het gebruik van haber en tener**

De vervoeging van het werkwoord **tener**, hetwelk betekent hebben, bezitten, krijgen, luidt als volgt:

Presente**INDICATIVO****SUBJUNTIVO**

tengo (un libro) ik heb(een boek) enz.	que tenga dat ik heb(be), krijg enz.
tienes	que tengas
tiene	que tenga
tenemos	que tengamos
tenéis	que tengáis
tienen	que tengan

Preterito imperfecto

tenía ik had enz. (als vendía)	que tuviera of tuviese dat ik had, kreeg enz. (als estuviera, en estuviese)
---------------------------------------	---

Preterito definido

tuve ik had, ik kreeg enz. (als hube en estuve)

Futuro

tendré ik zal hebben, krijgen enz. (als habré)	si tuviere als ik zal (mocht) hebben, krijgen enz. (als estuviere)
---	---

Condicional

tendría ik zou hebben, krijgen enz. (als habría)

Imperativo

ten	(tú)	pak aan, houd vast(jij)	no tengas	houd niet vast enz.
tenga	(usted)	houd vast (u)	no tenga	
tened	(vosotros)	houdt vast (jullie, gijlieden)	no tengáis	
			no tengan	
tengan	(ustedes)	houdt vast (ulieden)		

Het verleden deelwoord is **tenido**, de samengestelde tijden zijn regelmatig: **he tenido, había tenido**, ik heb, ik had gehad, gekregen.

Het **gerundio** is **teniendo**: *teniendo libros no me aburro*, doordat ik boeken heb verveel ik mij niet. Over het gerundio en zijn gebruik zie les X en les XXX.

Betekenis en gebruik van tener

Tengo un libro	ik heb een boek
He tenido noticias de Juan	ik heb bericht van Jan gekregen

Ons zelfstandig werkwoord *hebben*, in de betekenis van krijgen. bezitten, wordt dus weergegeven met **tener**.

Het gebruik van **tener** met een verleden deelwoord moet vanuit deze grondbetekenis van **tener** verklaard worden.

Tengo preparado mi equipaje wil zeggen: ik heb mijn bagage gereed staan. Er wordt in deze zin niet vermeld *wie* de bagage gereed heeft gemaakt, alleen dat hij gereed en tot mijn beschikking staat. Het verleden deelwoord is geheel *bijvoeglijk naamwoord*, en **tener** is niet hulpwerkwoord maar een zelfstandig werkwoord. Dit blijkt al dadelijk als wij het voorwerp in het meervoud plaatsen:

¿Tienes preparadas las máquinas? heb je de machines gereed (staan)?

In zinnen als **tengo notado que** is het deelwoord een gesubstantiveerd adjectief. De gedachtengang: ik heb (als) opgemerkt (feit) dat

Tener a uno por betekent: iemand houden voor, beschouwen als.

Tengo a este hombre por muy listo ik houd dezen man voor heel slim

Tener en poco betekent: geringschatten.

Tenemos en poco a este hombre wij hebben geen hogen dunk van dezen
man

Tener que betekent: hebben te, moeten, verplicht zijn om, met de bijbetekenis dat de verplichting van buiten af opgelegd is.

Tengo que estar en casa a las seis ik moet om zes uur thuis zijn

No tener que betekent: niet behoeven te.

No tienes que preguntar a Juan si está contento je hoeft Jan niet te vragen of hij tevreden is

No tener más que betekent: slechts behoeven.

No tienes más que llamar y en seguida mando abrir je hoeft slechts te 'roepen' (hier: bellen aan de huisdeur) en onmiddellijk laat ik open doen

Als **tener** worden vervoegd **detener** ophouden, aanhouden, bewaren; **contener** inhouden, bevatten; **entretener** onderhouden, bezig houden; **retener** vasthouden, inhouden; **obtener** verkrijgen; **sostener** ondersteunen, staande houden; e.a.

Het verschil van **haber** en **tener** is dus duidelijk. **Haber** is slechts hulpwerkwoord in het hedendaagse Spaans. Vroeger is het ook zelfstandig gebruikt en enige uitdrukkingen herinneren daar nog aan. Zo spreekt men van **haber menester** nodig hebben, en een enkele maal wordt **haber** in de onbepaalde wijs of in een passieve vorm gebruikt in de betekenis van grijpen, pakken, of gepakt worden. Dit is een verouderde zegswijze, een versterkte rechtsterm, zoals ook **los haberes** voor de bezittingen, de have, het vermogen - soms ook in het enkelvoud **el haber** het vermogen.

Het werkwoord **haber** wordt ook onpersoonlijk gebruikt, in de betekenis van voorhanden, aanwezig zijn. De **presente del indicativo** heeft een bijzondere vorm, **hay** er is, er zijn:

Hay dinero	er is geld
Antes hubo dinero, ahora no	vroeger was er geld, nu niet
Hay hombres y mujeres en el cine ¹⁾	er zijn mannen en vrouwen in de bioscoop
¿ Habr á muchos?	zullen (zouden) er veel zijn?

De onpersoonlijke uitdrukking **hay que, había que, habrá que** enz. moeten vertaald worden met: men moet

Hay que hablar sin rodeos men moet zonder omwegen spreken

Het werkwoord **haber** wordt met het voorzetsel **de** gebruikt in de betekenis van een *versterkt futuro*, met enige nadruk, in het Nederlands weer te geven met hebben te, moeten, zullen:

He de remitir dinero ik zal geld (moeten) overmaken

1) In Zuid-Amerika maakt men deze vormen persoonlijk. Over het geheel kan men daar een nieuw gebruik van **haber** constateren.

Deze constructie komt ook voor in de onpersoonlijke vormen:

Ha de haber pitillos en mi petaca er moeten (er zullen nog wel) sigaretten
in mijn koker zijn

Zegswijzen met tener

<i>tener derecho a</i>	recht hebben te
<i>tener hambre</i>	honger hebben
<i>tener sed</i>	dorst hebben
<i>tener fiebre, calentura</i>	koorts hebben
<i>tener compasión de</i>	medelijden hebben met
<i>tener frío</i>	het koud hebben
<i>tener el gusto de</i>	het genoeg hebben te
<i>tener gusto en</i>	genoegen vinden in
<i>tener ganas de</i>	lust, zin hebben in

Woordenlijst

<i>el remedio</i>	het hulpmiddel, redmiddel
<i>no hay más remedio que</i>	er zit niets anders op dan
<i>no tengo más remedio que</i>	ik heb geen andere uitweg dan, ik moet wel
<i>encerrar</i>	opsluiten
<i>la granja</i>	de schuur, de boerderij
<i>tierno</i>	zacht, week, gevoelig
<i>el llanto</i>	het schreien
<i>tener fácil el llanto</i>	vlug in tranen zijn
<i>la hoja</i>	het blad, het blind, de vleugel van een dubbele deur
<i>de par en par</i>	wagenwijd(open)
<i>superior</i>	hoger, hoogste, bovenste
<i>el cerdo</i>	het varken

<i>la pata</i>	de poot
<i>la pata de atrás</i>	de achterpoot
<i>el aldeano</i>	de dorpeling
<i>la lección de costura</i>	de naailes
<i>por adelantado</i>	vooraf, bij voorbaat
<i>todo</i>	alles
<i>toda mi casa</i>	heel mijn huis
<i>todo hombre</i>	ieder mens
<i>todos los hombres</i>	alle mensen
<i>toda la casa</i>	het gehele huis
<i>el pozo</i>	de put
<i>el pozo de petróleo</i>	de petroleumbron
<i>la caja de caudales</i>	de brandkast
<i>no sólo sino que</i>	niet alleen maar ook
<i>dirigir</i>	leiding geven
<i>imperar</i>	heersen
<i>dar media vuelta</i>	een halve slag omdraaien
<i>a compás de</i>	evenredig met, in de maat van
<i>el ritmo</i>	het rythme
<i>continuar</i>	voortgaan, aanhouden
<i>la lluvia</i>	de regen
<i>derribar</i>	omverwerpen
<i>el bisoño</i>	de recruit, de groen
<i>el órgano</i>	het orgaan
<i>presunto</i>	vermoedelijk (bijv. nw.)
<i>el autor</i>	de auteur, de schrijver, de dader
<i>el miedo</i>	de angst, de vrees
<i>tener miedo a</i>	bang zijn voor
<i>la soledad</i>	de eenzaamheid
<i>mejor</i>	beter
<i>el sueldo</i>	het loon, salaris
<i>el aumento</i>	de vermeerdering
<i>el aumento de sueldo</i>	de opslag
<i>económico</i>	oeconomisch, goedkoop

<i>hasta</i>	zelfs, tot
<i>la costumbre</i>	de gewoonte
<i>el cuidado</i>	de zorg
<i>la amenaza me tiene sin cuidado }</i>	de bedreiging kan mij niet schelen
<i>el anciano</i>	de oude man
<i>mil</i>	duizend, tal van
<i>la chuchería</i>	de snuisterij
<i>la cajita</i>	het doosje
<i>curvo</i>	gebogen
<i>delgado</i>	fijn, tenger
<i>estrecho</i>	nauw, smal
<i>los pómulos</i>	de jukbeenderen
<i>el cerebro</i>	de hersens
<i>saliente</i>	uitstekend
<i>tomar un café</i>	een kopje koffie drinken
<i>ajustar cuentas</i>	rekeningen vereffenen
<i>el sitio virgen</i>	de maagdelijke (onontgonnen) streek
<i>acaso</i>	misschien
<i>la tabla</i>	de plank
<i>la solución</i>	de oplossing
<i>la mala época</i>	de kwade tijd, de malaise
<i>el hombro</i>	de schouder
<i>hinchado</i>	gezwollen, opgezet
<i>descansar</i>	uitrusten
<i>el pan</i>	het brood
<i>la manteca</i>	de boter
<i>en medio de</i>	midden in, midden op
<i>la fuente</i>	de bron, de pomp
<i>tomar medidas</i>	maatregelen treffen
<i>a tiempo</i>	tijdig
<i>la repetición</i>	de herhaling
<i>los disturbios</i>	de onlusten
<i>coger frío</i>	kou vatten

<i>entonces</i>	toen
<i>atar</i>	vastbinden
<i>la cuerda</i>	het touw, het koord, de snaar
<i>la costura</i>	het naaien
<i>guardar</i>	bewaren
<i>el presunto autor</i>	de vermoedelijke dader
<i>el relojero</i>	de horlogemaker
<i>apuntar</i>	noteren, aantekenen
<i>la caja</i>	de kist
<i>tener que ver con</i>	te maken hebben met
<i>parar</i>	stilhouden, stoppen
<i>la repercusión</i>	de weerslag
<i>la quiebra</i>	het faillissement
<i>la obra</i>	het werk
<i>leer</i>	lezen
<i>la fiesta</i>	het feest, de feestdag
<i>la representación</i>	de opvoering
<i>la comedia</i>	de comédie
<i>el tonto</i>	de sukkel
<i>en seguida</i>	onmiddellijk
<i>subir</i>	boven komen
<i>el cruce</i>	het kruispunt

Oefening 11 A

No hubo entonces más remedio **que** ceder. **Ha habido que** encerrar los bueyes en la granja. Como todas las almas tiernas **tenía** fácil el llanto. La puerta de la calle, dividida en cuatro hojas, **tenía** abiertas de par en par las superiores. Los cerdos **tienen** una pata de atrás atada a la cuerda que los aldeanos llevan en la mano. La hermana de Dolores **ha tenido** la idea de dar lecciones de costura a las niñas del pueblo a dos pesetas la hora. **Hemos tenido que** pagar (= *betalen*) por adelantado. De todo **tenía** Juan la culpa (hier zowel *had* als *kreeg* Jan de schuld). No **tenemos** pozos de petróleo. **Hemos tenido carta** (= wij hebben een brief *gekregen*) del señor Pérez. El **tuvo** guardados los papeles en una caja de caudales. Segun algunos autores la masa no sólo **tiene que** aspirar a **tener** influencia sino que **tiene que** aspirar a dirigir, a imperar.

En este caso la vida **tendría que** dar media vuelta para caminar a compás del ritmo de la masa. Si continúan las lluvias, las aguas **han de** derribar los árboles. Entre los soldados **hubo** varios (= *verscheidene*) bisoños. En aquel (= *dat*) cuerpo enfermo **no había más que** dos órganos sanos, el corazón y el cerebro. La policía **detuvo**, como presuntos autores, al relojero y a su amigo. Siempre **ha tenido** miedo a la soledad. **Tendrían que** trabajar mejor si querían (= *wilden*) obtener un aumento de sueldo. Todo cambio económico **ha de** traer (= *met zich brengen*) un cambio político y hasta un cambio de costumbres. **Tengo** apuntada la dirección de tu (= *je*) amigo. Me tiene sin cuidado la amenaza de esa (= *die, met een nuance van minachting*) gente. La anciana **tenía** guardadas mil chucherías en varias cajitas. Este autor **tiene** la nariz curva y delgada, la frente estrecha y los pómulos salientes.¹⁾ Su madre ya (= *al*) **tenía** arreglada la casa. Esto (= *dit*) es todo mi **haber**. **Habrà** tiempo para tomar un café. **Hay** abajo un señor que quiere (= *wil*) **tener** informaciones. **Hemos de** ajustar hoy las cuentas. Si todas estas cajas **contuvieran** libros **tendrías** lectura para mucho tiempo. Juan, **sostén** esta tabla. Si hoy **hubiera** sitios vírgenes **tendría** acaso solución la crisis. Eso (= *dat wat u zegt*) **no tiene nada que ver** con la mala época. **Tenía** el hombro hinchado (vertaal: *zijn schouder was opgezet*²⁾. Si **tuvierais** tiempo pararíamos aquí para descansar. La repercusión que la quiebra **ha de tener** en los negocios, **ha de** ser momentánea. **No hay por qué** llamar a su padre. Juan **tuvo** la madre enferma²⁾ y por eso (= *daarom*) no asistió a la reunión, La niña **tiene** los ojos azules, la madre los (= *ze*) **tiene** negros. Si no **hubiera tenido** los ojos inflamados (= *ontstofeen*), habría leído la obra.

Oefening 11 B

Hier zal wel (*onvertaald laten*) brood en boter zijn. Zou er ook een bed zijn? (*in het Sp. gebruikt men bij dgl. vragen de futuro*). Midden op het plein is een pomp. Gisteren was er feest in het dorp. Men (*derde persoon meerv.*) heeft tijdig maatregelen genomen. Wij zullen geen vrees behoeven te hebben voor herhaling van de onlusten. Zij hadden enige rekeningen te vereffenen en zij hadden daarom geen tijd. Heb je lust een uitstapje met ons (= *nosotros*) te maken? U(lieden) behoeft niet te vragen of ik lust heb. Als ik tijd en geld had zou ik u (= *les, vóór het ww.*) vergezellen. Hoe is het met hem? Hij heeft koorts, gisteren heeft hij kou gevat. Wij hebben het genoeg gehad de op-

- 1) Men lette op het gebruik van het bepaalde lidwoord in het Spaans in dergelijke persoonsbeschrijvingen.
- 2) Voor het gebruik van het bepaalde lidwoord waar in het Nederlands een bezittelijk voornaamwoord wordt gebruikt, zie les XIII. **Tengo la madre enferma**, betekent, mijn moeder is ziek (lett. ik heb de moeder ziek)
- 2) Voor het gebruik van het bepaalde lidwoord waar in het Nederlands een bezittelijk voornaamwoord wordt gebruikt, zie les XIII. **Tengo la madre enferma**, betekent, mijn moeder is ziek (lett. ik heb de moeder ziek)

voering van die comédie bij te wonen. Hier zijn enkele goede schouwburgen. Zij hadden geen (= *niet*, vóór het ww.) kleingeld (= *suelto*) en hebben daarom gewisseld. Wij hadden honger en dorst maar er zat niets anders op dan de reis voort te zetten. Als wij de reis niet hadden voortgezet zou je ons (= *nos*, vóór het hulpww.) voor sukkel hebben gehouden. U hoeft slechts te bellen, de knecht komt onmiddellijk boven. U zult eens met hem moeten praten. Heeft hij de moeilijke namen onthouden? Wij hadden medelijden met de arme kinderen. Er zijn redenen bezorgd te zijn over hen (= *ellos*). De deur stond aan (= *entornada*), wij hoefden dus niet te bellen. Zij hadden recht om te leven en te werken. De dokter vroeg of (= *que si*) er zieken waren. Ik heb op alle kruispunten moeten stoppen. De *guardia civil* heeft de dieven aangehouden. Het is mij een genoegen geweest deze brief te ontvangen. Indien u geld en tijd hebt moet u reizen. Indien zij geld en tijd hadden gehad zouden zij gereisd hebben. Indien wij tijd mochten hebben (*subj. fut.*) zullen wij bericht zenden. Wij moesten lange tijd wachten. U had moeten waarschuwen.

Twaalfde les

Merkwaardigheden in de spelling van sommige regelmatige werkwoorden

Tot goed begrip van de merkwaardigheden in de schrijfwijze van een aantal regelmatige werkwoorden raadplege men het algemene overzicht over de uitspraak en de spelling. Als men tot voorbeeld neemt het werkwoord **llegar** en men vervoegt dat, dan zal men bemerken dat in de **subjuntivo** de uitgang - **e**, - **es** enz. de uitspraak van de **g** zou wijzigen. Om aan te geven dat de uitspraak van deze **g** van **llegar** behouden blijft wordt, waar zulks nodig is, dus voor een - **e**, een **u** achter de **g** geschreven, b.v. **que llegues, que lleguemos, llegué** enz. Een aantal regelmatige werkwoorden ondergaat dus, om aan te geven dat de uitspraak van de medeklinker aan het eind van de stam behouden blijft, een lichte wijziging in de schrijfwijze.

Van de werkwoorden op - **ar** noemen wij bijv.

pagar betalen	que pague enz., pagué
tocar aanraken	que toque enz., toqué
apaciguar tot rust brengen	que apacigüe enz., apacigüé
rezar bidden	que rece enz., recé (rezé geeft geen andere uitspraak, maar in de tegenwoordige spelling wordt geen z voor e of i geschreven).

Van de werkwoorden op -**er** noemen wij bijv.

coger grijpen, cojo ,	que coja (maar coges, cogí enz.)
vencer overwinnen, venzo ,	que venza (maar vences, vencí enz.)

Van de werkwoorden op - **ir** noemen wij bijv.

extinguir blussen, extingo ,	que extinga (maar extingues, extinguí enz.)
dirigir leiden, dirijo ,	que dirijas (maar diriges, dirigí enz.)

Bij de werkwoorden op -**er** en -**ir** wier stam eindigt op een klinker wordt de onbetoonde **i** van de uitgang als **y** geschreven en uitgesproken als hij tussen twee klinkers valt. Bijvoorbeeld:

creer geloven, van mening zijn, houden voor: **creyó, creyeron, creyendo**, maar **creía**.

De werkwoorden op - **uir** schuiven bovendien tussen de stam en de uitgang **altijd** een **y** in als in de uitgang geen betoonde **i** voorkomt. Bijvoorbeeld **huir** vluchten: **huyo, huyes, huye, huya** enz. maar **huí, huiste, huimos, huía**.

De werkwoorden op - **er** en - **ir** wier stam eindigt op **ll, ch** of **ñ** nemen de onbetoonde **i** van de uitgang in deze klank op. Deze - **i** wordt dus niet geschreven. Bijvoorbeeld:

gruñir knorren: **gruñó, que gruñera, gruñese**, maar **gruñía** enz. **mullir** opschudden: **mulló, que mullera, mullese**, maar **mullía** enz.

Wijzigingen in de spelling of fonetische merkwaardigheden als boven genoemd ondergaan o.a. de volgende werkwoorden:

<i>cruzar</i>	kruisen, oversteken (de straat)
<i>cazar</i>	jagen
<i>alcanzar</i>	inhalen, bereiken, halen, verkrijgen, aanreiken
<i>colocar</i>	plaatsen
<i>buscar</i>	zoeken
<i>pagar</i>	betalen
<i>prolongar</i>	verlengen
<i>tocar</i>	aanraken, toetsen, bespelen (een muziekinstrument)
<i>sacar</i>	te voorschijn halen, iets ergens uitnemen
<i>traficar</i>	handel drijven
<i>llegar</i>	(aan)komen
<i>cargar</i>	beladen, belasten
<i>otorgar</i>	toestaan, verlenen
<i>entregar</i>	overhandigen
<i>averiguar</i>	onderzoeken, uitvorsen
<i>apaciguar</i>	tot rust, vrede brengen
<i>coger</i>	pakken, opnemen
<i>construir</i>	opbouwen
<i>destruir</i>	afbreken
<i>instruir</i>	onderrichten
<i>sustituir</i>	vervangen
<i>acoger</i>	opnemen (in huis als gast bijv.), aanvaarden (een mening), ontvangen
<i>recoger</i>	oprapen, verzamelen, opbergen, opnemen

<i>escoger</i>	uitzoeken
<i>proteger</i>	beschermen
<i>leer</i>	lezen
<i>poseer</i>	bezitten
<i>roer</i>	knagen
<i>tañer</i>	bespelen (een muziekinstrument), beieren
<i>erigir</i>	oprichten
<i>afligir</i>	pijn of smart berokkenen
<i>fingir</i>	veinzen, doen als- of
<i>distinguir</i>	onderscheiden
<i>influir</i>	invloed hebben op
<i>concluir</i>	besluiten, afmaken
<i>excluir</i>	uitsluiten
<i>atribuir</i>	toeschrijven aan
<i>constituir</i>	vaststellen, oprichten
<i>restituir</i>	herstellen

Woordenlijst

<i>lo único</i>	het enige
<i>la vez</i>	de keer, maal
<i>la última vez</i>	de laatste maal
<i>el sentido</i>	de zin, de betekenis
<i>sacar fotos</i>	foto's nemen, fotograferen
<i>acercarse</i>	naderen
<i>demasiado</i>	te veel, te zeer, te....
<i>la hierba</i>	het gras
<i>transigir</i>	een schikking treffen, transigeren, schipperen
<i>chocar con</i>	botsen, stoten tegen
<i>choque</i>	(gemeenzaam:) 'geef me de vijf'
<i>el choque</i>	de botsing
<i>indicar</i>	aangeven, aanwijzen
<i>dedicar</i>	wijden aan
<i>regatear</i>	afdingen, 'pingelen' (in Spanje vrij gebruikelijk)
<i>obligar</i>	verplichten tot
<i>pegar</i>	slaan, plakken
<i>el combate de boxeo</i>	de bokspartij
<i>la partida</i>	het vertrek
<i>juzgar</i>	oordelen
<i>la apariencia</i>	het uiterlijk, voorkomen
<i>las apariencias</i>	de schijn
<i>el éxito</i>	het succes
<i>el partido</i>	de partij
<i>la novela</i>	de roman
<i>el papel</i>	het papier
<i>el rumor</i>	het gerucht
<i>falso</i>	vals, onjuist
<i>el timbre</i>	de (electrische) bel
<i>tocar el timbre</i>	bellen, schellen

<i>el fracaso</i>	de mislukking
<i>la empresa</i>	de onderneming
<i>el matiz</i>	de nuance, de schakering
<i>el ratón</i>	de muis
<i>tarde</i>	laat, te laat
<i>la quinta</i>	het landhuis, het landgoed
<i>el borrico</i>	het ezeltje
<i>sacar billete</i>	een kaartje nemen
<i>el sello</i>	de postzegel
<i>el espectáculo</i>	het schouwspel
<i>la deuda</i>	de schuld
<i>la red</i>	het net
<i>circular</i>	in omloop brengen

Oefening 12 A

Lo único que **averigué** fué que el enfermo estaba muy débil. Varias veces **leyó** el papel sin **alcanzar** el sentido de la frase. **Saqué** varias fotos. **Saque** usted los billetes mientras yo compro algunos periódicos. El cerdo **gruñó** cuando me **acerqué** demasiado. Ayer **cogí** frío. **Coja** usted mi perro. La joven estaba sentada en la hierba, **leyendo** poesías. Yo no **transijo** con estas cosas. Sus padres **creían** que todas estas explicaciones eran necesarias. **Choque** usted y no esté de mal humor. Ya es hora de que **dediques** tu tiempo a cosas útiles. **Crucé** la plaza, como usted **indicó**, y **llegué** a la calle que **buscaba**. Temo mucho (hier: *erg*) que no **alcances** el tren. **Busqué** el libro en todas partes (= *overal*) sin **buscar** en tu cuarto. **Entregue** usted la carta al jefe de la oficina. **Pagué** la cuenta sin regatear. Los ladrones **huyeron**. No quiero (= *ik wil niet*) que usted le (= *hem*) **obligue** a **pagar** si no tiene dinero. Estaban **concluyendo** el trabajo cuando **llegué**. Este sello no **pega**. No **toque** usted el timbre, el ruido molesta al enfermo.

No **protejas** a este hombre, trabaja poco y mal. **Creyeron** que su amigo estaba en casa pero no estaba. Siempre **creyó** que un combate de boxeo era un espectáculo bárbaro. Es preciso que **explique** usted la razón de su partida. No **distingo** bien los colores de este cuadro. No **pegue** usted al pobre animal. No **juzgues** por las apariencias. Es posible que **venza** este partido porque está bien **constituído**. ¿A qué (= *waaraan*) **atribuye** usted su éxito? Deseo que **leas** esta novela. **Recoja** usted los papeles que están en la mesa. El director mandó que el empleado **sustituyese** algunas palabras por otras.

Oefening 12 B

Zij hebben onjuiste geruchten in omloop gebracht. Laten wij (*subj. pres.*) de straat hier (= *aquí*, onmiddellijk na het ww.) oversteken. Laten wij niet bellen. Speelt u fluit? Neen, ik speel piano. Hij zal een foto nemen van dit plein. Overhandigt u deze brief aan den directeur. Schrijf de mislukking van de onderneming niet toe aan de omstandigheden. Laten zij de dieren beschermen. Kiest u een boek uit. Leest u veel? Mijn vader las (*pret. def.*) veel. Onderricht. De slechte critiek breekt af, de goede critiek bouwt op. Hij vervangt. Zij vervingen. Zij hebben vervangen. Onderscheidt u de schakeringen? Veins niet. De muis knaagt. De varkens knorren. Pak aan. Lees deze boeken niet. Zet (= *pon*) de koffer in het net. Hij is te laat gekomen. Wij hielden hem (= *le*, vóór het ww.) voor rijk, omdat zijn ouders een landgoed bezaten. Hij vlucht, zij vluchtten, laten wij vluchten. Sla die (vertaal: *de*) hond niet. Blijf niet in gebreke je (= *tus*) schulden te betalen. Als u iedere dag een bladzijde hadt gelezen, zoudt u nu vlot (= *corrientemente*, na het ww.) Spaans lezen. Geloof je dat hij hem (= *le*, vóór het ww.) zal inhalen? Wij geloven niet dat hij hem zal inhalen (*subj. pres.*). Neem een kaartje. Belast het ezeltje niet te zeer (= *demasiado*, onmiddellijk na het ww.). Zij bezaten een landhuis en een auto. De dood van zijn zoon heeft zijn werk beïnvloed.

Dertiende les

Het persoonlijk voornaamwoord

In het Spaans wordt het persoonlijk voornaamwoord (*el pronombre personal*) als onderwerp slechts gebruikt als er bijzondere nadruk aan wordt gegeven.

Yo hablo y **tú** escucharás *ik* spreek en *jij* zult luisteren

In andere gevallen wordt het weggelaten tenzij er verwarring zou kunnen ontstaan betreffende de vormen waarin de eerste en de derde persoon overstemmen (**hablaba, vendía**) of als er duidelijk moet uitkomen of het onderwerp **él, ella** of **usted** is.

Voor de gevallen waarin het pers. vrnw. meewerkend, belanghebbend of lijdend voorwerp is, **objecto indirecto** of **directo**, wordt er ook verschil gemaakt tussen meerdere of mindere nadruk. Bijv.:

Mi amigo **me** habló de España mijn vriend sprak me over S.

In geval van grote nadruk op *mij*, in tegenstelling tot iemand anders, zegt men:

Mi amigo **me** habló **a mí** de sus estudios mijn vriend sprak *mij* over zijn studies

Deze schakering bestaat voor alle persoonlijke voornaamwoorden in de betrokken gevallen, m.a.w. er zijn voor het pers. vrnw. zwakke en sterke vormen. Zij zijn als volgt:

Eerste persoon

Enkelvoud		Meervoud		
zwak		nadrukkelijk zwak		nadrukkelijk
	yo	ik		nosotros, vr. nosotras wij
me	a mí	me, aan mij	nos	a nosotros, vr. a nosotras aan ons
me	a mí	me, mij	nos	a nosotros, vr. a nosotras ons

Tweede persoon

	tú	je, jij		vosotros , vr. vosotras jullie, gijlieden enz.
te	a ti	je, aan jou	os	a vosotros , vr. a vosotras
te	a ti	je, jou	os	a vosotros , vr. a vosotras

Derde persoon**(manlijk)**

	él	hij		ellos zij
le	a él	hem, aan hem	les	a ellos hun, aan hen
le, lo	a él	hem	les, los	a ellos hen

(vrouwelijk)

	ella	zij		ellas zij enz.
le, la	a ella	haar, aan haar	les, las	a ellas
la	a ella	haar, aan haar	las	a ellas

Het onzijdig is **ello** het, dat (zeer weinig gebruikelijk), lijdend voorwerp (objecto directo) **lo**.

In de gevallen waar het pers. vrnw. afhankelijk is van andere voorzetsels dan **a**, dus **de, sobre, para, por**, e.a. worden insgelijks de sterke vormen gebruikt, resp. **de mí, de ti, de él, de nosotros (-as), de vosotros (-as), de ellos, de ellas**. De **dativo** heeft voor het vrouwelijk twee vormen, resp. **le, la, les, las**. De vormen **le, les** zijn de oorspronkelijke¹⁾, maar ter voorkoming van misverstand zijn de vormen **la, las** (van de **acusativo**) ook in de **dativo** gebruikelijk geworden. Hetzelfde geldt voor de dubbele vormen in de **acusativo** van het manlijk.¹⁾ De oorspronkelijke vorm was **lo**,

1) Tot goed begrip van de *wording* van deze vormen dient men zich het Latijnse (aanwijzend) voornaamwoord **ille, illa** in de desbetreffende vormen voor ogen te stellen en de ontwikkeling dezer klanken in de loop van de geschiedenis na te gaan. Dit kan hier buiten bespreking blijven.

1) Tot goed begrip van de *wording* van deze vormen dient men zich het Latijnse (aanwijzend) voornaamwoord **ille, illa** in de desbetreffende vormen voor ogen te stellen en de ontwikkeling

los, maar deels ter onderscheiding van het neutrale **lo**, deels door assimilatie zijn de datiefvormen **le**, **les** in veelvuldig gebruik gekomen als **acusativo**.

Verbonden met het voorzetsel **con** met, hebben de pers. vrnw. van de eerste en tweede persoon enkelvoud een bijzondere vorm, **conmigo** met mij, **contigo** met jou.

Het wederkerende en wederkerige voornaamwoord van de derde persoon, ml. en vr., enkelv. en meerv., is *met* een voorzetsel **sí**, *zonder* voorzetsel **se**. Verbonden met **con** is het **consigo**.

dezer klanken in de loop van de geschiedenis na te gaan. Dit kan hier buiten bespreking blijven.

Het woord **entre** tussen, een voorzetsel dus, wordt in het Spaans meer als bijwoord gebruikt als het verbonden wordt met een pers. vrnw. Het moet dan vertaald worden met *gezamenlijk, samen*.

Entre él y su hijo levantaron la mesa	hij en zijn zoon tezamen tilden de tafel op
Entre tú y yo tenemos mucha suerte	jij en ik hebben samen veel geluk

Plaats van de persoonlijke voornaamwoorden

Juan me entrega un libro	Jan overhandigt me een boek
Juan te entrega una carta	Jan overhandigt je een brief
Juan le entrega una carta	Jan overhandigt hem (haar, u) een brief
Juan te la entrega	Jan overhandigt je hem (in het Sp. 'haar' omdat carta vr. is)

Op gelijke wijze **nos lo, nos la, os lo, os la**, dus bij de opvolging gaan de eerste en tweede aan de derde vooraf.

In de volgende les, bij de behandeling van de wederkerende en wederkerige werkwoorden, wordt de plaats van het persoonlijk voornaamwoord daarbij nader aangegeven. Wij volstaan hier met deze voorlopige opmerking:

Yo me entrego	ik geef mij over
tú te entregas	jij geeft je over
él (usted) se entrega	hij geeft zich over, u geeft u over
nosotros nos entregamos	wij geven ons over
vosotros os entregáis	jullie (gij lieden) geeft je over
ellos (ustedes) se entregan	zij geven zich over, ulieden geeft u over.

In de verbinding van de eerste en tweede persoon gaat de tweede aan de eerste vooraf.

te me entrego	ik geef me aan je over
te nos entregamos	wij geven ons aan je over

De versterkte vorm wordt achter het werkwoord gevoegd of staat, tot bijzondere nadruk, aan het hoofd van de zin. De zwakke vorm wordt in verbinding met het ww. tevens vermeld:

Juan **te lo** entrega **a ti**

Jan geeft het aan jou

A ti te lo entrega pero no a mí

hij geeft het aan jou maar niet aan mij

De verbinding van de **dativo** en **acusativo** van het persoonlijk voornaamwoord van de derde persoon (men bedenke dat **usted** derde

persoon is) heeft in het Spaans tot een merkwaardige fonetische ontwikkeling geleid. In zinnen als: hij geeft het hem, hij geeft het u. hij levert hem aan hen over, is de **dativo** van het pers. vrnw in het enkelvoud en in het meervoud gelijk, en wel **se**, hetwelk men niet moet verwarren met het gelijk luidende **se** zich.¹⁾

Juan entrega una carta a Pedro	Jan overhandigt een brief aan Piet
Juan se la entrega (a él)	Jan overhandigt hem aan hem
Juan manda dinero a sus hijos	Jan stuurt geld aan zijn kinderen
Juan se lo manda (a ellos)	Jan stuurt het hun

De zwakke vormen gaan aan het werkwoord vooraf, **behalve** in de **imperativo** (uitgezonderd de negatieve vorm), de **infinitivo**, en de **gerundio**. Een enkele maal ook in de andere vormen, bijv. aan het begin van een zin, ter vermijding van eentonigheid, en in bloemrijke of verheven stijl. Indien de zwakke vormen op het werkwoord volgen worden zij daar enclitisch aan vastgehecht, d.w.z. zonder het accent van het werkwoord te veranderen. Dit wordt dan, indien nodig, aangegeven.

Entrégate	geef je over
No queria entregármelo, entregártelo, entregárselo, entregárnoslo, entregároslo, entregárselo	hij wilde het niet ter hand stellen aan mij, aan jou, aan hem (u),aan ons, aan jullie, aan hen (ulieden)
Véndemelo	verkoop het mij
No me lo vendas	verkoop het mij niet
Vendiéndolo, vendiéndomelo	het verkopende, het mij verkopende

Ter vermijding van misverstand of onduidelijkheid in zinnen als

Juan se lo vendió	Jan verkocht het hem (haar of u)
--------------------------	----------------------------------

voegt men zo nodig de versterkte vorm van het desbetreffende pers. vrnw. er aan toe:

Juan se lo vendió a él, a ella, a usted	Jan verkocht het hem, haar, u
---	-------------------------------

In de verbinding van hulpww. of modale ww. (willen, kunnen, moeten e.a.) en een onbep. wijs kunnen de pers. vrnw. aan het hulpww! of modale ww. voorafgaan of aangehecht worden aan de onbep. wijs.

no puedo decirselo	} ik kan het u niet zeggen.
no se lo puedo decir	} ik kan het u niet zeggen.

1) Dit is een punt van de historische ontwikkeling der klanken. Wij verwijzen hiervoor bijv. naar Menéndez Pidal, *Manual de gramática histórica*.

Het pers. vrnw. (en ieder zelfstandig nw.) kan nog versterkt worden

door het aanwijzend voornw. **mismo** zelf, hetwelk zich in geslacht en getal richt naar het woord of de persoon waar het bij hoort:

Usted **mismo (misma)** me lo ha dicho u heeft het me zelf gezegd.

Merkwaardige spaanse constructie

Men lette op de volgende constructie:

Los médicos tenemos poco tiempo para **wij** doctoren hebben weinig tijd om te leer
lezen

Los novelistas escribís cosas **gij**(lieden) romanschrijvers schrijft inverosímiles
onwaarschijnlijke dingen.

Deze verbinding van het werkwoord in de eerste en tweede persoon meervoud met een zelfst. nw. tot onderwerp wordt verklaard door het feit dat **los médicos** en **los novelistas** als bijstelling van het verzwegen pers. vrnw. **nosotros** en **vosotros** worden gevoeld.

Als het onderwerp bestaat uit verscheidene zelfst. nw. of pers. vrnw. en het pers. vrnw. van de eerste of tweede pers. is, dan staat het werkwoord resp. in de eerste of tweede persoon meervoud.

Ayer el médico y yo **estuvimos** hablando gisteren hebben de dokter en ik de hele toda la tarde
middag zitten praten

In het Spaans treedt het *pers.* voornw. als indirect object dikwijls in de plaats van het *bezittelijk* vrnw. Het betrokken zelfst. nw. krijgt dan het lidwoord. Men vergelijk deze constructie met de Nederlandse zinswending: het is **mij** door **het** hoofd gegaan, voor: het is door mijn hoofd gegaan. In het Spaans is het regel dat het pers. voornw. *indirect* object wordt als het *direct* object een lichaamsdeel, persoonlijke eigenschap of een voorwerp is dat niet nader door het bezittelijk voornw. behoeft te worden bepaald (zie les XXIII).

Juan **me** pisó **el pie** Jan heeft op m'n voet getrapt
El golpe **me** ha estropeado **la mano** de slag heeft mijn hand heerlijk gekwetst

Herhaling van het object door de zwakke vorm van het pers. vrnw. Het indirecte en directe object wordt in het Spaans bij nadrukkelijke vermelding gewoonlijk weer opgenomen door de zwakke vorm van het pers. vrnw. Dit object kan aan het ww. voorafgaan of er op volgen, het pers. vrnw. behoudt de hierboven beschreven plaats. Bijv.:

Juan **le** ha mandado **a su padre** un relato Jan heeft zijn vader een uitvoerig verslag extenso del suceso
gezonden van het voorval

A los ladrones la policía **les** quitó todas de politie heeft den dieven al de gestolen
las cosas robadas voorwerpen afgenomen
Le (Lo) fusilaron al espía de spion werd gefusilleerd

A usted le he dicho varias veces que.... ik heb u verscheidene malen gezegd dat....
Se lo comunicaron a los demás zij meldden het aan de anderen

Als het directe object aan het hoofd van de zin staat, wordt het herhaald door de zwakke vorm van het pers. vrnw. Bijv.:

El dinero, **lo** hemos repartido het geld hebben we verdeeld
 La cantidad, **la** hemos repartido Mv. resp. het bedrag hebben we verdeeld
los, las.

Het onzijdig pers. vrnw. De vorm **ello** wordt slechts zelden als onderwerp gebruikt, en heeft dan de waarde van een nadrukkelijk, *aanwijzend* vrnw.

Ello es (verdad) que dat - wat besproken is of nader zal worden behandeld - is waar dat....., het is een feit dat

Met een voorzetsel komt het vaker voor, **a ello, de ello, sobre ello, en ello** enz.

Convéncela **de ello** overtuig haar ervan
 Todos los días pienso **en ello** alle dagen denk ik er aan

Ter vervanging van een zelfst. of bijv. nw. als gezegde (**predicado**) wordt **lo** gebruikt:

¿Es usted el alcalde? Sí señor, **lo** soy Bent u de burgemeester? Ja, mijnheer, (ik ben het, dat ben ik)
 Su enfermedad es grave pero no **lo** es menos la enfermedad de mi hijo zijn ziekte is ernstig maar de ziekte van mijn zoon is het niet minder (is niet minder ernstig)
 Los padres son ricos, los hijos no **lo** son de ouders zijn rijk, de kinderen zijn het niet

Ons **men** wordt in het Spaans op verscheidene manieren uitgedrukt, o.a. door de derde persoon meervoud. Steeds meer gebruikelijk wordt de vorm **se** met het ww. in de derde persoon enkelvoud (zie vgl. les) b.v.:

Cuando **se** es honrado como lo es nuestro empleado.... als men eerlijk is zoals onze bediende het is....
Se espera a que llamen y en seguida **se** entra men wacht tot men roept (zij roepen) en dan gaat men onmiddellijk naar binnen

Het pers. vrnw. **se**, welke ook zijn betekenis is, gaat **altijd** aan de andere pers. vrnw. vooraf.

Het gebruik van de persoonlijke voornaamwoorden

Zoals reeds gezegd is worden de pers. vrnw. slechts gebruikt als de nadruk er op valt, of om misverstand te voorkomen. De beleefdheidsvorm is **usted, ustedes** (afgekort **V.** of **Vd.**, **Vs.** of **Vds.**). Bijzondere, plechtstatige beleefdheidsvormen zijn: **Vuestra Excelencia** (met als verkorte vormen soms **Vuecelencia** en **Vuecencia**) vroeger gebruikelijk tegenover ministers, gezanten, en dgl.; **Su Señoría**, in de *Cortes* wel gebruikelijk onder de kamerleden in openbaar debat. De zwakke vorm **nos** werd zelfstandig gebruikt door den koning en nu nog door de magnaten van de Kerk. **Vos**, als zelfstandig pers. vrnw., was in geschrifte gebruikelijk jegens de koning, en is dit nog in dergelijke, plechtstatige stijl, ook in gebeden aan de Maagd bijv. (In verheven stijl is het ook wel gebruik een vergadering toe te spreken met de tweede persoon mrv., echter **nooit** met de zwakke vorm **vos**.) Verder komen de zwakke vormen **niet** zelfstandig voor.

¿Te gusta esta musica? ¿A mí? Sí, a ti! Houd je van deze muziek? Ik? Ja, jij.
No, a mí no. Neen, ik niet.

Wat het onpersoonlijk vrnw. aangaat, zie de opmerking in les XV, betreffende het regent enz., en les IX.

Woordenlijst

<i>la manía</i>	de dwaze gewoonte
<i>en casa de</i>	ten huize van
<i>el tío</i>	de oom
<i>la tía</i>	de tante
<i>soportar</i>	dragen, verduren
<i>deber algo a uno</i>	iemand iets schuldig zijn
<i>te debo un duro</i>	ik ben je een <i>duro</i> schuldig
<i>te debo la vida</i>	ik heb het leven aan je te danken
<i>golpear</i>	kloppen
<i>la sangre</i>	het bloed
<i>la garganta</i>	de keel
<i>echar</i>	werpen
<i>esharle vino a uno</i>	iemand wijn inschenken
<i>hablar de tú</i>	met jij aanspreken
<i>echarle a uno el brazo al hombro</i>	iemand de arm om de hals (schouder) slaan

<i>osado</i>	vermetel
<i>estropear</i>	verminken, bederven, stuk maken
<i>tutear</i>	met jij en jou aanspreken
<i>remirar</i>	nog eens bekijken
<i>el médico rural</i>	de plattelandsdokter
<i>confiar</i>	toevertrouwen
<i>en torno de sí</i>	rondom zich heen
<i>estar aquejado de</i>	behept zijn met
<i>desconocido</i>	onbekend
<i>aguardar</i>	wachten op
<i>el recuerdo</i>	de herinnering
<i>tonto</i>	dom, dwaas
<i>el pintor</i>	de schilder
<i>el poeta</i>	de dichter
<i>la estrella</i>	de ster
<i>la pantalla</i>	het lichtscherf, de film
<i>doloroso</i>	pijnlijk, smartelijk
<i>la separación</i>	de scheiding
<i>el campo</i>	het land, het veld, het buitenleven

<i>la franqueza</i>	<i>de openhartigheid</i>
<i>propio</i>	eigen
<i>enteto</i>	volkomen, volledig
<i>el esfuerzo</i>	de inspanning
<i>me gusta la música</i>	ik houd van muziek
<i>manosear</i>	herhaaldelijk in de handen nemen (vandaar ook wel: beduimelen)
<i>el sitio</i>	de plaats, de plek
<i>la corbata</i>	de das
<i>el chal</i>	de sjaal
<i>la cantatriz</i>	de zangeres
<i>el cinturón</i>	de gordel, de riem
<i>él me pone nervioso</i>	hij maakt me zenuwachtig
<i>deparar</i>	toebedelen
<i>el olor</i>	de lucht, de geur
<i>el olor a cocina</i>	de kook-, keukenlucht
<i>quince</i>	vijftien
<i>perdonar</i>	} vergeven, niet kwalijk nemen
<i>dispensar</i>	} vergeven, niet kwalijk nemen
<i>ofender</i>	beledigen
<i>el caballero</i>	de ridder, de meneer
<i>caballero</i>	meneer
<i>la radio</i>	de radio
<i>variar</i>	veranderen (<i>ook</i> onovergankelijk)
<i>el florín</i>	de gulden
<i>el sacristán</i>	de koster
<i>el cirial</i>	de grote waskaars
<i>el grabado</i>	de gravure
<i>ensanchar</i>	wijder maken
<i>el pensador</i>	de denker
<i>bastante</i>	tamelijk, nogal
<i>demasiado</i>	te veel, al te (hier: te goed)
<i>la sinceridad</i>	de oprechtheid

<i>la creencia</i>	het geloof
<i>desear</i>	wensen
<i>el campeón</i>	de kampioen
<i>convidar</i>	uitnodigen
<i>honrar</i>	eren
<i>deparar</i>	toebedelen
<i>la tierra</i>	het land, de grond
<i>cuanto antes</i>	zo spoedig mogelijk
<i>por vuelta de correo</i>	omgaand
<i>no me gusta</i>	het staat me niet aan
<i>inverosímil</i>	onwaarschijnlijk
<i>la revista</i>	het tijdschrift
<i>el viento</i>	de wind
<i>acostumbrarse a</i>	zich gewennen aan
<i>encender</i>	aansteken
<i>la pena</i>	de smart
<i>algo</i>	iets
<i>estar acostumbrado a</i>	gewend zijn aan
<i> echar la culpa a uno</i>	iem. de schuld geven

Oefening 13 A

En casa de mi tío tocábamos el piano **ella** y **yo**. **Me** habló de sus proyectos. ¿Que (= *wat*) **le** debo **a usted**? **le** preguntó el viajero **al guía**. Tenía fiebre y **le** golpeaba la sangre en la garganta. Siempre ha confiado en **sí mismo**. ¿A ti no **te** parece (= *schijnt*) bien la idea? **le** preguntó el maestro a su amigo, echándole una mano al hombro. Arréglate (= *maak je gereed*) que ya son las ocho. Al hombre osado la fortuna **le** da (= *geeft*) la mano (Spaans spreekwoord). Todo el mundo **le** creía un hombre de gran talento. ¿Porqué no **me lo** has mandado a mí? Después de mirarlo y remirarlo (**lo** is hier *hem*) **le** preguntó el empleado: ¿Deseaba usted algo? **Les** pesaba la soledad a los médicos rurales. **Se lo** confié a mi padre. Miraron en torno de **sí**. Ella está aquejada de una enfermedad desconocida y **la** ayudan poco los medicamentos que **le** dan los médicos. **Te** aguardan tu mujer y tu hijo. Como recuerdo de su viaje el joven **les** envió a sus padres una colección de fotografías.

El estaba tan cansado como (= *even moe als*) yo. **A mí no me** es simpático este empleado. **Los poetas sois** tontos, dijo (= *zei*) el pintor. A Pedro **le** gustaba manosear la colección de corbatas, de chales, de cinturones, de pañuelos. **A él no le** he dicho (= *gezegd*) todavía que estoy de vuelta. ¿No **le** gustaría **a usted**, señorita, ser estrella, una gran estrella de la pantalla? Si señor, pero quiero (= *ik wil*) alcanzarlo por mi (= *mijn*) propio esfuerzo. **Me** pone nervioso el ruido de platos y el olor a cocina. Tú ¿porqué estás aquí? Perdóneme si **le** he ofendido a **usted**, caballero. A mi madre **la** molesta mucho la radio. **Tú** no estás como antes. Has variado mucho. Ya lo creo (letterlijk: ik geloof het al, wel, thans uitroep voor ‘en of’, ‘stellig’). El sacristán tenía encendidos los dos ciriales y, **entre él y su hijo, los** levantaron hasta la altura del cuadro. No **te** aflijas, hijo mío (= *mijn kind*). **Los** invitaba a ensanchar los horizontes pero **ellos le** tuvieron miedo al joven pensador. Yo no quiero que **a ti te** venza la vida. Por ti llegaré a ser campeón del mundo, dijo (= *zei*) el boxeador. No **te** convido a comer porque aquí **se** come bastante mal. **Se** está muy bien en este hotel. **Se la** conocía (= *kende*) demasiado para poner en duda (= *in twijfel trekken*) la sinceridad de su creencia. ¿**Le** sería dolorosa **a usted** la separación? ¿**A ustedes les** gusta el campo? **Ellos** no tenían motivos de antipatía **por ella**. **Ella le** hablará **a usted** con entera franqueza. Hay que perdonárselo, es muy joven. Juan **le** contó (= *vertelde*) a su padre lo que (= *hetgeen*) **les** había pasado a su amigo y **a él**. Déjale **a él** este sitio. ¿Porqué **se lo** dejaría **a él**? Dejándoselo a él **te** honras **a ti mismo**. Señor ¿**le** llevaré la maleta al hotel? Mozo, écheme vino. No (lo) hay, señor. Tuvimos que participárselo a nuestros padres. Comuníquese**lo** (usted) pronto. No **nos** han contestado. Deben contestarnos pronto. La vida **nos** ha deparado muchas penas, pero hay que soportarlas con resignación. **A ustedes les** debemos la vida. Una de sus manías era hablar de tú a todo el mundo. A la tercera o cuarta vez de ver a una persona (= *bij de derde of vierde keer dat hij iemand zag*) ya **la** tuteaba. A mi amigo **le** gusta mucho la pintura moderna, **a mí me** gusta más (= *meer*) la música moderna. **Entreguémoselo** (de s van - mos valt weg om verdubbeling der s te voorkomen). **Entreguémonos** (de s eveneens uitgevallen).

Oefening 13 B

Wat (= *qué*) zal ik hem antwoorden? Deel hem mee dat hij ons vijftig (= *cincuenta*) gulden schuldig is. Ons? Zeker, ons, niet u. Zij hebben ons gevraagd of het bericht ons verrast heeft. Hij heeft hun een schilderij ten geschenke gegeven. Zij houden niet van moderne muziek. Wij houden er veel (= *mucho*) van. Ik zal u een geheim toevertrouwen, maar deel het niet aan de anderen mee (= *comunicar*). Helpt ons een beetje (= *un poquito*). Jullie hebt ons gehinderd met dat (= *ese*) lawaai.

Zij hebben hem niet geloofd, het verhaal lijkt (= *parece*) hun onwaarschijnlijk. Laten wij hem mededelen dat het huis ons aanstaat en dat wij het zullen kopen. Als hij het ons verkoopt moet hij het in goede staat (= *en buen estado*) achterlaten. Hij heeft zijn ouders bericht dat zijn vrienden hem hartelijk (= *con cordialidad*, na het ww.) hebben ontvangen. Ons hebben zij bericht dat het volledig pensioen (= *la pensión completa*) twintig pesetas belooft en u berichten zij dat het (onvertaald laten) vijftien pesetas is. Wien (= *a quién*) moet ik geloven, u of hem? Ik dacht dat zij mij riepen maar zij roepen haar. Brievenbesteller (= *cartero*), hebt u wat (= *algo*) voor mij? Voor u zijn er twee brieven en een krant. Is er iets voor ons, vroegen de kinderen. Ja, voor jou, Jan, is er een prentbriefkaart (= *la vista*) en voor jullie, Piet en Henk (= *Enrique*) is er een tijdschrift. Wij zullen u tijdig zijn komst melden. Zij hebben lang op ons gewacht want wij hadden hun beloofd hen op te bellen. Als wij u nodig hebben (= *necesitar*) zullen wij u roepen. Zet de radio af (= *parar*), dat lawaai hindert ons en de burens. Verkoop mij dit (= *este*) boek. Verkoop het hem niet. Wij willen (= *queremos*) het u verkopen. Verkoop het haar, maar verkoop het niet aan hem. Wij Nederlanders zijn aan regen en wind gewend. Man, trap me niet op mijn voeten. Neemt u mij niet kwalijk, mijnheer. Jan, je hebt mijn koffer stukgemaakt. Zij hebben ons de schuld gegeven. Wij zullen hun de grond geven (= *entregar*) om (= *para*, met onbep. wijs) die te bewerken (= *cultivar*). Vindt u dit huis aardig? (met *gustar* vertalen). Ik zou het aardig vinden als het een tuin met bomen had. Zij speelt piano, ik niet. Wij vroegen den gids wat wij hem schuldig waren. Zij (vr.) waren even vermoeid als wij. Waarom heb je het hun gezonden en niet ons? Gij studenten werkt weinig, wij musici moeten elke dag vele uren studeren. Wij zullen haar als herinnering een boek met mooie gravures zenden. Zij hebben mij gevraagd het hun zo spoedig mogelijk te berichten. Men moet het hun vergeven, zij zijn jong en hebben weinig ervaring. Mijn broer houdt veel van Russische romans, ik houd veel van moderne Catalaanse muziek. De scheiding zal smartelijk voor hen zijn. Hij moest het haar wel schrijven. Je moet haar niet met jij en jou toespreken. Wij hielden haar voor een begaafde zangeres (vert. een zangeres van talent) maar het blijkt dat zij het niet is. U moet hun geen (= niet) geheimen toevertrouwen. Nodig haar niet uit. Deel het haar niet mede. Schrijf haar omgaand wat u en mij is overkomen (vert.: wat ons is overkomen, u en mij.)

Veertiende les

De wederkerende en wederkerige werkwoorden

Uit de voorlopige opmerking in de vorige les is reeds gebleken hoe in het Spaans de wederkerende werkwoorden (**los verbos reflexivos**) worden gevormd. Het persoonlijk voornaamwoord, **me, te, se, nos, os, se**, staat vóór het werkwoord, behalve in de onbepaalde wijs - **equivocarse** zich vergissen, in de gerundio - **equivocándose** zich vergissende, door zich te vergissen, in de gebiedende wijs, bevestigende vorm, - **entrégate, entréguese** geef je over, geef u over, en in de aanvoegende wijs zonder voegwoord - **entreguémonos** laten wij ons overgeven, in welke gevallen het pers. voornw. aan de werkwoordsvorm wordt vastgehecht. In het laatste voorbeeld ziet men tevens een fonetische verandering. In die vorm verliest - **mos** zijn **s** ter vereenvoudiging van de uitspraak. Zo ook verliest de tweede persoon meervoud **imperativo** zijn finale **d**: **entregaos** geeft je over.

Een aantal werkwoorden zijn in het Spaans reflexief welke in het Nederlands met een niet-reflexief werkwoord worden weergegeven, hoewel men wel vaak een verouderd reflexief werkwoord kan vinden in onze taal, bijv. **atreverse a** wagen te (zich verstouten te). **Burlarse de** spotten over, met, **marchitarse** verwelken. Insgelijks worden verscheidene Nederlandse reflexieve werkwoorden in het Spaans weergegeven met een niet-reflexief ww. bijv. **abusar de** zich vergrijpen aan, **recurrir a** zich beroepen op, **presumir de** zich laten voorstaan op.

Het hulpwerkwoord is altijd **haber** en het verleden deelwoord blijft onveranderd:

No me **he** atrevido a preguntarle ik heb hem niet durven vragen

In het Spaans is het gebruik van het wederkerende ww. veelvuldiger dan bij ons. Zelfs kunnen ook tal van onovergankelijke ww. reflexief worden gebruikt. Dit geeft aan de uitgedrukte handeling of toestand een zekere intensiteit of het duidt het begin van een handeling aan. Het pers. vrnw. is dan het indirecte object van de handeling, het duidt de onmiddellijk belanghebbende bij de daad aan. Het veelvuldig gebruik heeft echter vaak deze nuance doen verloren gaan, zodat het niet altijd mogelijk is het verschil in betekenis zuiver aan te geven. Bijv.:

estarse a la mira	op de uitkijk staan
quedarse con una cosa	iets behouden (in de zin van kopen o.a.)
entrarse	met enig geweld of gedrang binnengaan, binnendringen
caerse muerto	dood neervallen
callarse	(beslist) zwijgen
comerse, beberse	iets, met zekere gulzigheid of haast, opeten, opdrinken

Ons *worden* van moe worden, slaperig worden, nat worden, verkouden worden en dgl. wordt in het Spaans met een wederkerend ww. uitgedrukt, meestal is ook in het Nederlands wel een min of meer verouderd reflexief voorhanden met overeenkomstige betekenis. Bijv.:

mojarse	nat worden
resfriarse	verkouden worden, koud worden
enfadarse, enojarse	boos worden, zich ergeren

Dit leidt ons van zelf tot de bespreking van het passief (**la voz pasiva**). Wij zeiden reeds dat dit welbeschouwd niet bestaat in het Spaans. In de samengestelde tijden en in de onbepaalde wijs wordt **ser** met het verleden deelwoord wel als zodanig gebruikt. Bijv.:

Estos jóvenes han sido admitidos como socios	deze jongelui zijn als lid toegelaten (geworden)
---	--

Een veel gebruikelijker vorm in het Spaans tot uitdrukking van de lijdende vorm in onze taal is het reflexieve ww. Bijv.:

Los libros se venden a precios fijos	de boeken worden prijzen verkocht tegen vaste
---	---

Daar zulk een constructie tot misverstand zou kunnen leiden als het onderwerp zelf tot handeling in staat is, en het ww. dus wederkerend of wederkerig zou kunnen worden verstaan, is het steeds meer gebruikelijk geworden **se** tot onderwerp te maken, met het ww. in het enkelvoud.¹⁾ **Se** is daardoor geheel gelijk in waarde geworden aan bijv. het Nederlandse *men*, reden waarom wij het in de vorige les onder de pers. vrnw. als neutrale vorm hebben opgenomen. Bijv.:

Se detuvo a los revoltosos	men nam de oproermakers gevangen
-----------------------------------	----------------------------------

1) Reeds in de zestiende eeuw komt dit voor, het verschijnsel is sinds dien veelvuldiger geworden en is heden algemeen.

Se ha admitido a estos jóvenes como socios

men heeft deze jongelui als leden toegelaten

Se come bien aquí

men eet hier goed

Woordenlijst

apresurarse

zich haasten

engañarse, equivocarse

zich vergisten

burlarse de

spotten met, zich vrolijk maken over

aprovecharse de

zich te nutte maken

molestarse

zich moeite geven

apagarse

uitgaan (van licht, kachel)

<i>no fiarse de</i>	niet vertrouwen
<i>quejarse de</i>	klagen over
<i>levantarse</i>	opstaan
<i>pasarse el día</i>	de dag doorbrengen
<i>hallarse</i>	zich bevinden
<i>aburrirse</i>	zich vervelen
<i>saludarse</i>	elkaar groeten
<i>agotarse</i>	uitgeput raken
<i>de madrugada</i>	's morgens vroeg
<i>casi</i>	bijna
<i>callejear</i>	straat op straat doorlopen, slenteren
<i>juntos</i>	tezamen
<i>encogerse de hombros</i>	zijn schouders ophalen
<i>el recurso</i>	de toevlucht
<i>los recursos</i>	de (hulp)middelen
<i>el afecto</i>	het gevoelen, de genegenheid
<i>con afecto</i>	hartelijk
<i>la desgracia</i>	het ongeluk
<i>el colmo</i>	het toppunt
<i>para colmo</i>	} tot overmaat van ramp
<i>de desgracias</i>	} tot overmaat van ramp
<i>quitarse el abrigo</i>	rijn jas uitdoen
<i>quitar</i>	wegnemen
<i>disputarse</i>	elkaar betwisten
<i>escaparse</i>	ontsnappen
<i>descubrirse</i>	zijn hoed afnemen
<i>fijarse en</i>	letten op
<i>divisar</i>	onderscheiden
<i>escabullirse</i>	wegsluipen, stilletjes weggaan
<i>afeitarse</i>	zich scheren
<i>gastar(se)</i>	uitgeven (geld), er door brengen
<i>gastar coche</i>	een auto houden
<i>cumplirse</i>	in vervulling gaan

<i>pararse</i>	stoppen, blijven staan
<i>casarse</i>	trouwen
<i>secarse</i>	droog worden, verdrogen
<i>secar</i>	droog maken, afdrogen
<i>desahogarse con</i>	zijn hart uitstorten bij
<i>dejarse la barba</i>	zijn baard laten staan
<i>marchitarse</i>	verwelken
<i>acercarse</i>	naderen
<i>apoyarse en</i>	steunen op
<i>asustarse</i>	schrikken
<i>quedar(se)</i>	blijven
<i>encargarse de</i>	zich belasten met
<i>turbarse</i>	troebel worden, van streek raken
<i>debilitarse</i>	zwak worden, ‘knikken’ (van knieën)
<i>declararse en huelga</i>	gaan staken
<i>encabritarse</i>	steigeren
<i>echarse al suelo</i>	op de grond gaan liggen
<i>echarse a</i>	beginnen te
<i>quejarse de</i>	klagen over
<i>extrañarse de</i>	zich verbazen over
<i>cansarse</i>	zich vermoeien
<i>llamarse Pedro</i>	Piet heten
<i>descansar</i>	uitrusten
<i>desayunarse</i>	ontbijten
<i>estar(se) a la mira</i>	op de uitkijk staan, zijn
<i>extralimitarse</i>	zich te buiten gaan
<i>convencerse de</i>	zich overtuigen van, zich vergewissen van
<i>llevarse bien</i>	het goed met elkaar kunnen vinden
<i>proclamar</i>	afkondigen
<i>llenarse</i>	zich vullen
<i>considerarse</i>	zich beschouwen
<i>ahogarse</i>	stikken, verdrinken
<i>la callejuela</i>	het straatje
<i>los obreros del transporte</i>	de transportarbeiders

<i>el mono</i>	de aap, de overall
<i>¡cómo!</i>	wat! (uitroep van verbazing)
<i>el cumpleaños</i>	de jaardag
<i>el reloj</i> (ook wel <i>reló</i> geschreven, de <i>j</i> wordt niet uitgesproken in het enkelvoud)	de klok, het horloge
<i>la manga</i>	de mouw
<i>la camisa</i>	het (over)hemd
<i>el respaldo</i>	de rug (v.e. stoel)
<i>la silla</i>	de stoel
<i>la corriente</i>	de stroom, de tocht
<i>la oscuridad</i>	de duisternis

<i>la chimenea</i>	de schoorsteen
<i>contentarse con</i>	zich tevreden stellen met
<i>celebrarse una fiesta</i>	een feest vieren
<i>celebrarse una junta</i>	een vergadering houden
<i>figurarse</i>	zich voorstellen
<i>hundirse</i>	ten onder gaan
<i>cepillarse } los dientes</i>	zijn tanden borstelen
<i>limpiarse } los dientes</i>	zijn tanden borstelen
<i>el partido agrario</i>	de agrarische partij
<i>de bruces</i>	voorover
<i>el ribazo</i>	de berm van een weg
<i>temprano</i>	vroegtijdig
<i>al principio</i>	in het begin
<i>la liebre</i>	de haas
<i>el héroe</i>	de held
<i>el estado de sitio</i>	de staat van beleg
<i>el oficial</i>	de officier
<i>quieto</i>	rustig, stil
<i>insistir en</i>	} er op staan, er op aandringen
<i>obstinarse en</i>	} er op staan, er op aandringen
<i>adiestrado</i>	afgericht
<i>quemarse</i>	branden, verbranden (intrans.)
<i>meterse en la cama</i>	naar bed gaan
<i>marcharse</i>	vertrekken, weg gaan
<i>márchate</i>	hoepel op
<i>amenazar</i>	(be)dreigen
<i>pasearse</i>	wandelen
<i>el lado</i>	de kant, de zijde
<i>el comedor</i>	de eetkamer
<i>la salida</i>	het vertrek (v. trein bijv.)
<i>empezar</i>	beginnen
<i>gritar</i>	schreeuwen
<i>el abrigo</i>	} de overjas

<i>el gabán</i>	} de overjas
<i>la casita</i>	het huisje
<i>tener prisa</i>	haast hebben
<i>el ataque</i>	de aanval
<i>la burguesía</i>	de burgerij
<i>mudarse de casa</i>	verhuizen
<i>extraviarse</i>	zoek raken

Oefening 14 A

Los señores de F. **se apresuraron a** comunicarnos que **se habían engañado**. No **te burles**. No **se moleste**, señora. **Se ha apagado** la luz. No **nos quejemos**. Juan **se levantó** de madrugada como casi todos los días. Creo que tu **te pasas** el día estudiando. Callejeando llegamos a la plaza donde **se hallaba** la pensión. Cuando le comunicaron al maestro la noticia de la muerte del niño **se le llenaron** los ojos de lágrimas. Pedro estuvo por decirles que le dejaran (= hier: *met rust lieten*) pero **se calló**. ¿Te aburres? Sí, **me aburro**. Pues (= *wel*), **aburrámonos** juntos, como dijo (= *zei*) el rey de Francia. Las jóvenes **se saludaron** con afecto. El gobernador no **se ha levantado** todavía. El portero **se encogió** de hombros. Los pobres recursos amenazaban **agotarse**. Para colmo de desgracias un día **se le escapó** al ciego el mono adiestrado. Al ver (= *bij het zien*) que no **se fijaban** en él **se escabulló**. ¡Cómo! ¿No tenéis dinero? No papá, es que **nos lo hemos gastado** en comprar regalos de cumpleaños. **Se me ha parado** el reloj. **Se me ha olvidado** preguntarle a usted si quería (= *wilde*) tomar (hier = *gebruiken*) algo. ¡Chico, no **te seques** la frente con la manga de la camisa! El **se las arregla** muy mal. El médico tenía aspecto de viejo, **se había dejado** la barba. Las flores **se marchitarán**. El viejo **se paseaba** de un lado a otro, **apoyándose** en el respaldo de las sillas.

Como no teníais voluntad **os dejáis** llevar por la corriente. Muchas veces **se quedaban** en el comedor, charlando a los lados de la chimenea. **Se le turbaban** los ojos y **se le debilitaban** las piernas tanto que (= *zozeer dat*) tenía que **apoyarse** con las manos en la pared. **Se encabritaron** los caballos. **Echémonos** a la sombra (= *schaduw*) y descansenos un par de horas. **Nos caímos** de bruces desde lo alto (= *van boven af*) de un ribazo. Mi mujer y yo **nos desayunamos** muy temprano para **pasearnos** antes de la salida del tren. **Estese** usted a la mira. Al principio **os habíais** afiliado al partido agrario. Cuando **se les dice** (= *zegt*) que el individuo puede (= *kan*) **extralimitarse** en el uso de la libertad no lo creen. El anarquismo con su crítica destructora **se destruye a sí mismo**. Todos aquellos (= *al die*) jóvenes que (= *die*) **se las echaban** de héroes empezaron a correr como liebres. **Se proclamó** el estado de sitio en Madrid. El cielo **se llenó** de nubes pequeñas y blancas. Creo que tú **te consideras a ti mismo** como un menor de edad (= *minderjarige, onmondige*). **Entregaos**, gritó el joven oficial. Unos **se entregaron**, otros **se resignaron** a ser fusilados sin **entregarse**. A los revoltosos **se les había ocurrido** el propósito de destruir la catedral. El boxeador **se quitaba** (= *veegde weg*) un hilillo de sangre (= *straaltje bloed*) en la frente y sonreía (= *glimlachte*) como un niño. **Estate** quieto. Los empresarios **se la disputan** a esta estrella. Su vida pasada le parecía un labirinto de callejuelas que (= *die*) **se cruzaban** y **se reunían**. Los obreros del transporte **se han declarado** en huelga. Tu **te quejas** de los otros, deberías **quejarte** de ti mismo. Debemos **ayudarnos recíprocamente**. No **se me ocurrió** la palabra. Quien (= *wie*) no **se atreve** no gana la mar. (Sp. spreekwoord, wie niet waagt..)

Oefening 14 B

Doe uw jas uit. Zet je hoed af. Heb je je al geschoren? Wij hebben al ontbeten. Jan moet zich nog wassen. De jongen verbaasde zich dat zijn vader al opgestaan was. Hij moest zijn tanden nog borstelen en daarna (= *después*) vergat hij zijn gezicht af te drogen. Zijn vader werd boos en riep: Jan, droog je gezicht af en borstel je jas af. Men moet zich vaak (= *muchas veces*, vooraan de zin plaatsen) tevreden stellen met weinig. Haast je niet en vergis je niet. Gisteren is hier feest gevierd. Morgen zal er een vergadering worden gehouden van onderwijzers. Pas u op (= *cuidado*) mijnheer, u brandt uw overjas. De kinderen hadden kou gevat en zij gingen vroeg naar bed. Ik blijf hier, gaat u maar (onvertaald laten) samen een wandeling doen. Maak dat je weg komt (= *Abate*), jongen. Zwijg. Stel u voor een aardig huisje met bomen en bloemen. Is dit (= *esta*) huis te koop? Neen mevrouw, het

is te huur. Vertrouw dien man niet. U moet u de gelegenheid (= *la oportunidad*) te nutte maken. Zij hebben zich van hun (= *su*) dwaling overtuigd. Laten wij ons hart uitstorten bij onze (= *nuestros*) ouders, zij zullen wel op zich nemen ons te helpen en zij zullen niet boos op ons worden. Hebt u mijn (= *mi*) brief ontvangen? Neen, mijnheer. Ik denk dat hij zoek geraakt is. U zult vergeten hebben hem op de post te doen (= *echar al correo*). Gij(lieden) moet nu weggaan. Wij geloven dat hij Piet heet. Laten wij van deze (= *esta*) gelegenheid gebruik maken. De voorspelling (= *la profecía*) is in vervulling gegaan, Jan is getrouwd. In dit (= *esta*) station stoppen alle treinen. Wij hadden vergeten hem bericht te zenden. Men deelt ons mee dat verscheidene jongelui zijn verdronken. Hij stond er op onmiddellijk weg te gaan. Ik geloof dat wij spoedig gaan (= *vamos a*) verhuizen. Zij hebben er altijd veel van gehouden vroeg op te staan. Kind, je hebt koorts, ga naar bed. De redenaar riep uit ‘Spanje gaat ten onder’, maar allen schaterden het uit om die dwaze opmerking. De auto stopte voor het postkantoor. Hij heeft zijn hele vermogen er doorgebracht. Wij werden moe van de discussie welke voor ons geen (vertaal: *niet*) belang had. Men onderscheidde de gedaanten (hier = *bultos*) in de duisternis. Men beschouwde de aanslag (= *el atentado*) als (= *como*) een aanval op de burgerij. Laten wij opstaan, ik heb haast. Gisteren kwam er een bedelaar naar ons toe. Hoe heet u, vroegen wij hem. Zij hebben het altijd (= *siempre*, vooraan de zin plaatsen) goed met elkaar kunnen vinden. Jan, eet niet die hele portie ijs (= *el helado*) op. Vergeet niet ons een prentbriefkaart te sturen. De auto stopte plotseling (= *de repente*) en wij schrokken erg (= *mucho*). Schrik niet. Laten wij elkaar helpen. Door elkaar te helpen (*gerundio*) helpt men zichzelf. Vindt u deze (= *esta*) das aardig, mijnheer? Ja juffrouw, ik zal hem houden. Let u op deze merkwaardige (= *curioso*, achter het zelfst. nw.) naam.

Vijftiende les.

Onregelmatige werkwoorden eerste groep, de ww. met tweeklank in de betoonde stam

Een groot aantal werkwoorden van de eerste en tweede conjugatie verandert de klinker **e** of **o** van de stam in **ie** of **ue** wanneer de klemtoon daarop valt. Dit gebeurt dus in de eerste, tweede en derde persoon enkelvoud en de derde pers. meervoud van de **indicativo presente** en van de **subjuntivo presente**, en in de **imperativo**, behoudens de tweede persoon meervoud.

Voorbeelden (**e, ie**). **A, cerrar** sluiten.

Presente

INDICATIVO	SUBJUNTIVO	IMPERATIVO
cierro ik sluit	que cierre dat ik sluit(e)	cierra (tú) sluit
cierras enz.	que cierres enz.	cierre (usted)
cierra	que cierre	cerrad (vosotros)
cerramos	que cerremos	cierren (ustedes)
cerráis	que cerréis	
cierran	que cierren	no cierres enz.

B, entender verstaan, begrijpen.

Presente

INDICATIVO	SUBJUNTIVO	IMPERATIVO
entiendo ik versta	que entienda dat ik versta	entiende (tú) versta
entiendes enz.	que entiendas enz.	entienda (usted)
entiende	que entienda	entended (vosotros)
entendemos	que entendamos	entiendan (ustedes)
entendéis	que entendáis	
endenden	que entiendan	no entiendas enz.

De ww. die deze merkwaardigheid vertonen zal men door het gebruik moeten leren. Wij zullen het in het vervolg steeds bij het ww. opgeven als het tot deze groep behoort, bijv. **pensar** (ie) denken, van zins zijn.

Voorbeelden van ww. als cerrar en entender (en samenstellingen)

<i>ascender</i>	stijgen, opklimmen	<i>encender</i>	aansteken
		<i>perder</i>	verliezen

<i>atender a</i>	letten op, zorg dragen voor	<i>(perder a</i>	in het verderf storten)
<i>tender a</i>	streven naar, bedoelen	<i>verter errar</i>	uitstorten dwalen
<i>nevar</i>	sneeuwen (vgl. <i>la nieve</i> de sneeuw)		
<i>helar</i>	vriezen (vgl. <i>el hielo</i> het ijs)		
<i>herrar</i>	beslaan (vgl. <i>el hierro</i> het ijzer)		
<i>sentarse</i>	gaan zitten (vgl. <i>el asiento</i> de plaats)		

Van het ww. **errar** worden de vormen met de tweeklank geschreven ye -, bijv.:

Todos los hombres **yerran** de vez en cuando alle mensen dwalen af en toe

Voorbeelden (o, ue) A, apostar wedden.

Presente

INDICATIVO	SUBJUNTIVO	IMPERATIVO
apuesto ik wed	que apueste dat ik wed(de)	apuesta (tú) wed
apuestas enz.	que apuestes enz.	apueste (usted)
apuesta	que apueste	apostad (vosotros)
apostamos	que apostemos	apuesten (ustedes)
apostáis	que apostéis	
apuestan	que apuesten	no apuestes enz.

B, moler malen.

Presente

INDICATIVO	SUBJUNTIVO	IMPERATIVO
------------	------------	------------

muelo ik maal	que muela dat ik maal (male)	muele (tú) maal
mueles enz.	que muelas enz.	muela (usted)
muele	que muela	moled (vosotros)
molemos	que molamos	muelan (ustedes)
moléis	que moláis	
muelen	que muelan	no muelas enz.

De ww. die deze onregelmatigheid vertonen zal men insgelijks door het gebruik moeten leren. Dit wordt voor de ww. op - **ar** vergemakkelijkt door het feit dat de zelfst. nw. die ervan zijn afgeleid, of het grondwoord ervan zijn, meestal ook dezelfde tweeklank hebben. Bijv.:

<i>acordar</i>	overeenkomen, in herinnering brengen	<i>el acuerdo</i>	de overeenkomst
<i>almorzar</i>	het middagmaal gebruiken	<i>el almuerzo</i>	het middagmaal (gewoonlijk omsteeks 2 uur)

<i>apostat</i>	wedden	<i>la apuesta</i>	de weddingschap
<i>avergonzarse de</i>	zich schamen over	<i>la vergüenza</i>	de schaamte
<i>consolar</i>	troosten	<i>el consuelo</i>	de troost
<i>contar</i>	vertellen	<i>el cuento</i>	het verhaal
<i>contar</i>	tellen, rekenen	<i>la cuenta</i>	de som
<i>encontrar</i>	vinden, ontmoeten	<i>el encuentro</i>	de ontmoeting
<i>enterrar</i>	begraven	<i>el entierro</i>	de begrafenis
<i>esforzarse</i>	zich inspannen	<i>el esfuerzo</i>	de krachtsinspanning
<i>holgar</i>	niets doen, staken	<i>la huelga</i>	de staking
<i>mostrar</i>	tonen, laten zien	<i>la muestra</i>	het toonbeeld, het voorbeeld
<i>poblar</i>	bevolken	<i>el pueblo</i>	het volk, het dorp, de plaats
<i>probar</i>	beproeven, proeven, onderzoeken	<i>la prueba</i>	de proef, het bewijs
<i>rodar</i>	rollen	<i>la rueda</i>	het wiel
<i>soñar con</i>	dromen van	<i>el sueño</i>	de slaap, de droom
<i>trocar</i>	ruilen, inwisselen	<i>el trueque</i>	de ruil
<i>tronar</i>	donderen	<i>el trueno</i>	de donderslag, de knal
<i>volar</i>	vliegen	<i>el vuelo</i>	de vlucht

Dezelfde eigenaardigheid als deze ww. vertonen de ww. **jugar** spelen (**el juego** het spel) en **enjugar** afdrogen. De ww. **oler** ruiken en **desosar** uitbenen, krijgen voor de vormen met de tweeklank een **h**, dus:

Se huele aquí un perfume penetrante	men ruikt hier een doordringende parfum
La carne huele a quemado	het vlees ruikt aangebrand
El carnicero deshuesa la carne	de slager beent het vlees uit

De onpersoonlijke ww. worden in het Spaans zonder onbepaald voornw. gebruikt. Bijv. **llueve** het regent, **hiela** het vriest, aquí **huele** a cerrado, hier ruikt het muf. In zinnen als 'het kost tijd dit boek te lezen' waarin het onbep. vrnw. het door een zin uitgedrukte onderwerp opneemt (dit boek te lezen kost tijd) wordt in het Spaans **geen** onbep. vrnw. gebruikt:

Cuesta trabajo leer este libro	het kost moeite dit boek te lezen
---------------------------------------	-----------------------------------

Woordenlijst

el cerrojo

doler (ue)

me duele la cabeza

comenzar a (ie)

acostarse (ue)

recostarse (ue)

soler (ue)

hueco

sonar a hueco

de grendel

pijn doen

ik heb hoofdpijn

beginnen (te)

naar bed gaan

gaan liggen, leunen tegen

plegen, gewoon zijn

hol

hol klinken

<i>negar</i> (ie)	ontkennen
<i>negarse a</i>	weigeren
<i>concordar con</i> (ue)	overeenkomen met
<i>resolver</i> (ue) (met onregelm. verl. deelwoord <i>resuelto</i>)	besluiten
<i>el albedrío</i>	de (vrije) wil
<i>volver</i> (met onregelm. verleden deelwoord <i>vuelto</i>)	terugkeren
<i>encender</i> (ie)	aansteken
<i>mover</i> (ue)	bewegen
<i>llover</i> (ue)	regenen (ook persoonlijk gebruikt)
<i>devolver</i> (verl. deelw. <i>devuelto</i>)	terugzenden
<i>rogar</i> (ue)	vragen
<i>la lluvia</i>	de regen
<i>este nombre me suena</i>	die naam komt me bekend voor
<i>la anciana</i>	de bejaarde vrouw, de oude vrouw
<i>la paja</i>	het stro
<i>jugarse una mala pasada</i>	iemand een 'hak' zetten
<i>sentar</i> (ie)	plaatsen, neerzetten
<i>me sienta</i>	mij staat, mij bekomt
<i>sentar la cabeza</i>	de wilde haren verliezen, bezadigd worden
<i>sentarse</i> (ie)	gaan zitten
<i>encontrarse</i> (ue)	ontmoeten
<i>a veces</i>	soms
<i>prestar</i>	(uit)lenen
<i>volver a</i> (ue)	weer iets doen
<i>volver a leer</i>	opnieuw lezen, overlezen, weer gaan lezen
<i>los naipes</i>	de kaarten, het kaartspel
<i>helarse</i> (ie)	het zeer koud hebben, 'bevriezen'
<i>regar</i> (ie)	besproeien
<i>conmover</i> (ue)	ontroeren
<i>torcer</i> (ue)	wringen, draaien (van weg: inslaan)

<i>a la derecha</i>	rechts
<i>a la izquierda</i>	links
<i>plegar</i> (ie)	vouwen
<i>desplegar</i> (ie)	ontvouwen ontplooien, uitspreiden
<i>sacudir</i>	schudden, uitschudden, uitkloppen
<i>renovar</i> (ue)	vernieuwen
<i>desaprobar</i> (ue)	afkeuren
<i>la estufa</i>	de kachel
<i>el ovillo</i>	het kluwen
<i>confesar</i> (ie)	bekennen, belijden
<i>acordarse de</i> } (ue)	zich herinneren
<i>recordar</i> } (ue)	zich herinneren
<i>encontrarse con que</i>	bevinden, tot de ontdekking komen dat
<i>deshelar</i> (ie)	(ont)dooien
<i>descansar</i>	uitrusten
<i>la gaviota</i>	de meeuw
<i>el (obrero) parado</i>	de werkloze
<i>insuficiente</i>	onvoldoende
<i>costar</i> (ue)	kosten
<i>telefonar</i>	telefoneren
<i>apretar</i> (ie)	drukken, knellen
<i>los sabañones</i>	de winterhanden, wintervoeten
<i>restregar</i> (ie)	hard wrijven
<i>soltar</i> (ue)	loslaten
<i>las maderas</i>	de blinden
<i>despertar</i> (ie)	wekken
<i>despertarse</i> (ie)	wakker worden
<i>cocer</i> (ue)	koken
<i>abarcar</i>	omvatten
<i>tropezar en</i> (ie)	struikelen over
<i>el ejercicio</i>	de oefening
<i>temblar</i> (ie)	bibberen, beven
<i>enmendar</i> (ie)	verbeteren
<i>calentarse</i> (ie)	zich warmen
<i>sembrar</i> (ie)	zaaien

<i> segar (ie)</i>	maaien
<i> pensar en (ie)</i>	denken aan
<i> la pena</i>	het verdriet
<i> la toalla</i>	de handdoek
<i> la instrucción</i>	de opleiding instructie
<i> el pecho</i>	de borst
<i> el buque</i>	het schip
<i> el puerto</i>	de haven
<i> la gata</i>	de kat
<i> la pisada</i>	de voetstap
<i> el fuego</i>	het vuur
<i> la dilación</i>	de vertraging

Oefening 15 A

La criada **cierra** con cerrojo la puerta. ¿No **encuentras** tiempo para leer? Me **duele** la cabeza. Te **encuentro** muy cambiado. Los niños **comienzan** a jugar en la calle. Creo que (= *dat*) en esta habitación **huele** a cerrado. El joven se **recuesta** al pie de un árbol a (= *om te*) leer. Aquí **suenan** a hueco. No me **cuente** usted estas (= *deze*) historias. El **suele** tener muchas ganas de discutir. No le **entiendo** a usted. Creo que ellos **niegan** el libre albedrío. La señora de F. se **avergüenza** de su pobre casa. No **vuelvas** a contarme esas cosas. Por las tardes padre e hijo **juegan** a los naipes. El mendigo se **hiela**. Me **avergüenzo** de tener zapatos tan (= *zo*) malos. La chica **riega** las flores. Casi todos **apuestan** por él y **llueven** las proposiciones. Es verdad que no he leído las obras de este autor pero su nombre me **suenan**. La anciana **encuentra** a toda pena su consuelo. Al entrar en el pueblo se **huele** un olor fuerte a paja quemada. Es verdad, me **ha jugado** una mala pasada. **Siéntense** señores. Se **encontraron** con que sus amigos se habían mudado de casa. Me **senté** en un banco a descansar. Sus pisadas **suenan** claras. Las gaviotas **vuelan** cerca del buque y del puerto. El obrero parado **sueña** con vivir de su trabajo. **Huelga** decir (= *het is overbodig te zeggen*) que con una instrucción insuficiente no se llega lejos (= *ver*). ¡Juan! **enciende** la luz. Te mando que **enciendas** la estufa. No **vuelvan** ustedes a discutir sobre esta cuestión. La gata **juega** con un ovillo. Le **confieso** a usted que no me **acuerdo** de lo que (= *hetgeen*) me **ha contado**. A veces **juegan** los Bancos con el dinero, a veces lo **pierden** o lo prestan a gran interés. Créame usted, este joven se quedará en este pueblo y **sentará** la cabeza. **Cuesta** trabajo llegar (hier = *slagen*) pero los que (= *zij die*) se **esfuerzan** **ascienden**. Le telefonee usted a mi amigo que no **cuente** conmigo. Le **encontramos** a usted muy distraído. La madre **apretó** a la niña contra su pecho. No me **aprietes** la mano, tengo sabañones. Se **restriega** la cara con la toalla. **Solemos** **acostarnos** a las once (= *om elf uur*). ¡**Suelta!** **Sentémonos**. No te **muevas**. **Tuerza** usted la primera calle a la derecha. La criada **despliega** y sacude la ropa. ¿No **cierra** usted las maderas (de la ventana)? No, me gusta que me **despierta** el sol. En todas partes **cuecen** habas (spreekwoord: ‘overal bakt men brood’). Este sombrero no me **sienta**. Creo que (= *dat*) está usted en un error, le **sienta** muy bien. No lo **niegues**, **negándolo** lo **confieras**. Quien (= *wie*) mucho abarca poco **aprieta**.

Oefening 15 B

Wij struikelen over allerlei (= *toda(s) clase(s) de*) moeilijkheden in deze (= *este*) oefening. De arme man bibbert van de (onvertaald laten) kou. Belijd je fouten en verbeter ze. De maaltijd is ons slecht gekomen.

Heeft u het koud? Warmt u bij (= *a*) de kachel. Doe de deur dicht. De boeren zaaien en maaïen. Ga tijdig naar bed en sta tijdig op. Wij verzoeken u dat u die (= *esa*) bewering bewijst (*subj.*). Wij herinneren ons niet dat zij geweigerd hebben de overeenkomst te vernieuwen. Het regent. Het heeft geregend. Het begint te regenen. Het sneeuwt. Het zal morgen sneeuwen. Hij is van plan de tuin te besproeien. Het dooit. Pas op (= *cuidado*), struikelt u niet. Hij dwaalt. Zij dwalen. Wij dwalen allen. Die (= *ese*) hoed staat u niet. Wek mij vroeg. Goed, ik zal u vroeg wekken, mijnheer. Ik vind het boek niet. Hoe (= *cómo*) vind je mijn moeder? Ik vind dat zij bleek ziet, is zij ziek? Zal hij terugkeren? Laten wij ons best doen. Dit (= *este*) verhaal heeft ons tot tranen toe (= *a lágrimas*, na deelwoord plaatsens) bewogen. Ik beken dat ik u niet versta. Dit pak kost driehonderd (= *trescientas*) pesetas. Uw (= *su*) verslag komt niet overeen met hetgeen (= *con lo que*) hij ons heeft verteld. Stuur ons het boek terug dat wij u geleend hebben. Uw (= *sus*) ouders keuren het af. Het kind speelt in de tuin. Het kind is gestruikeld en het heeft pijn aan zijn voet. Wij herinneren ons waar (= *donde*) hem de schoen knelt. Heb je slaap? Ga dan (= *pues*, vooraan de zin) naar bed. Ik ben gewoon des morgens (= *por la mañana*, na de ww. plaatsens) te studeren, des avonds (= *por la noche*) lees ik. Ga zitten en vertel wat (= *lo que*) er (onvert. laten) gebeurd is. Weest u dus niet bang, laten wij beginnen, Sluit de deur niet. Schaam je je niet over je (= *tu*) gedrag? De naam van dezen (= *este*) schrijver kwam hem bekend voor. Het rook er naar sterke Spaanse parfum. Gaat u niet op die (= *ese*) bank zitten, hij is vuil. De dokter zal zo spoedig mogelijk terug komen. Vertel hem niet weer zulke (= *tales*) anecdoten. Anita, besproei de planten, zij staan te verwelken. Vindt u haar erg veranderd? Laten wij beginnen. Zij herinneren zich niet dat ik hun het boek terug heb gezonden. Hij kwam tot de ontdekking dat de meid de kachel niet had aangestoken, dus (= *por eso*) ging hij weer naar bed en al spoedig (= *momentos después*) droomde hij dat hij zat te lezen bij een heerlijk vuur. Wij zullen niet weer gaan verhuizen. Laat los! Laten wij ons warmen bij deze (= *esta*) kachel, ik bevries. Wij hebben besloten hem te vragen dat hij ons het boek zonder vertraging terugzendt.

Zestiende les

De trappen van vergelijking

De eigenschap uitgedrukt door het bijvoeglijk nmwr. kan in meerdere of mindere mate worden toegekend aan het betrokken zelfst. nmwr. of pers. vrnw. Dit verschijnsel noemt men **gradación**. De trappen van vergelijking (**los grados de comparación**) zijn in het Spaans twee in getal, de stellende trap (**el positivo**) en de vergelijkende trap (**el comparativo**). Er is in het Spaans welbeschouwd geen overtreffende trap. Deze wordt aangegeven door de **comparativo** met het bepaalde lidwoord.

Voorbeelden

Juan es pobre	Jan is arm
Juan es más pobre que Pedro	Jan is armer dan Piet
Juan es menos pobre que Pedro	Jan is minder arm dan Piet
Juan es el más pobre	Jan is de armste

Men zegt dus **más** **que** lett. meer dan, **menos** **que** lett. minder dan. Indien echter het tweede lid van de vergelijking een *eigen werkwoord* heeft dan zegt men in goed Spaans **más** **del, de la** of **de lo que, menos** **del, de la** of **de lo que**, dus **de** met het betrokken lidwoord gevolgd door **que**, het betrekkelijk vrnw. Bijv.:

Juan es más pobre de lo que creemos	Jan is armer dan wij denken
Juan es menos pobre de lo que creemos	Jan is minder arm dan wij denken
Juan tiene más dinero del que necesita	Jan heeft meer geld dan hij nodig heeft
Juan tiene más libros de los que necesita	Jan heeft meer boeken dan hij nodig heeft

De uitdrukking **más de lo regular** is elliptisch, en betekent **más de lo** que es **regular**, meer dan gewoon, dus: nogal, tamelijk, meer dan goed is.

Betreft de vergelijking een getal dan zegt men **más de, menos de**, bij een ontkenning echter gewoonlijk **que**. Bijvoorbeeld:

Tengo más de cinco ejemplares	ik heb meer dan vijf exemplaren
No tengo más que dos	ik heb er slechts twee

In het Spaans zijn vier zgn. *organische* vormen om de **comparativo** aan te geven, **mayor** groter, **menor** kleiner, **mejor** beter, en **peor** slechter. Deze vormen blijven in het vrouwelijk onveranderd.

Voorbeelden

El pan castellano es mejor que el pan catalán	het Castiliaanse brood is beter dan het Catalaanse
No hay peor situación	er is geen slechtere (ongunstigere) situatie (mogelijk)

Naast deze organische vormen bestaan de samengestelde, resp. más grande, más pequeño, más bueno, más malo. Over het geheel genomen kan men zeggen dat de organische vormen meer een figuurlijke vergelijking insluiten, en de samengestelde een zakelijke, stoffelijke vergelijking aangeven. **Mayor** moet dus vaak worden vertaald met voornamer, gewichtiger en **menor** met onbeduidender, geringer. **Mayor** en **menor** betekenen resp. ook ouder en jonger.

Plaats van de organische comparatieven

Mayor, menor, mejor, peor staan meestal vóór het zelfst.nmwr. behalve als dit door een onbep. lidw. of een onbep. vrnw. wordt voorafgegaan.

La última novela es su mejor obra	de laatste roman is zijn beste werk
¿Tiene usted otra cosa mejor ?	heeft u iets beters?

Onze overtreffende trap wordt in het Spaans aangegeven door de **comparativo** met het bep. lidwoord. Bijv.:

Juan es el más listo	Jan is de schranderste
Lo peor del asunto es	het ergste van de zaak is
Lo más agradable es	het aangenaamste is

Wordt het betrokken zelfst. nmwr. ook vermeld dan komt **más** met het bijvoegl. nmwr. *achter* het zelfst. nmwr. te staan, en het lidwoord *voor* het zelfst. nmwr. Bijv.:

Juan es el alumno más listo	Jan is de schranderste leerling
Fernández es el periodista mejor informado	Fernández is de best ingelichte journalist

Een **comparativo** zonder lidwoord, in het Nederlands te vertalen met een superlatief, staat als bepaling bij werkwoorden. Bijv.:

Los que comprenden **mejor** el asunto zij die de zaak *het best* begrijpen

Lo que **más** me irrita Wat mij *het meest* prikkelt

Ons begrip *zeer arm, zeer duur* kan in het Spaans op twee manieren worden weergegeven, ten eerste met een bijwoord zoals in het Nederlands, **muy** zeer, **muy** pobre, achter het zelfst. nmwr. behalve in zeer rhetorische taal, en ten tweede met een aan het Latijn ontleende uitgang, **-ísimo**, welke echter nooit als een natuurlijke vorm in de gewone spreek- en schrijftaal is doorgedrongen. Deze vorm heeft een rhetorische, geaffecteerde bijklank behouden. Voor de aanhechting van de uitgang **-ísimo** merke men het volgende op. De eindvoocaal van het bijv. nmwr. valt af, bijv. **pobre, pobrisímo, caro, carísimo**. Men lette op de orthographische bijzonderheden vanwege het behoud van de uitspraak van sommige medeklinkers die door de uitgang in een nieuwe positie komen te staan, bijv. **rico, riquísimo, largo, larguísimo, feroz, ferocísimo**. De tweeklanken verdwijnen soms, bijv. **ardiente, ardentísimo; fuerte, fortísimo**¹⁾. Men zegt **amplio, amplísimo** wijd, ruim, maar **frío, friísimo** koud, **agrio, agriísimo** zuur.

De meeste geeft men in het Spaans *bij personen* weer met **la mayoría de** de meerderheid van, **la mayor parte de** het grootste deel van. Bij *zaken* drukt men het uit met **los más de, las más de**. Bijvoorbeeld:

La mayoría de la gente	de meeste mensen
La mayor parte de los estudiantes	de meeste studenten
Los más de los libros	de meeste boeken
Las más de las ideas	de meeste denkbeelden

Gewoonlijk worden de woorden **superior** hoger, en **inferior** lager, ook als Spaanse **comparativos** aangegeven. Dit is onjuist. Het zijn aan het Latijn ontleende woorden. Men kan ze resp. vertalen met hoger en lager in rang, betekenis, hoedanigheid, waarde. Zij worden gevolgd door het voorzetsel **a**.

De vergelijking in dezelfde graad geschiedt in het Spaans met **tan como** voor bijvoeglijke naamwoorden, met **tanto como** voor zelfst. nmwr., en met **tanto cuanto** als het tweede lid van de vergelijking een eigen werkwoord heeft. Bijvoorbeeld:

Juan es tan pobre como Pedro	Jan is even arm als Piet
Juan tiene tanto dinero como Pedro	Jan heeft evenveel geld als Piet
Juan tiene tanto dinero cuanto necesita	Jan heeft evenveel geld als hij nodig heeft

1) De geheel Latijnse vormen **libérrimo** naast **muy libre**, **paupérrimo** naast **muy pobre**, e.a. kunnen welbeschouwd in een spraakkunst buiten bespreking blijven. Dit zijn ontleende vormen, bovendien weinig gebruikelijk. De vermelding ervan is op haar plaats in een woordenboek, niet in een spraakkunst. Wij geven de voornaamste ervan met het zelfst. nmwr. waarmee zij gewoonlijk worden verbonden.

Als **tanto** en **cuanto** bijvoeglijk gebruikt worden richten zij zich in geslacht en getal naar het zelfst. nmwr. waar zij bij horen. Bijv.:

Juan tiene **tantos** libros **como** Pedro Jan heeft evenveel boeken als Piet
 Juan tiene **tantos** libros **cuantos** necesita Jan heeft evenveel boeken als hij nodig heeft

Deze vergelijking wordt gewoonlijk vereenvoudigd. Men zegt dan:

Juan tiene **cuantos** libros necesita Jan heeft alle boeken die hij nodig heeft
Cuanto más grande, (**tanto**) mejor hoe groter hoe liever

Tal **cual** (of **como**), meerv. **tales** **cuales** (of **como**) betekent zo als. **Tal** en **cual** kunnen bijvoeglijk en zelfst. worden gebruikt. Bijvoorbeeld:

Tales son los progresos **cuales** (of **como**) de vorderingen zijn overeenkomstig de los estudios studies

Tal es la novela **cual** es el autor de roman is als de auteur

Enige aan het Latijn ontleende woorden met de betekenis van een overtreffende trap:

El tribunal **supremo** es el tribunal más alto, het hoogste gerechtshof
 Un autor **celeberrimo** es un autor muy célebre, zeer beroemd
 Un hombre **integerrimo** es un hombre muy íntegro, zeer rechtschapen
 Una cosa de **mínimo** interés es una cosa de interés muy pequeño, zeer klein¹⁾
 Un estado **miserrimo** es un estado muy miserable, zeer ellendig
 Una frase de **máxima** fuerza es una frase muy expresiva, kernachtig
 Un clima **saluberrimo** es un clima muy salubre, zeer gezond
 Una cosa de **pésimo** gusto es una cosa de muy mal gusto, zeer slecht
 Un objeto **antiquísimo** es un objeto muy antiguo, zeer oud
 Un género de **ínfima** calidad es una cosa de calidad muy mala, zeer slecht
 Una bestia **cru(d)elísima** es una bestia muy cruel, zeer wreed
 Un hombre **sapientísimo** es un hombre muy sabio, zeer wijs, geleerd
 Un perro **fidelísimo** es un perro muy fiel, zeer trouw
 Un príncipe **benevolentísimo** es un príncipe muy benévolo, zeer welwillend
 Un príncipe **beneficentísimo** es un príncipe muy benéfico, zeer weldadig
 Un príncipe **munificentísimo** es un príncipe muy munífico, zeer mild

1) Bij goede schrijvers vindt men **más mínimo**, hetwelk wel een bewijs is dat **mínimo** en dgl. niet als Spaanse superlatieven worden gevoeld.

Un príncipe **magnificentísimo** es un príncipe muy magnífico, zeer prachtig, edel, groots

Un alma **libérrima** es un alma muy libre, zeer vrij, onafhankelijk

Men gebruikt als versterking in het Spaans ook bijv. de bijwoorden **grandemente** in grote mate, **sumamente** in hoge mate, welke vóór het bijv. nmwr. staan, en, gewoonlijk achter het bijv. nmwr., **en extremo** uitermate.

Woordenlijst

<i>los, las demás</i>	de overigen, de anderen (ook als bijv. nmwr.)
<i>la broma</i>	de grap
<i>cuadrar</i>	passen, voegen
<i>el hueco</i>	de opening, het open stuk (hier: van de schoorsteen)
<i>al lado</i>	aan de kant, er naast
<i>el patio</i>	de binnenplaats
<i>chico</i>	klein
<i>el remedio</i>	het genees-, hulpmiddel
<i>no tengo más remedio que</i>	ik heb geen ander middel, uitweg, dan
<i>no hay más remedio que</i>	er zit niets anders op dan
<i>la suerte</i>	het lot
<i>tener suerte</i>	geluk hebben
<i>la caza</i>	de jacht
<i>el daño</i>	de schade, pijn
<i>en otro tiempo</i>	tevoren, vroeger
<i>resuelto</i>	vastbesloten
<i>el jarrón</i>	de vaas, de pul
<i>después</i>	later
<i>después de</i>	na
<i>culto</i>	ontwikkeld
<i>con sumo gusto</i>	met het grootste genoegen, heel gaarne
<i>ponderar</i>	afwegen, de waarde of het gewicht bepalen van, hoog opgeven van

<i>la fealdad</i>	de lelijkheid
<i>por ejemplo</i>	bijvoorbeeld
<i>blasfemar</i>	vloeken
<i>echar en cara</i>	verwijten
<i>sonarse</i>	zijn neus snuiten
<i>el muy listo de</i>	die slimmerik van een....
<i>taimado</i>	geslepen
<i>el mostrador</i>	de toonbank
<i>el altar mayor</i>	het hoogaltaar
<i>la misa mayor</i>	de hoogmis
<i>mayor de edad</i>	meerderjarig
<i>sucio</i>	vuil, onrein
<i>cautivar</i>	boeien
<i>el asiento, el sitio</i>	de (zit)plaats
<i>la función</i>	de voorstelling
<i>el matiz</i>	de nuance
<i>en lo general</i>	over het geheel
<i>el verano</i>	de zomer
<i>el interés</i>	het belang
<i>el asunto</i>	de zaak, het onderwerp, de kwestje
<i>óptimo</i>	voortreffelijk, heel goed
<i>consultar</i>	om raad vragen
<i>al principio</i>	in het begin
<i>el plomo</i>	het lood
<i>el metal</i>	het metaal
<i>pesado</i>	zwaar
<i>el sumo sacerdote</i>	de hogepriester
<i>relativo</i>	betrekkelijk
<i>efectuar, realizar</i>	verrichten
<i>el rincón</i>	de hoek (v.e. kamer)
<i>apartado</i>	verwijderd, afgelegen
<i>la timidez</i>	de verlegenheid
<i>tolerante</i>	verdraagzaam
<i>adelantar</i>	voortuitgaan, vorderen
<i>en sentido técnico</i>	in technisch opzicht

la impertinencia

de onbeschaamdheid

<i>raras veces</i>	zelden
<i>actualmente</i> (bijw.)	tegenwoordig
<i>la escena</i>	het tafereel
<i>el alquiler</i>	de huur
<i>la clase superior</i> ¹⁾	de hoogste klas
<i>la clase inferior</i>	de laagste klas
<i>el tema</i>	het onderwerp (v. gesprek bijv.)
<i>el techo</i>	de zoldering
<i>llorar</i>	wenen, betreuren
<i>nunca</i>	nooit
<i>el perjuicio</i>	de schade
<i>despedirse</i>	afscheid nemen
<i>maravilloso</i>	prachtig, schitterend
<i>sangriento</i>	bloedig
<i>la ferocidad</i>	de grimmigheid
<i>pintoresco</i>	schilderachtig
<i>extraño</i>	vreemd
<i>arder</i>	branden
<i>el aceite</i>	de olie
<i>esconderse</i>	zich verbergen
<i>mimar</i>	verwennen
<i>divertirse</i>	zich vermaken
<i>el adversario</i>	de tegenstander
<i>insoportable</i>	onverdragelijk
<i>la ausencia</i>	de afwezigheid
<i>el mugido</i>	het geloei
<i>la ola</i>	de golf
<i>el pensamiento</i>	de gedachte
<i>el sabio</i>	de geleerde

1) Als titel heeft het zelfst. gebruikte **superior** een afzonderlijke uitgang voor het vrouwelijk, bijv. la superiora del convento.

Oefening 16 A

Mi (= *mijn*) cuarto tenía más alto el techo **que** las demás habitaciones de la casa. Fernando comía casi siempre solo, mucho **más** temprano **que** nosotros. El joven se permitía bromas sobre las cosas **más** santas. El poeta llamaba Salamanca la ciudad de la paz, era el título que, según él, **mejor** cuadraba a ella. En el comedor había una chimenea con el hueco de **más** altura **que** la (vertaal: *die*) de un hombre. Al lado hay un patio **muy** chico. La procesión era **larguísima**. No tenemos **más** remedio **que** dejar la casa en este estado. La niña cree que no se puede (= *kan*) tener **más que** sueños desagradables. No llueve, y si tenemos la suerte de que hiele (subj. *vanwege* de onzekerheid en de wens) esta noche, será el **mejor** tiempo para la caza. El miedo ha sido **mayor que** el daño. Los habitantes de este pueblo ¿son **más** felices ahora **que** en otro tiempo? Levantándose resuelto cogió uno de los jarrones de la chimenea, **el más** pequeño para causar **menos** perjuicio, y lo dejó caer en (= *op*) el suelo. El niño se esforzaba en dar (= *geven*, hier *doen*) pasos **tan** largos **como** los (hier: *die*) de su padre. Comprate **mejor** (vert, *liever*) libros buenos. Los que están **mejor** informados saben (= *weten*) que la anciana no tiene **menos** de (of: *que*) ochenta años. Lástima es que después de haber trabajado **más que** los otros, no tiene ni (= *zelfs geen*) un céntimo. Juan ha llorado **más que** los otros en el cine pero también se ha divertido más, porque le gustan mucho los dramas sentimentales. Una hora después se despedían a la puerta del hotel como **los mejores** amigos. Un refrán español dice (= *zegt*): Don Dinero es el **mejor** informado. Nunca había tenido una

tranquilidad **tan** grande **como** ahora. La señora de Fernández¹⁾ es una mujer **tan** inteligente **como** amable, y es **más** culta **que** muchos hombres. Aplaudían al boxeador americano **más que** a su adversario. Este bibliófilo tiene los libros **más** antiguos del mundo, los libros **más** maravillosos. Las comparaciones populares para ponderar la fealdad de alguno son **muy** pintorescas. Se dice (= *zeft*) por ejemplo que uno (= *iemand*) es **más** feo **que** blasfemar, **que** pegar a su padre, **que** echar en cara un favor, **que** vender a un amigo, **que**... sonarse sin pañuelo. Entre los compañeros que estudiaron medicina conmigo, (era) ninguno (= *niemand, geen enkele*) **tan** extraño y digno de observación **como** Pedro. El **muy taimado de** Juan se escondía bajo el mostrador. Una noticia llegada de la capital difundió por el pueblo **la más** noble alegría. Es un gusto hablar con una persona **tan** sabia y **tan** respetable **como** usted. **Cuanto más** se tiene (tanto) **más** se desee. En el altar **mayor** ardían dos lámparas de aceite, una **muy** alta, otra junto al suelo. El ha mimado a su hijo **más de lo regular**. El coche de mi amigo cuesta **más de** cinco mil florines, el mío (= *de mijne*) **no** cuesta **más que** dos mil. **No** hay **más que** tres libros. La señora de Martínez es **más** joven **de lo que** creen sus (= *haar*) amigas. Juan tiene **menos** suerte en sus negocios **de la que** tiene su hermano. Llegaron **menos** cartas **de las que** habíamos esperado. La novela de P. es una obra de **pésimo** gusto. El es **mucho más** fuerte que su adversario. Mi hermana es **mayor** de edad. **Las más de** las noches me despierta el ruido del coche de mi hermano **menor** que (= *die*) vuelve a casa **muy** tarde. Busque usted para él el vaso **más** grande, el **más** grande **posible**. El viajero tuvo **tanta** sed que bebió agua sucia. Un refrán dice (= *zeft*) **tanto** vales (= *ben je waard*) **cuanto** tienes, y según otro refrán, **tal** es el fin **cual** fué el principio. En esta película hay **tantas** tonterías que es insoportable. Ella tuvo **la más** viva curiosidad para escuchar el fin del relato. **Cuanto más** mezclado es un auditorio **tanto más** debe esforzarse el orador para cautivar la atención de todos. Estoy mucho **mejor** que ayer, dijo (= *zeide*) el enfermo. La presencia de su madre era **lo que más** consolaba al herido. Esos señores son unos caballeros **dignísimos** y **conocidísimos**. La cosecha ha resultado mejor **de lo que** esperábamos.

Oefening 16 B.

De voorstelling zal meer dan twee uur duren. In de oude schouwburg zijn minder plaatsen dan in de nieuwe. In de bioscoop zijn evenveel plaatsen als in de schouwburg. Ik houd niet erg van de Amerikaanse

- 1) Vertaal: Mevrouw Fernández. Een meisje dat bijv. Dolores Sánchez heet en trouwt met iemand die Fernández heet, is la señora Sánchez de Fernández. De kinderen van dit echtpaar heten Fernández y Sánchez. Niet alle Spanjaarden voeren die dubbele naam, hij is echter verplicht in officiële stukken.

film, de meeste Amerikaanse films zijn sentimenteel en zonder fijne nuances. De Franse film is over het geheel beter. Dit boek is duurder dan je denkt. het is het duurste boek uit (= *van*) mijn bibliotheek. De meeste mensen zijn niet tevreden met wat zij hebben en met wat zij zijn, zij begeren meer te hebben en meer te zijn, en hoe meer zij hebben hoe minder tevreden zij zijn. Nu zijn de dagen even lang als de nachten, in de zomer zijn de dagen langer dan de nachten. Zij is jonger dan u denkt. Hij sprak over een onderwerp van het grootste belang. Het minste dat (= *que*) hij had moeten doen (= *hacer*) was zijn ouders om raad vragen. De bediende is intelligenter dan wij in het begin dachten. De jonge neger was de sterkste bokser. Zij hebben meer geluk gehad dan wij. Lood¹⁾ is het zwaarste metaal, geloof ik. Hoe meer iemand (= *uno*) studeert hoe meer hij begrijpt dat de wetenschap betrekkelijk is. Het laatste boek van dezen schrijver vind ik een van de belangwekkendste werken over dit (= *este*) onderwerp. De vader zei tot zijn oudsten zoon, dat hij niet meer geld moest uitgeven dan hij verdiende. De operatie was verricht in minder tijd dan nodig is om ze te beschrijven. De laatste Spaanse burgeroorlog is heel wat bloediger geweest dan de vorige, hij heeft meer slachtoffers gekost en er is grimmiger (vert.: *met groter grimmigheid*) gevochten. In de afgelegenste hoek van de kamer zat een heel klein meisje. De afwezigheid van zijn vader was de grootste oorzaak van haar (= *su*) verlegenheid. De vorige eeuw was verdraagzamer dan onze tijd. Het is niet waar dat hoe meer wij vooruitgaan in technisch opzicht hoe meer wij vorderen in beschaving. Je moet niet meer dan negen uur per dag (= *al día*) werken. De onbeschaamdheid van dezen man hinderde mij het meest. U leest evenveel als ik. Volgens een Spaans spreekwoord pleegt de dood te zijn zoals het leven is geweest. Zelden zijn er in de wereld zoveel ongelukken gebeurd als tegenwoordig. Nooit hebben wij zulke taferelen gezien (= *visto*) als in deze bijeenkomsten. Ik zoek een huis dicht bij de zee, hoe dicht bij hoe liever. Het mooiste geluid is voor mij het geloei van de golven. Des te beter, wij hebben het aardigste huis voor u gevonden dat (= *que*) u zich kan voorstellen. Het ligt zover mogelijk van de stad af en de huur is veel lager dan je denkt. Hij is mijn beste vriend, en hij is een van de grootste geleerden van ons (= *nuestro*) land. Zoals de gedachten zijn zo zijn dikwijls de woorden. In de hoogste klas zijn slechts acht leerlingen. De hogepriester richtte het woord tot de menigte. Wij zullen hem met het grootste genoegen uitnodigen.

1) In het Spaans hebben de stoffelijke zelfst. nmwr. altijd het lidwoord van bepaaldheid.

Zeventiende les

De hoofdtelwoorden

De hoofdtelwoorden (**los numerales cardinales**) luiden in het Spaans als volgt:

uno (un), una	een
dos	twee
tres	drie
cuatro	vier
cinco	vijf
seis	zes
siete	zeven
ocho	acht
nueve	negen
diez	tien
once	elf
doce	twaalf
trece	dertien
catorce	veertien
quince	vijftien
diez y seis	} zestien
dieciséis	} zestien
diez y siete	} zeventien
diecisiete	} zeventien
diez y ocho	} achttien
dieciocho	} achttien
diez y nueve	} negentien
diecinueve	} negentien
veinte	twintig
veintiuno	} een en twintig
veinte y uno	} een en twintig
veintidós	} twee en twintig
veinte y dos	} twee en twintig
veintitrés	} drie en twintig

veinte y tres	} drie en twintig
treinta	dertig
treinta y uno	een en dertig
cuarenta	veertig
cincuenta	vijftig
sesenta	zestig
setenta	zeventig
ochenta	tachtig
noventa	negentig
cien(to)	honderd
ciento uno, una	honderd een
ciento quince	honderd vijftien
ciento diez y nueve	} honderd negentien
diecinueve	} honderd negentien
doscientos	tweehonderd
trescientos	driehonderd
cuatrocientos	vierhonderd
quinientos	vijfhonderd
seiscientos	zeshonderd
setecientos	} zevenhonderd
sietecientos	} zevenhonderd
ochocientos	achthonderd
novcientos	} negenhonderd
nuevecientos	} negenhonderd
mil	duizend
mil uno, una	duizend een
mil doce	duizend twaalf
mil veinte y cinco	duizend vijf
(veinticinco)	en twintig
mil ciento	elfhonderd
quince	vijftien
dos mil	tweeduizend
dos mil cuatrocientos	
cincuenta y siete	2457

diez mil

tienduizend

cien mil	honderdduizend
ciento trece mil	honderd dertien duizend
quinientos un mil	501000
un millón	} een millioen
un cuento	} een millioen
cien millones	honderd millioen
mil millones	een milliard
un billón	een billioen
(un cuento de cuentos)	
cero	nul

Het voegwoord **y** wordt vaak niet gebruikt tussen honderdtallen en eenheden. Bij telwoorden welke uit honderdtallen, tientallen en eenheden bestaan wordt het slechts eenmaal gebruikt.

De Spaanse hoofdtelwoorden zijn onveranderlijk, behalve **un(o)**, vr. **una** en **doscientos** enz. als bijv. nmwr. vr. - **as**. Het meerv. **unos**, **unas** betekent enige, verscheidene. **Ciento** wordt in bijvoeglijk gebruik afgekort voor een zelfst. nmwr.: **cien** hombres, vr. **cien** mujeres, **cien mil** honderd duizend, ook in de uitdrukking **cien por cien** honderd procent. Zelfstandig gebruikt, in verbinding met een ander telwoord, blijft het **ciento**, bijv. **ciento y nueve aviones** honderd negen vliegtuigen.

De getallen van zestien tot negen en twintig worden *gewoonlijk* in de verkorte vorm gebruikt **dieciséis**, **veintiocho**, boven de dertig gewoonlijk de samengestelde vormen **treinta y cinco**. Men merke op dat men in het Spaans zegt **cuarenta y un coches**, **cincuenta y una semanas**, **las mil y una noches**.

Los, **las dos** betekent ook *samen*¹⁾, bijv.:

Comimos los dos en un café	wij aten samen in een café
Llamó a las dos	hij riep haar alle twee

Dos, resp. **cuatro** betekenen ook vaak een stuk of wat, enige.

De telwoorden **ciento** en **mil** kunnen ook als zelfst. nmwr. worden gebruikt, met de betekenis van honderdtal, duizendtal. Zij worden met het betrokken zelfst. nmwr. verbonden met het voorzetsel **de**, de gewone verbinding van twee zelfst. nmwr. in een genitiefverhouding, vergelijk **un trozo de pan** een stuk brood(s), **un vaso de agua** een glas water(s). Bijvoorbeeld:

Algunos cientos , miles de libros	enige honderdtallen, duizendtallen boeken
---	---

Men lette op het verschil tussen:

Unos cien aviones	een honderd vliegtuigen ongeveer
--------------------------	----------------------------------

1) **Ambos**, zelfst. en bijv., beide, als object ook **ambos a dos** is verouderd en rhetorisch.

Unas **mil** mujeres

een duizend vrouwen ongeveer

Unos cientos de aviones

enige honderden vliegtuigen

Unos miles de mujeres

enige duizenden vrouwen

Gebruik van het telwoord bij datum, tijd en leeftijd

In het Spaans wordt bij de opgave van de datum het **hoofdtelwoord** gebruikt, behalve bij de eerste, **el primero**, van de maand. Op de volgende manier wordt de datum gevraagd en aangegeven:

¿Qué día (del mes) tenemos?	lett.: welke dag van de maand hebben wij?
¿A cuántos (del mes) estamos?	lett.: op de hoeveelste van de maand zijn we?
Tenemos el (día) seis, el veintitrés	het is de zesde, de drieëntwintigste
Estamos a primero, a veintidós	het is de eerste, de tweeëntwintigste
Salió el tres de enero y volvió el diecisiete de junio	hij vertrok (op) de derde Januari en hij kwam de zeventiende Juni terug
En (el año de) 1946	in (het jaar) 1946

De tijd - uur en minuten - geeft men in het Spaans als volgt aan:

¿Qué hora es?	hoe laat is het?
Es la una, son las cinco	het is één uur, vijf uur
Son las tres y cinco (minutos)	het is vijf over drie
Son las cuatro y media	het is half vijf
Son las nueve y veinticinco	het is vijf minuten voor half tien
Son las once menos veinticinco	het is vijf minuten over half elf
Son las siete y (un) cuarto	het is kwart over zeven
Son las dos menos un cuarto	het is kwart voor twee
Las cinco están para dar ¹⁾	} het is op slag van vijven
Pronto darán las cinco	} het is op slag van vijven
Van a dar las cinco	} het is op slag van vijven
Dan (están dando) las once	het slaat elf
Acaban de dar las dos	het heeft juist twee uur geslagen
Acaba de dar la una	het heeft juist één geslagen
A las cuatro de la tarde en punto	precies om vier uur 's middags
Hacia (a eso de, of sobre) las diez	tegen tien, omstreeks tien uur
De ocho a diez de la noche	van acht tot tien 's avonds

1) Voor de vervoeging van het ww. **dar** zie les XXV, voor **ir** (waartoe **van** behoort) zie les XXVI.

Antes, después de las nueve

voor, na negenen

A las dos y pico

iets over tweeën

Ya son más de las tres

het is al over drieën

Son las tres dadas	het heeft drie uur geslagen
Faltan cinco minutos para la media hora	het is vijf minuten voor half

De leeftijd wordt op de volgende wijze gevraagd en aangegeven:

¿Cuántos años tiene usted?	lett.: hoeveel jaren heeft u? Hoe oud is u?
¿Qué edad tiene usted?	lett.: welke leeftijd heeft u?
Tengo treinta años	ik ben dertig
Voy para los treinta	} ik loop tegen de dertig
Voy para treinta años	} ik loop tegen de dertig
Frisa (raya) en los cincuenta	hij loopt tegen de vijftig
A la edad de siete años y tres meses	op de leeftijd van zeven jaar en drie maanden; toen hij (zij).... oud was

Verzamelgetallen (los numeros colectivos)

un par	een paar
un terno	een drietal
una decena	tien stuks
una docena	een dozijn
una quincena	veertien dagen
una veintena	een twintigtal
una centena	} een honderdtal
un ciento	} een honderdtal
un centenar	} een honderdtal
un millar	een duizendtal
una gruesa	een gros

Maten (las medidas)

el metro	de meter
-----------------	----------

el centímetro	de centimeter
el decímetro	de decimeter
el milímetro	de millimeter
la legua	de mijl ¹⁾
la vara	de el
el pie	de voet
la pulgada	de duim

Vlaktematen (las medidas de superficie)

el metro cuadrado	de vierkante meter
el área	de are
la hectárea	de hectare

Inhoudsmaten (las medidas de capacidad)

el metro cúbico	de kubieke meter
el litro	de liter
el decilitro	de deciliter
el hectolitro	de hectoliter

1) Het woordenboek van de Academie zegt: medida itineraria equivalente a 5.572 metros y 7 decímetros: **legua de posta** la de 4 kilómetros.

Gewichten (los pesos)

el kilo(gramo)	het kilogram
el gramo	het gram
la libra	het pond
la media libra ¹⁾	het halve pond
la arroba	vijf en twintig pond
el quintal	honderd pond
la onza	het ons

Woordenlijst

<i>a principios,</i>	in het begin van
<i>a primeros de julio</i>	Juli
<i>a mediados de agosto</i>	in het midden van Augustus
<i>a últimos } del</i>	aan het einde van de maand
<i>a fines } mes</i>	aan het einde van de maand
<i>de mañana en quince días</i>	morgen over veertien dagen
<i>de hoy en ocho días</i>	vandaag over acht dagen
<i>hoy hace</i> ²⁾ un mes	vandaag een maand geleden
un día sí y otro no	om de andere dag
<i>de un año a esta parte</i>	sedert een jaar
<i>cada tres semanas</i>	om de drie weken
<i>diariamente</i> (bijw.)	dagelijks
<i>semanalmente</i> (bijw.)	wekelijks
<i>mensualmente</i> (bijw.)	maandelijks
<i>anualmente</i> (bijw.)	jaarlijks
<i>a los pocos días</i>	enkele dagen daarna
<i>momentos después</i>	kort daarop
<i>media noche</i>	middernacht
<i>mediodía</i>	twaalf uur 's middags

1) **Medio** half, heeft als bijv. nmwr. hoogst zelden het onbep. lidw. Bijv. **media botella** een halve fles.

2) Voor het ww. **hacer** zie les XXVI.

<i>la madrugada</i>	de tijd van middernacht tot zonsopgang
<i>el alba</i>	de dageraad
<i>la mañana</i>	de morgen
<i>la tarde</i>	de middag
<i>la noche</i>	de avond, de nacht
<i>anoche</i>	gisterenavond
<i>ayer (por la)</i>	gisterenmorgen
<i>mañana</i>	
<i>ayer (por la) tarde</i>	gisterenmiddag
<i>mañana por la mañana</i>	morgenochtend
<i>pasado (mañana)</i>	overmorgen
<i>anteayer</i>	eergisteren
<i>la semana pasada</i>	verleden week
<i>calcular</i>	berekenen, becijferen
<i>el florin</i>	de gulden
<i>tardará en volver</i>	het zal lang duren eer hij terug komt
<i>lo menos</i>	op zijn minst
<i>allí</i>	daarginds
<i>un sinnúmero de</i>	heel veel
<i>cuatro a cuatro</i>	vier bij vier, in groepjes van vier
<i>adelantar</i>	voorgaan
<i>atrasar</i>	achterlopen
<i>luego</i>	vervolgens
<i>el (mes) corriente</i>	de lopende maand
<i>el folleto</i>	de brochure
<i>hacia</i>	naar, in de richting van
<i>fanega</i>	inhoudsmaat, ongeveer een half mud
<i>el trigo</i>	de tarwe
<i>casi</i>	bijna
<i>cada tres días</i>	eens in de drie dagen
<i>el camarero</i>	de kellner
<i>uno y otro</i>	alle twee
<i>ni uno ni otro</i>	geen van beide
<i>el grabado</i>	de gravure
<i>uno por uno</i>	eenmaal een

sumar

restar

dividir

multiplicar

la sustracción

optellen

afrekken

delen

vermenigvuldigen

het afrekken

<i>de memoria</i>	uit het hoofd
<i>la fracción</i>	de breuk
<i>con... y todo</i>	met..... en al
<i>por favor</i>	alstublieft
<i>la moneda</i>	het geldstuk
<i>la plata</i>	het zilver
<i>el cobre</i>	het koper
<i>el níquel</i>	het nikkel
<i>el billete de banco</i>	het bankbiljet
<i>arriba</i>	omhoog
<i>la tarea</i>	de taak
<i>aburrido</i>	vervelend
<i>el minuto</i>	de minuut
<i>el segundo</i>	de seconde
<i>el período</i>	de periode
<i>el año común</i>	het gewone jaar
<i>el año bisiesto</i>	het schrikkeljaar
<i>constar de</i>	bestaan uit
<i>embarcarse</i>	inschepen
<i>curioso</i>	merkwaardig
<i>el álbum</i>	het album
<i>la firma</i>	de handtekening
<i>estar de vuelta</i>	terug zijn
<i>la vista</i>	de prentbriefkaart
<i>la expresión</i>	} de uitdrukking
<i>la locución</i>	} de uitdrukking
<i>es la hora</i>	het is tijd
<i>son las cinco y pico</i>	het is goed vijf uur
<i>por la tarde</i>	in de namiddag
<i>de día</i>	overdag
<i>de noche</i>	des avonds
<i>a una distancia de</i>	op een afstand van
<i>la cifra</i>	} het cijfer, het getal

<i>el guarismo</i>	} het cijfer, het getal
<i>más o menos</i>	ongeveer
<i>la playa</i>	het strand
<i>el pájaro</i>	de vogel
<i>la prima</i>	de nicht
<i>el huésped</i>	de waard
<i>enumerar</i>	noemen

Men merke op dat in het Spaans voor de namen van de dagen, behalve na het voorzetsel **en**, het lidwoord staat. Bijvoorbeeld:

No se admiten visitas los lunes y los jueves	op Maandag(en) en Donderdag(en) wordt geen bezoek toegelaten
Se marchó el martes	hij is Dinsdag vetrokken

Oefening 17 A

En la universidad de S. hubo (= *waren er*), el año pasado, **quinientos** estudiantes, más o menos. Los dos amigos decidieron salir **a principios del** mes. Calcularon que el viaje les costaría **unos mil** florines. Tardarían en volver lo menos tres semanas, tenían el propósito de pasar **quince** días en Extremadura porque allí hay un sinnúmero de cosas cunosas. **A eso de las once** de la mañana pasaron los estudiantes **cuatro a cuatro**. Este reloj no me gusta, no da (= *slaat*) más que las horas, ahora está adelantado y luego atrasa mucho. Hace cuatro años lo compré en Zaragoza, me costó **unas cien** pesetas. Tengo dos relojes, **uno** de oro, **otro** de plata. El día cuatro del corriente recibiremos otro (= *nog een*) paquete de libros y folletos; los libros cuestan **doscientas cincuenta** pesetas y los folietos **treinta y pico**. Eran ya más de **las dos** de la madrugada cuando volvió a casa. Sus padres se casaron hacia **mil ochocientos noventa y tantos**. **Serían las cuatro** de la tarde cuando me llamó por teléfono. El Cid murió (= *stierf*) en el año **mil noventa y nueve**, y el rey Alfonso, que valía (= *waard was*) mucho más que su vasallo, murió algunos años después, en **mil ciento nueve**. En esta ciudad habrá **unos cien mil** habitantes. La casa de mi amigo

en Aranjuez le cuesta **trescientas mil** pesetas. ¡Hombrel es mucho, sufrirás un error. Verdad es, cuesta **treinta mil** pesetas. **Millares de** (= *duizenden*) pájaros volaban hacia el Sur. Elcomerciante compró **varios cientos** de fanegas de trigo. Durante la última guerra civil entraron muchos **miles de** negros y moros en España. Holanda tiene casi **nueve millones de** habitantes. Entrégume las fotos para que las examine **una por una**. Escribales de mi parte que me visiten **cada tres** semanas. Camarero, papel y tinta. Están en el escritorio, señor, aquí tiene usted **uno** y **otra**. He comprado dos libros con grabados, **doscientos setenta y cinco** grabados, no es poco. Hemos hablado con los dos amigos de Pedro; no nos gusta **ni uno ni otro**. ¿**A cuántos** del mes estamos? Estamos hoy **a veintidós** de octubre. **El cinco** de septiembre es un domingo. El niño está aprendiendo las cuatro reglas fundamentales de la aritmética y murmura: ‘**uno por uno** es uno, **dos por dos** son cuatro’, o ‘**súmese** dos con ocho’, o ‘**réstese** cinco de nueve’, o ‘**divídase** diez por dos’. Su hermano mayor calcula muy bien y sabe (= *weet, kent*) de memoria las operaciones simples de la multiplicación, la sustracción, la división o partición y la adición. Nos participaron la suma total, con fracciones y todo. Cuénteme usted algo de la moneda española, por favor. Hay monedas de oro, de **cien** pesetas, de **cincuenta** y de **veinticinco**, pero son muy raras como en todas partes; las monedas de plata son las (vert.: *die*) de **media peseta**, peseta, dos pesetas y cinco pesetas. La moneda de cinco pesetas se llama **duro**. Hay también monedas de níquel, los **reales**, que valen (= *waard zijn*) **veinticinco** céntimos. Hay dos monedas de cobre, una de cinco céntimos, que se llama vulgarmente **perra chica**, y otra de diez céntimos que se llama **perra gorda**. Claro está que hay también billetes de banco, de veinticinco pesetas arriba. En año se divide en cuatro estaciones que se llaman, primavera, verano, otoño e invierno. Los meses se llaman enero, febrero, marzo, abril, mayo, junio, julio, agosto, septiembre, octubre, noviembre, diciembre. Su casa está **a dos pasos de** aquí. El año pasado estuvo **a dos pasos de** la muerte. Le diré **cuatro** palabras (= *ik zal hem zeggen waar het op staat*). Mi prima va (= *gaat*) a París para comprar **cuatro** trapos (= *om wat kleren te kopen*).

Oefening 17 B

Het is een vervelende taak de telwoorden te moeten leren in een vreemde taal, maar het is nodig. Laten wij dus een paar zinnen zoeken met getallen, bijvoorbeeld: een uur heeft zestig minuten, een dag heeft vierentwintig uur, een week heeft zeven dagen. Een dag heeft dus veertien honderd veertig minuten en zes en tachtig duizend vierhonderd seconden. Een eeuw is een periode van honderd jaar, een jaar bestaat uit twaalf maanden. Een gewoon jaar bestaat uit driehonderd vijf en zestig

dagen of twee en vijftig weken en een dag, een schrikkeljaar bestaat uit driehonderd zes en zestig dagen. Noem de namen van de maanden en het aantal van de dagen dat (= *que*) zij hebben. Hoe (= *Cómo*) heten de jaargetijden? De hoeveelste hebben wij vandaag? Vandaag is het de zeventiende Mei. Hoe laat is het? Het heeft juist vijf uur geslagen. Ik dacht (= *creí*) dat het tegen half zes was. Hoe laat ben je gisterenavond thuis gekomen? Ik ben middernacht thuisgekomen, eergisterenavond kwam ik op slag van elven thuis. Het is goed acht uur. Jan, het is tijd, sta op, het zal dadelijk half acht slaan. Morgen vroeg, om half vijf, vertrek ik. Overmorgen kom ik terug met de trein die vier drie en twintig aankomt. Morgen over veertien dagen schepen wij ons in naar Cádiz. U moet vijfhonderd gulden wisselen in Spaans geld. Heeft U Spaans geld? Een en vijftig pesetas. Laten wij in Madrid samen in de *Fonda del Segoviano* gaan eten, dat (*onvert. laten*) is een merkwaardig restaurant. In een album heeft de waard een paar honderd handtekeningen van politici, letterkundigen, kunstenaars en buitenlanders. Hoe laat eet men in Spanje? Des middags van twee tot vier ongeveer, des avonds na negen uur. In het begin van October zullen wij terug zijn, wij vertrekken vandaag over acht dagen, aan het einde van de maand. Wij zullen om de andere dag een prentbriefkaart zenden. Hoe oud zou zij zijn? Ik denk (= *creo*) dat zij negentien is. Wel neen! (= *que no*) zij loopt tegen de dertig. Je vergist je, haar (= *su*) zuster is acht en twintig. Zij is getrouwd op zesentwintigjarige leeftijd en heeft een kind van twee maanden. De uitdrukking ‘honderd procent’ vind ik heel lelijk. Des nachts (hier: *durante la noche*) vlogen een paar honderd meeuwen rondom mijn huis, ik woon dicht bij de zee, op een paar honderd passen afstand van het strand. De namen van de cijfers zijn in het Spaans manlijk. Een vijf, een negen, een drie. Zij hebben honderd mooie gravures gekocht. Hoeveel kost dat (= *ese*) schilderij? Ongeveer duizend pesetas. Ik dacht enige duizenden pesetas. Enige getallen: tweeduizend vijfhonderd. Zeventienhonderd twee en dertig. Dertienhonderd vier. Negentienhonderd een. Elfhonderd vijftien. Negenduizend zeshonderd achttien. Zestigduizend zevenhonderd negen en veertig. Vierhonderd een duizend. Vierhonderd duizend.

Achttiende les

De rangtelwoorden

De rangtelwoorden (**los numerales ordinales**) worden in het Spaans over het geheel slechts tot aan het getal tien gebruikt. In verheven stijl gebruikt men ze ook nog wel tot aan twintig. Verder worden *de twintigste*, *de dertigste*, *de honderdste*, *de duizendste* nog wel gebruikt als bijv. nmwr. bij **parte** deel, de andere rangtelwoorden kunnen wij gevoeglijk buiten beschouwing laten. Het zijn geleerde leenwoorden, waarvoor wij naar de woordenboeken verwijzen. De rangtelwoorden richten zich in getal en geslacht naar het woord waar zij bij horen.

primero	eerste
segundo	tweede
tercero	derde
cuarto	vierde
quinto	vijfde
sexto	zesde
sé(p)timo¹⁾	zevende
octavo	achtste
noveno	} negende
nono	} negende
décimo	tiende
undécimo	elfde
duodécimo	twaaftde
décimotercio	} dertiende
décimotercero	} dertiende
décimocuarto	veertiende
décimonono	negentiende
vigésimo	twintigste
vigésimo primero	een en twintigste
vigésimo tercero	{ drie en twintigste
- tercio	{ drie en twintigste
trigésimo	dertigste
cuadragésimo	veertigste
quincuagésimo	vijftigste

1) De vormen **séptimo** en **sétimo** komen beide voor. De als correct aangegeven schrijfwijze is **séptimo**, de **p** wordt niet uitgesproken

sexagésimo	zestigste
septuagésimo	zeventigste
octogésimo	tachtigste
nonagésimo	negentigste
centésimo	honderdste
milésimo	duizendste

Primero, tercero en **postrero** (de laatste) verliezen de **-o** als zij voor het zelfst. nmwr. staan.

Het rangtelwoord wordt in het Spaans als nadere aanduiding bij de namen van vorsten **zonder** lidwoord achter de naam geplaatst. Boven de tien gebruikt men het hoofdtelwoord. Bijv.:

Carlos Tercero	Karel de Derde
Felipe Cuarto	Philips de Vierde
Carlos Quinto	Karel de Vijfde
Alfonso Décimo	Alfons de Tiende
Alfonso Trece	Alfons de Dertiende
Luís Catorce	Lodewijk de Veertiende

Bij vermelding van bladzijde of hoofdstuk gebruikt men wel tot tien het rangtelwoord, gewoonlijk voor het zelfst. nmwr. **met** het artikel, **la primera** página. In de omgangstaal overheerst ook daar het hoofdtelwoord, capítulo **siete**, página **dos** enz. De eeuwen worden ook met het hoofdtelwoord aangeduid, el siglo **ocho**, el siglo **veinte**.

Gebroken getallen (numeros quebrados)

Medio	half
Tercio	derde
Uno y medio	anderhalf
Mes y medio	anderhalve maand
Dos y medio	twee en een half
Dos semanas y media	twee en een halve week
Dos y tres cuartos	twee drie kwart

Boven de tien wordt de uitgang **-avo** toegevoegd aan het hootdtelwoord, cuatro **treceavos** vier dertigden. Men zegt zowel **onzavo** als **onceavo**.

Om een veelvoud aan te duiden zegt men in de levende omgangstaal.... **veces** bijv. **tres veces tanto** drie malen zoveel. Enkelvoudig is **simple**, tweevoudig, dubbel is **doble**. In verzorgde en verheven stijl gebruikt men de volgende geleerde woorden als bijvoegl. nmwr., welke als zelfst. nmwr. iets minder plechtstatig zijn:

duplo	tweevoudig
triplo	} drievoudig
triple	} drievoudig
cuádruplo	} viervoudig
cuádruple	} viervoudig
quíntuplo	vijfvoudig
séxtuplo	zesvoudig
óctuplo	achtvoudig
décuplo	tienvoudig
céntuplo	honderdvoudig

Het woord voor negenvoudig bestaat niet. Dat begrip moet dus worden omschreven, **nueve veces tanto**, negenraaal zoveel.

El **séptuplo** de siete es.... het zeventvoud van zeven is....

Men merke op dat **primero, segundo** met het lidwoord dikwijls een adverbiale functie heeft (zie les XX) maar als bijv. nmwr. wordt gevoeld:

Se marchó **la primera**

zij ging het eerst weg

Woordenlijst

florado

gebloemd, bloemrijk

el giro

de zinswending

quintuplas fuerzas

vijfvoudige overmacht

emocionarse

in ontroering geraken

la función

de voorstelling

flojo

slap, wankel

no tiene mérito

is niet veel zaaks

la prueba

de drukproef

la errata

de drukfout

bastante

voldoende, nogal wat

<i>el último</i>	de laatste
<i>acertado</i>	juist, raak
<i>el renglón</i>	de regel
<i>la naranjada</i>	de sinaasappellimonade, ranja
<i>el doble</i>	groot glas
<i>el tercio</i> ¹⁾	klein glas
<i>la Banca</i>	de Bank, het bankwezen
<i>cotizar</i>	noteren (v. koersen)
<i>la acción</i>	hier: het aandeel
<i>otro tanto</i>	even zoveel
<i>tres veces tanto</i>	drie maal zoveel
<i>fijarse</i>	letten op
<i>siguiente</i>	volgende
<i>en primer lugar</i>	} in de eerste plaats
<i>primeramente</i>	} in de eerste plaats
<i>estropear</i>	bederven, stukmaken, verknoeien
<i>luego</i>	vervolgens
<i>por último</i>	} ten slotte
<i>últimamente</i>	} ten slotte
<i>por lo menos</i>	op zijn minst
<i>demasiado</i>	te, te zeer
<i>denso</i>	dicht (v. bevolking)
<i>ni mucho menos</i>	verre daarvan, allerminst
<i>salvo error</i>	behoudens vergissing
<i>subido</i>	hoog (v. prijs bijv.)
<i>limpiar en seco</i>	uitstomen
<i>alargar</i>	aangeven, aanreiken
<i>lejos (bijw.)</i>	ver
<i>el sistema</i>	} het metrieke stelsel
<i>métrico</i>	} het metrieke stelsel
<i>el tomo</i>	het deel (v. boek)

1) **El Tercio** is de verkorte aanduiding van het Vreemdelingenlegioen. Een **tercio** is een onderafdeling van een regiment, een afd. van de *Guardia Civil* bijv. Zie het woordenboek van de Academie.

<i>iniciarse</i>	beginnen, inzetten
<i>estar ocupado en (of de)</i>	bezig zijn met
<i>el novio, la novia</i>	de verloofde
<i>de abajo</i>	van onder
<i>lo que es estar enterado, no, no lo estoy</i>	op de hoogte ben ik eigenlijk niet
<i>derrotar</i>	verslaan
<i>caer en desuso</i>	in onbruik geraken
<i>el vocablo culto</i>	het geleerde woord
<i>coger frío</i>	kou vatten
<i>estar corto de medios</i>	krap bij kas zijn
<i>tener a su disposición</i>	tot zijn beschikking hebben
<i>caer</i>	vallen, 'zakken'
<i>el número</i>	het nummer
<i>supersticioso</i>	bijgelovig
<i>coetáneo</i>	} tijdgenoot
<i>contemporáneo</i>	} tijdgenoot
<i>Rey de Romanos</i>	Rooms koning
<i>mandar volver</i>	laten terugkomen
<i>la factura</i>	de rekening
<i>pagarlo con el siete tanto</i>	het zevenvoudig vergelden
<i>amarillo</i>	geel
<i>la mitad</i>	de helft
<i>la batalla</i>	de (veld)slag
<i>la dignidad</i>	de waardigheid
<i>no se me ocurre</i>	het schiet me niet te binnen, het komt niet bij me op
<i>la cerveza</i>	het bier
<i>pues bien</i>	welnu
<i>la cantidad</i>	de som gelds
<i>o sea</i>	d. w. z.
<i>ya lo creo</i>	en of!
<i>Guillermo</i>	Willem

Oefening 18 A

El orador hablaba en un estilo muy florido y empleaba giros como el siglo **décimonono, quíntuplas** fuerzas, la **quincuagésima** parte. Anoche estuvimos en el cine, en la **primera** función. No nos gusta ir (= *gaan*) a la **segunda** función o sección porque empieza en Madrid a las once y se termina a la una de la noche. Nos emocionamos mucho (= *erg*) por el **tercer** acto, el **postrero** es un poco flojo. La **cuarta** escena del **postrer** acto no tiene mérito, es verdad. Mire, en las pruebas

he encontrado erratas, por ejemplo, página cinco. Sí, en el **primer** capítulo hay bastantes erratas, pero fíjese en capítulo cinco, casi no hay ninguna (= *geen enkele*). ¿Qué (= *welke, wat voor*) opinión se forma usted de Alfonso **Trece**? Hay muchos libros sobre este asunto, tengo en manos el **último**, y el autor hace (= *maakt*) observaciones muy acertadas, fíjese en renglón quince del capítulo ocho. La **vigésima** parte de los estudiantes estudia por la ciencia, los otros se preparan para el diploma, no más. Tengo sed, tomo una naranjada, un **doble**. No me gusta la naranjada, yo tomo una cerveza, un **tercio**. Es poco, es un vaso muy pequeño. ¿Está usted muy enterado de las cosas de la Banca? Yo, no, pero mi hermano está (enterado), él sabe (= *weet*) a cuánto (= *tegen hoeveel*) por ciento están cotizadas las acciones. Hay acciones que dan (= *die geven*) **cinco por ciento**, otras dan **otro tanto**, o **dos, tres veces tanto**. Explíqueme por favor esta situación complicada. Pues bien, fíjese en las circunstancias siguientes: **en primer lugar**, han estropeado el telegrama, **en segundo lugar**, la traducción no es exacta, **en tercer lugar** no nos participan más que **medias noticias**, **luego** resulta que se equivocaron dos veces por lo menos, y **por último** están demasiado lejos para formarse buena idea de la situación. La población de España no es densa, ni mucho menos. España ocupa la **vigésima** parte de la extensión superficial de Europa, tiene pues, salvo error, el **sexto** lugar y no tiene más que veintiún millones de habitantes. ¿Qué (= *wat*) murmura el niño? Está aprendiendo el sistema métrico y repite (= *herhaalt*): el decilitro es la **décima** parte de un litro, y un litro es la **centésima** parte de un **hectolitro**, el gramo es la **milésima** parte de un kilogramo. En la última especulación ha ganado este banquero el **duplo** de la **primera** cantidad, o sea cien mil pesetas. Es mucho (= *dat is heel wat*), es cuatro veces más de lo que vale (= *waard is*) la casa de mi padre. Necesito unas corbatas, compraré **media** docena. ¿Y guantes, no los necesita? Sí, un par de guantes amarillos. El precio de los guantes es bastante subido, por eso (= *daarom*) los mando limpiar en seco una vez al mes. ¡Oye (= *hoor eens*) chacho!¹⁾ ¿Qué (= *wat*) es la mitad de **tres doceavos**? La mitad de tres doceavos es **tres veinticuatroavos**. **Alárgueme** usted, por favor, el **primer** tomo de la obra sobre Carlos **Quinto**. Tome usted. ¿Se interesa en Carlos **Quinto**? Sí. Busco las razones de la decadencia económica de España que (= *welke*) se inicia antes de la muerte de ese (= *die*) rey, Carlos **Primero** de España y **Quinto** de Alemania.

Oefening 18 B

Jan is bezig een brief te schrijven aan zijn verloofde, dat (*niet vertalen*) is de vierde brief van deze (= *esta*) week. Dat (= *eso*) zal hun heel wat

1) Gemeenzame afkorting van **muchacho**.

tijd kosten. En of, de helft van zijn vrije tijd is hij daarmee bezig. Om de andere dag ontvangt hij antwoord, in deze maand heeft hij meer dan anderhalf dozijn brieven gehad, want hij was verleden week jarig. Waar staat het jaartal van de slag bij Aljubarrota? In het eerste deel van dit boek, hoofdstuk zes, bladzijde honderd acht, zevende regel van onder. Ben je op de hoogte van de omstandigheden van die slag, de eerste en laatste overwinning van de Portugezen op de Castilianen? Neen, op de hoogte, neen, dat ben ik niet, ik weet alleen (= *sólo sé*) dat Jan de Eerste van Portugal Jan den Tweeden van Castilië heeft verslagen. Jan den Tweeden niet, Jan den Eersten. Leer van buiten, een seconde is het zestigste deel van een minuut en een uur is het vierentwintigste deel van een dag. Ik dacht (= *creí*) dat de rangtelwoorden in onbruik waren geraakt. Zij zijn nooit (= *nunca*, vóóraan de zin) populair geweest, let op de vormen, het zijn geleerde woorden. Het denkbeeld van met zulke (= *tales*) fracties te rekenen komt niet bij het volk op. Het volk zal niet zeggen (= *no dirá*) ‘een peseta is het vijfde deel van een duro en een *perra chica* is het twintigste deel van een peseta’ en nog minder ‘een minuut is het zestigste deel van een uur.’ Zij vertrekken morgen niet, in de eerste plaats omdat het vandaag geregend heeft, in de tweede plaats omdat een van hen kou heeft gevat, vervolgens omdat zij krap bij kas zijn, en tenslotte omdat zij drie vierden van hun (= *sus*) vakantie niet meer tot hun (= *su*) beschikking hebben, daar zij beiden zijn gezakt en zich moeten voorbereiden voor het examen in het najaar. De generaal beweerde dat de vijand hem met vijfvoudige overmacht had aangevallen. Wat (= *qué*) is het nummer van zijn (= *su*) kamer? Dertien. Geeft u hem (= *déle*) een andere kamer, hij is bijgelovig. Is zesentwintig goed (is goed, hier = *sirve*)? Neen, dat is tweemaal dertien. Ik wed dat wij vijf procent van de winst ontvangen. Graaf¹⁾ Willem de Eerste was een (*niet vertalen*) tijdgenoot van Alfons den Tienden, niet? Neen, Graaf Willem de Tweede was in zijn waardigheid van Rooms koning de voorganger van Alfons. Hoeveel heb je gekregen? Een vijfde. Hij heeft den kleermaker zes maal laten terugkomen met de rekening. In het Spaans duidt men de regimenten met een hoofdtelwoord aan, niet met een rangtelwoord zoals (= *como*) in het Nederlands. Begrijp je waarom? (hier: *el porqué*?) Ik denk (= *creo*) dat het elliptische zegswijzen zijn, bijv., ‘het vierde regiment infanterie’, is in het Spaans *el (número of regimiento) cuatro de infantería*. De beroemde zin ‘hij zal het zevenvoudig betalen’ wordt in het Spaans op andere manier vertaald, namelijk (= *es decir*)? Zijn zusters kwamen het eerst aan en gingen het laatst weg. Wanneer heb je les (= *clase*)? Ik heb 's Woensdags en Vrijdags les, Zaterdags tennis ik. Hij is Dinsdag gekomen. Dinsdag (nu **zonder** lidwoord) de drieëntwintigste Januari.

1) Voor titels staat in het Spaans het bep. lidwoord, zie les I.